

Actuariële en Bedrijfstechnische Nota 1 januari 2026

Inhoud

1.	Inleiding.....	6
2.	Organisatie en bedrijfsvoering.....	7
2.1.	Organisatie van het fonds	7
2.1.1.	Bestuur	7
2.1.2.	Bestuurscommissies	8
2.1.3.	Sleutelfuncties.....	12
2.1.4.	Bestuursbureau	12
2.1.5.	Verantwoordingsorgaan	13
2.1.6.	Raad van toezicht.....	13
2.1.7.	Adviserend actuaaris.....	13
2.1.8.	Compliance officer	14
2.1.9.	Accountant.....	14
2.1.10.	Waarmerkend actuaaris.....	14
2.2.	Uitbestede werkzaamheden	14
2.2.1.	Pensioenbeheer (administrateur).....	14
2.2.2.	Vermogensbeheerder	15
2.2.3.	Custodian	16
2.3.	Interne beheersing.....	16
2.3.1.	Beheersmaatregelen binnen de organisatie van het fonds	16
2.3.2.	Interne beheersing bij uitbestedingspartners.....	20
2.4.	Risicomanagement.....	20
3.	Doelstellingen en beleidsuitgangspunten	22
3.1.	Missie	22
3.2.	Visie.....	22
3.3.	Strategie	22
3.4.	Strategische doelstellingen	23
3.5.	Algemene beleidsuitgangspunten.....	23
4.	Deelname aan de pensioenregeling	24
4.1.	Werkings sfeer	24
4.2.	Aangesloten werkgever en hun werknemers	24
4.3.	Uitvoeringsreglement	24
4.4.	Handhaving	25
4.4.1.	Verplichtstelling	25
4.5.	Vrijstelling van de verplichte deelneming in de pensioenregeling	26
4.6.	Deelnemerschap	26

4.7.	Beëindiging van deelnemerschap	27
4.8.	Voortzetting van deelnemerschap	27
5.	De inhoud van de pensioenregeling	28
5.1.	Solidaire bijdrageregeling	28
5.2.	Ambitie	30
5.3.	Hoogte en samenstelling van bruto bijdrage	30
5.4.	Toedelingsregels	31
5.5.	Invaarvermogen, eerbiedigende werking nabestaandenpensioen	34
5.6.	URM-berekeningen, vaststellen van parameters	34
6.	Bijdragebeleid	35
7.	Solidariteitsreserve	38
7.1.	Solidariteitsreserve	38
7.2.	Vulregels solidariteitsreserve	38
7.3.	Onttrekregels solidariteitsreserve	38
7.4.	Beleggingsbeleid solidariteitsreserve	39
7.5.	Maximum en minimum solidariteitsreserve	39
7.6.	Besluitvormingsproces solidariteitsreserve	40
8.	Uitkeringenbeleid	41
8.1.	Uitkeringenbeleid	41
8.2.	Collectieve uitkeringsfase	41
8.3.	Uitkerings- en spreidingsvermogen	41
8.4.	Projectierendement	45
8.5.	Aanvangsuitkering bij pensionering	45
8.6.	Proces jaarlijkse vaststelling van uitkering	46
8.7.	Keuzemogelijkheden bij pensionering	46
8.8.	Waardeoverdracht, afkoop	46
9.	Risicohouding	48
9.1.	Risicohouding	48
9.2.	Proces vaststellen risicohouding	48
9.3.	Wettelijke maatstaven risicohouding	49
9.4.	Beleid jaarlijkse toetsing wettelijke maatstaven risicohouding	50
10.	Het beleggingsbeleid	51
10.1.	Inleiding	51
10.2.	Kaders voor strategische beleggingsbeleid	51
10.3.	Strategische beleggingsbeleid	55
10.3.1.	Rente-afdekkingsbeleid	55

10.3.2.	Strategische normportefeuille	55
10.3.3.	Valutabeleid	57
10.3.4.	Risicoprofiel strategisch beleggingsbeleid	57
10.4.	Risicobeheersing	57
10.4.1.	Renteafdekking	57
10.4.2.	Maximale deling van renterisico	59
10.4.3.	Valuta afdekking	59
10.4.4.	Actief beheer risico	60
10.4.5.	Toegestane instrumenten	60
10.5.	Overige richtlijnen vermogensbeheer	60
10.5.1.	Rebalancing	60
10.5.2.	Beleidsbenchmark	60
10.6.	Maatschappelijk Verantwoord Beleggen	61
10.7.	Resultaatsevaluatie	62
10.8.	Koppeling vermogensbeheer met pensioenadministratie	62
11.	De balans en waarderingsgrondslagen	63
11.1.	Beleggingen voor risico fonds	63
11.2.	Beleggingen voor risico deelnemers	63
11.3.	Overige activa	63
11.4.	Technische voorzieningen	63
11.4.1.	TV voor risico deelnemer	63
11.4.2.	TV voor risico fonds	63
11.4.2.1.	Kostenvoorziening	64
11.4.2.2.	Overlijdensrisicovoorziening	65
11.4.2.3.	IBNR-voorziening	66
11.4.2.4.	Voorziening arbeidsongeschiktheid	67
11.4.2.5.	Voorziening voor niet opgevraagde pensioenen (NOP)	68
11.4.2.6.	Voorziening voor gemoedsbezwaarden	69
11.5.	Bestemmings- en algemene reserves	69
11.5.1.	Solidariteitsreserve	69
11.5.2.	Reserve operationele risico's	69
11.6.	Minimaal vereist vermogen	71
12.	Communicatiebeleid	72
13.	Datakwaliteit	74
13.1.	Visie op datakwaliteit	74
13.2.	Doelstelling en reikwijdte	74

13.3.	Andere elementen van het datakwaliteitsbeleid.....	75
13.4.	Onderzoeken datakwaliteit.....	76
13.5.	Monitoring.....	76
14.	Slotopmerking.....	77
Bijlage A	78
	Technische uitgangspunten.....	78
Bijlage B	86
	Beleggingsplan 2026 (vanaf transitiedatum 1 januari 2026).....	86
Bijlage C	87
	Overzicht uitbestedingsrelaties.....	87
Bijlage D	88
	Financieel crisisplan.....	88
Bijlage E	89
	Verklaring inzake de Beleggingsbeginselen.....	89
Bijlage F	90
	Target Operating Model.....	90
Bijlage G	93
	Vrijstellingsbeleid.....	93

1. Inleiding

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Levensmiddelenbedrijf (hierna: het fonds, of BPFL) is een verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds. Het fonds is werkzaam ten behoeve van de sector 'Levensmiddelenbedrijf', zoals dat is gedefinieerd in het Besluit van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid tot wijziging van de verplichtstelling van 6 december 2023.

Naam	Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Levensmiddelenbedrijf
Vestigingsplaats (statutair)	Utrecht
KvK-inschrijvingsnummer	41178959
LEI	724500UCH2082LQT5I49
DNB-relatienummer	42467

Het fonds is lid van de Pensioenfederatie.

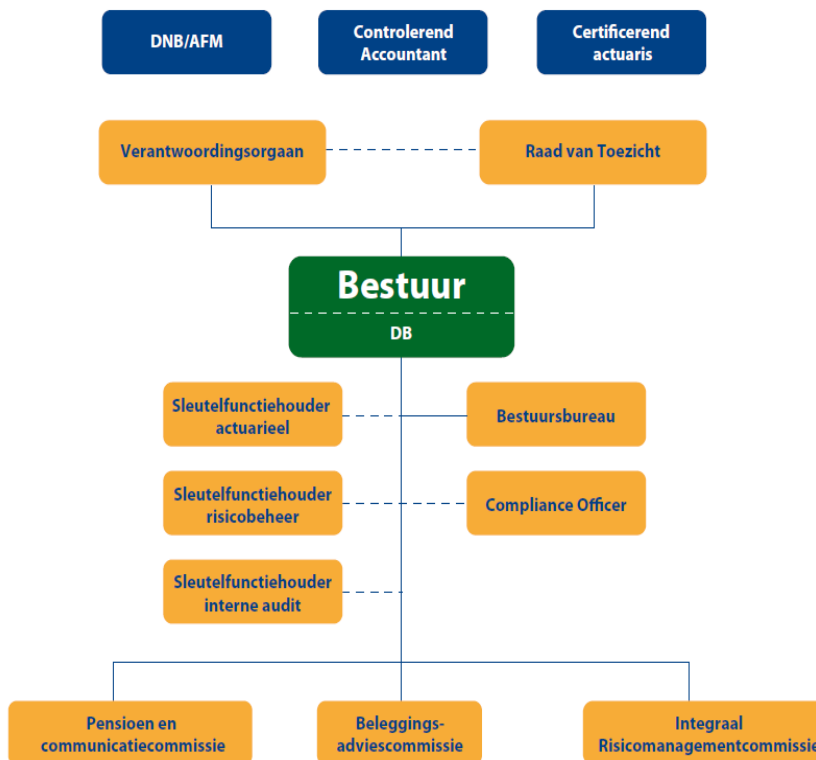
Deze actuariële en bedrijfstechnische nota (hier: abtn), inclusief de bijlagen die onlosmakelijk onderdeel zijn van de abtn, beschrijft de wijze waarop het fonds de middelen beheert en de solidaire pensioenregeling uitvoert. Daarnaast wordt de organisatiestructuur, de bedrijfsvoering en de wijze waarop en voorwaarden waaronder het bestuur werkzaamheden heeft uitbesteed beschreven. Dit alles dient ertoe om een beheerste en integere bedrijfsvoering te waarborgen. Daarmee is in deze abtn vastgelegd op welke wijze het fonds uitvoering geeft aan het bepaalde in artikel 145 van de Pensioenwet (Eisen ten aanzien van abtn) en paragraaf 9 van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen (nadere eisen ten aanzien van abtn).

Het fonds legt een wijziging van de abtn binnen twee weken na de vaststelling door het bestuur over aan De Nederlandsche Bank (DNB).

2. Organisatie en bedrijfsvoering

2.1. Organisatie van het fonds

De organisatiestructuur van het fonds is opgenomen in onderstaand organogram. Daarna worden de verschillende onderdelen van het organogram toegelicht.

2.1.1. Bestuur

Het bestuur is belast met het besturen van het fonds, waaronder mede te verstaan het beheren van de middelen van het fonds. Het bestuur bepaalt het beleid van het fonds en is als zodanig eindverantwoordelijk voor alle activiteiten van het fonds.

Samenstelling

Het bestuur van het fonds is paritair samengesteld. De leden worden benoemd door het bestuur: vier leden op voordracht van de werkgeversverenigingen, drie leden op voordracht van de werknemersverenigingen en één lid op voordracht van de vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden in het verantwoordingsorgaan. Op voordracht van het bestuur is per 1 januari 2024 een onafhankelijk voorzitter benoemd.

De bestuursleden voldoen aan de normen van DNB ten aanzien van geschiktheid.

Benoeming en aftreden

De benoeming van een bestuurder geschiedt in principe voor een periode van vier jaar. Het bestuur stelt een rooster van aftreden op. De afgetreden bestuurders kunnen direct worden herbenoemd, tenzij het bestuurslidmaatschap al twee perioden van vier jaar heeft geduurd. In het geval van tussentijdse beëindiging van het bestuurslidmaatschap wordt binnen drie maanden in een voordracht ter invulling van de vacature voorzien.

Bestuursfuncties

Het bestuur kiest een vicevoorzitter uit de werkgeversgeleding en een vicevoorzitter uit de geledingen van werknemers en pensioengerechtigden. Bij ontstentenis van de onafhankelijk voorzitter bepalen de vicevoorzitters in onderling overleg wie als voorzitter fungeert.

De inrichting, taken en bevoegdheden van het bestuur zijn vastgelegd in de statuten van het fonds. Het bestuur heeft in de statuten vastgelegd langs welke procedure bestuursleden kunnen worden benoemd, geschorst of ontslagen.

Dagelijks bestuur

Het fonds heeft een Dagelijks Bestuur (DB) ingesteld. Het dagelijkse beleid berust bij het DB. Het DB bestaat uit de voorzitter en de beide vicevoorzitters. De samenstelling, taken en bevoegdheden zijn vastgelegd in het huishoudelijk reglement.

Bij de toedeling van taken wordt rekening gehouden met de taken en verantwoordelijkheden die al zijn toegewezen aan het bestuur, aan één van de commissies of aan het bestuursbureau en het bepaalde in de statuten van het fonds.

Het DB geeft uitvoering aan spoedeisende onderwerpen, waarvoor het door het bestuur is gemandateerd.

Het DB heeft periodiek overleg met het bestuursbureau over het dagelijks beleid, de voorbereiding van een commissie- dan wel bestuursvergadering en de vastgestelde actiepunten.

Vergaderfrequentie

Het bestuur vergadert ten minste eenmaal per jaar en voorts zo vaak als de voorzitter dat noodzakelijk acht of ten minste twee andere bestuurders dit wenselijk achten.

2.1.2. Bestuurscommissies

Om zijn werkzaamheden optimaal te kunnen uitvoeren heeft het bestuur commissies ingesteld, die tot taak hebben besluiten van het bestuur voor te bereiden. Zij zien ook toe op de uitvoering van door het bestuur genomen besluiten. De commissies hebben vooral een adviesbevoegdheid, het bestuur neemt de meeste beslissingen. In specifieke situaties kan het bestuur besluiten een mandaat te verlenen aan de commissies. Ook kan het bestuur besluiten dat externe deskundigen deel uitmaken van een commissie.

Het fonds kent een drietal vaste commissies, te weten de beleggingsadviescommissie, de pensioen en communicatiecommissie en de integraal risicomanagementcommissie. De commissies hebben een zelfstandige verantwoordelijkheid wat betreft het risicomanagement van haar relevante aandachtsgebieden. De integraal risicomanagementcommissie heeft hierbij een ondersteunende taak.

De bevoegdheden van de bestuurlijke gremia zijn vastgelegd in het huishoudelijk reglement.

Naast de vaste commissies kan het bestuur een werkgroep instellen, wanneer de voorbereiding ten aanzien van een bepaald onderwerp door een afvaardiging van het bestuur is gewenst.

Beleggingsadviescommissie

De beleggingsadviescommissie (BAC) adviseert het bestuur over het beleggingsplan en de beleggingsrichtlijnen. Ook adviseert en ondersteunt de commissie het bestuur in de breedste zin van het woord over zaken op het gebied van het beleggingsbeleid.

De BAC adviseert het bestuur over zaken samenhangend met het beleggingsbeleid. Hieronder wordt in ieder geval verstaan:

- Het gevraagd en ongevraagd uitbrengen van advies aan het bestuur ten aanzien van het strategische beleggingsbeleid, inclusief het MVB-beleid;
- Het gevraagd en ongevraagd uitbrengen van advies over mandaten in illiquide beleggingen;
- Het volgen van actuele ontwikkelingen en uitbrengen van advies over de eventuele consequenties hiervan voor het beleggingsbeleid;
- Wijzigingen in de overeenkomst met de fiduciair manager en de custodian;
- Het monitoren en evalueren van het proces bij de fiduciair manager gericht op de selectie, monitoring en evaluatie van beleggingsinstellingen en externe vermogensbeheerders;
- Het monitoren en evalueren van de handelingen van de fiduciair manager in het kader van de overeenkomst met de fiduciair manager. Dit betreft onder meer de activiteiten gericht op de implementatie van het beleggingsbeleid, cashmanagement, overlay management en het riskmanagement;
- Het monitoren en evalueren van de handelingen van de custodian in het kader van de overeenkomst tussen het fonds en de custodian. Dit betreft onder meer de bewaarneming in engere zin, de beleggingsadministratie, de resultaatmeting en de compliance monitoring (controle op naleving van beleggingsrichtlijnen door de fiduciair beheerder);
- Het monitoren en evalueren van de behaalde beleggingsresultaten;
- Het vaststellen van de risicobereidheid, relevant bij het aandachtsgebied van de commissie;
- Het monitoren en evalueren van de risico's, relevant bij het aandachtsgebied van de commissie;
- Het beoordelen van de effectiviteit van de risico-mitigerende maatregelen en het zo nodig implementeren van aanvullende maatregelen;
- De beoordeling van ISAE 3402-verklaringen van de fiduciair manager en de custodian.
- De bewaking van in control aspecten van de fiduciair manager en de custodian, waaronder mede begrepen IT-systemen en projecten, en inclusief het Target Operating model (TOM);
- Het monitoren en evalueren van de kosten van het vermogensbeheer (inclusief de custodian);
- Het adviseren over de grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de beleggingen en over de actuariële bedrijfstechnische nota (abtn), voor zover het onderwerpen betreffen die betrekking hebben op de werkzaamheden van de commissie;
- Het evalueren van vermogensbeheerprocessen en het initiëren van verbetervoorstellen.

De commissie is gemandateerd, binnen het kader van het door het bestuur goedgekeurde beleggingsplan en beleggingsrichtlijnen, te besluiten over de uitvoering van het beleggingsplan en de uitvoering van bestuursbesluiten.

De commissie is gemandateerd om, binnen de kaders van het beleggingsbeleid (onder andere investment cases en kaderstellingen), voor de liquide beleggingscategorieën beleggingsinstellingen en/of discretionaire mandaten toe te voegen, of te verwijderen uit de beleggingsportefeuille.

De BAC wordt ondersteund door een externe deskundige, die structureel onderdeel uitmaakt van de commissie. De externe deskundige heeft geen stemrecht.

De BAC vergadert ongeveer tienmaal per jaar.

Pensioen- en communicatiecommissie

De pensioen en communicatiecommissie (PCC) adviseert het bestuur over het pensioenbeleid en de (periodieke) aanpassingen aan het pensioenreglement, het uitvoeringsreglement en andere reglementen, de verplichtstelling, de handhaving van de verplichtstelling en de uitvoeringsovereenkomsten. Daarnaast adviseert de commissie het bestuur over het meerjaren-communicatiebeleid en het communicatiejaarplan.

De PCC adviseert het bestuur verder over zaken samenhangend met het pensioen- en communicatiebeleid.

Met betrekking tot het pensioenbeleid wordt hieronder in ieder geval verstaan:

- (Wijzigingen in) de statuten, reglementen en de uitvoeringsovereenkomsten van het fonds;
- (Wijzigingen in) de overeenkomst met de PUO;
- Het monitoren en evalueren van de uitvoering door de PUO in het kader van de overeenkomst door middel van de controle van de SLA-rapportage;
- Het voldoen aan wet- en regelgeving;
- Wijzigingen in de verplichtstelling en handhaving van de verplichtstelling;
- De uitvoeringstechnische aandachtspunten binnen de pensioenregeling van het fonds;
- Actuariële en juridische aangelegenheden relevant voor het pensioenbeleid van het fonds;
- Het periodiek overleg met de sleutelfunctiehouder actuariel;
- De (jaarlijkse) vaststelling van de bijdrage;
- Het adviseren over de actuariële grondslagen en het adviseren over de algemene bedrijfstechnische nota van het fonds, voor zover het onderwerpen betreffen die betrekking hebben op de werkzaamheden van de commissie.
- De selectie en de evaluatie van de adviserend actuaaris;
- De beoordeling van ISAE 3402-verklaringen van de PUO;
- De beoordeling van de AVG-rapportage(s) van de PUO;
- De bewaking van 'in control' aspecten van de PUO, waaronder mede begrepen IT-systemen en projecten;
- De administratiekosten van de PUO;
- Het vaststellen van de risicobereidheid, relevant bij het aandachtsgebied van de commissie;
- Het monitoren en evalueren van de risico's, relevant bij het aandachtsgebied van de commissie;
- Het beoordelen van de effectiviteit van risico-mitigerende maatregelen en het zo nodig implementeren van aanvullende maatregelen;
- Het evalueren van pensioenbeheerprocessen en het initiëren van verbetervoorstellen.

Met betrekking tot het communicatiebeleid wordt hieronder in ieder geval verstaan:

- De communicatie-uitingen van het fonds, hieronder mede begrepen de communicatie-uitingen rondom de uitvoering van de pensioenregeling;
- Het gevraagd en ongevraagd adviseren van het bestuur ten aanzien van het vast te stellen communicatiebeleid en het formuleren van voorstellen om dit, waar nodig en/of gewenst, aan te passen;
- Het toetsen van de adequate uitvoering van het communicatiemeerjarenbeleid (en plan);
- Zich voortdurend op de hoogte te houden van de wettelijke voorschriften en aanbevelingen van de toezichthouder over communicatie door pensioenfondsen;
- Het toetsen van de uitvoering aan het vastgestelde beleid en het periodiek verslag daarvan uitbrengen aan het bestuur;
- Het opmaken van een jaarlijkse begroting voor de afzonderlijk te maken kosten voor de uitvoering van het communicatiebeleid in het jaar voorafgaande aan het jaar van de begroting;
- De kostenontwikkeling van de communicatie van het fonds én de beheersing hiervan;
- Het vaststellen van de risicobereidheid, relevant bij het aandachtsgebied van de commissie;
- Het monitoren en evalueren van de risico's, relevant bij het aandachtsgebied van de commissie;

- Het beoordelen van de effectiviteit van risico-mitigerende maatregelen en het zo nodig implementeren van aanvullende maatregelen;
- Het evalueren van communicatieprocessen en het initiëren van verbetervoorstellen.

De commissie is gemandateerd te besluiten over de uitvoering van het bestuursbeleid ten aanzien van de individuele gevalsbehandelingen. Hieronder wordt mede begrepen de behandeling van een klacht of geschil over de uitvoering van het pensioenreglement en het uitvoeringsreglement. Voor communicatie is de commissie binnen het genoemde kader door het bestuur gemandateerd te besluiten over de communicatie-uitingen en tot de uitvoering hiervan. De commissie kan de uitvoering toedelen aan het bestuursbureau.

De PCC vergadert ongeveer achtmaal per jaar.

Integraal risicomanagementcommissie

De Integraal risicomanagement commissie (IRMC) adviseert het bestuur en de bestuurscommissies over het integrale risicomanagement.

De IRMC adviseert het bestuur over zaken samenhangend met de risico's die beheerst dienen te worden. Hieronder wordt in ieder geval verstaan:

- De integrale kostenontwikkeling van het fonds, evenals de beheersing hiervan;
- Het adviseren over de abtn, voor zover het onderwerpen betreffen die betrekking hebben op de werkzaamheden van de commissie;
- Het adviseren over de keuze van de compliance officer, de controlerend accountant en de certificerend actuaaris;
- Het evalueren van de compliance officer, de controlerend accountant en de certificerend actuaaris;
- De integrale toetsing van de jaarstukken (de staten en het jaarverslag) aan de wettelijke eisen en normen;
- De controle en bewaking van het jaarwerkproces, en de bespreking van accountants- en actuariële rapportages, rapportages van de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan en het bewaken van de opvolging van de aanbevelingen;
- Het beoordelen van de opzet, bestaan, organisatie en werking van het integrale risicomanagement, waaronder dat van de uitbestedingspartijen waar dit relevant is voor het fonds;
- Het monitoren en evalueren van de financiële en niet-financiële risico's;
- Het monitoren en evalueren van de kwaliteit van de bij de beleidsvoorstellen opgenomen risicoparagraaf en de daarin opgenomen beheersmaatregelen;
- Het monitoren en evalueren van het uitbestedingsbeleid van het fonds;
- De integrale bewaking van 'in control' aspecten van de uitvoeringsorganisaties, waaronder mede begrepen IT-systemen en projecten, inclusief het Target Operating Model (TOM);
- De integrale beoordeling van ISAE 3402-verklaringen van de uitvoeringsorganisaties;
- De integrale controle van de SLA-rapportages van de uitvoeringsorganisaties;
- Het evalueren van de risicomanagement-, beheersings- en financiële processen en het doen van verbetervoorstellen;
- Het beoordelen van compliance aangelegenheden in de ruimste zin van het woord;
- Het opstellen van de gedragscode en het jaarlijks laten opstellen van een compliance rapportage;
- De integrale beoordeling van de AVG-rapportage;
- Het periodiek overleg met sleutelfunctiehouder risicobeheer, sleutelfunctiehouder actuariel en sleutelfunctiehouder interne audit;
- Het signaleren van triggers voor en het adviseren van het bestuur tot het eventueel initiëren van een (deel)ERB, ALM, HBT of andere passende analyses/onderzoeken.

De IRMC vergadert ongeveer achtmaal per jaar.

2.1.3. Sleutelfuncties

Het fonds beschikt over een risicobeheerfunctie, interne auditfunctie en een actuariële functie als bedoeld in artikel 143a van de Pensioenwet, hierna te noemen sleutelfuncties.

De taken en bevoegdheden van de sleutelfunctiehouders zijn vastgelegd in het Huishoudelijk reglement. De sleutelfunctiehouders voeren hun werkzaamheden uit op basis van een jaarplan met een volledige scope op van materieel van belang zijnde controle-objecten.

De sleutelfunctiehouders rapporteren aan het bestuur over de bevindingen en adviezen, met behulp van periodieke rapportages en een afsluitende jaarrapportage.

De sleutelfunctiehouders hebben een directe escalatiemogelijkheid naar de raad van toezicht en DNB.

De sleutelfunctiehouders krijgen alle vergaderstukken van de commissie waarmee zij periodiek overleg hebben:

- De sleutelfunctiehouder risicobeheer heeft periodiek overleg met de IRMC;
- De sleutelfunctiehouder interne audit heeft periodiek overleg met de voorzitter van het bestuur, de voorzitter van de raad van toezicht en de directeur van het bestuursbureau (het overleg interne audit);
- De sleutelfunctiehouder actuariel heeft periodiek overleg met de PCC.

De vergaderstukken van andere commissies en het bestuur, alsook alle fondsdocumenten zijn voor de sleutelfunctiehouders beschikbaar.

De taken van de sleutelfunctiehouders luiden globaal als volgt:

De sleutelfunctiehouder risicobeheer is verantwoordelijk voor het ontwikkelen van een visie en strategie voor het integrale risicomanagement, met een bij de doelstellingen van het fonds passende risicohouding en risicobereidheid. De sleutelfunctiehouder risicobeheer beoordeelt de risico's, controleert de beheersing hiervan en bevordert de risico-alertheid. De sleutelfunctiehouder risicobeheer richt hiervoor rapportages in en onderhoudt deze.

De sleutelfunctiehouder interne audit vormt zich een oordeel over de adequaatheid en doeltreffendheid van het interne controlesysteem, compliance aangelegenheden en andere onderdelen van het vastgelegde governance systeem, met inbegrip van uitbestede werkzaamheden.

De sleutelfunctiehouder actuariel houdt toezicht op de berekening van de technische voorziening en beoordeelt de betrouwbaarheid en adequaatheid van deze berekening en de betrouwbaarheid en adequaatheid en van de verzekeringstechnische risico's. De sleutelfunctiehouder actuariel beoordeelt ook de algehele gedragslijn voor het aangaan van pensioenverplichtingen en draagt erbij toe dat het risicobeheer doeltreffend wordt toegepast.

2.1.4. Bestuursbureau

Het bestuursbureau ondersteunt het (dagelijks) bestuur, de commissies en de andere gremia van het fonds. De volgende taken worden onderscheiden:

- Adviseur van het bestuur;
- Organiseren en inhoudelijk voorbereiden van de vergaderingen van alle gremia;
- Bewaken van de kwaliteit beleidsvoorstellen ten behoeve van het bestuur en de commissies;
- Het schrijven van voorleggers bij beleidsvoorstellen, inclusief advies- en risicoparagraaf;
- Organisatie van de uitbestede taken;
- Zorgdragen voor de uitvoering van genomen besluiten;
- Bewaken dat de contracten met de uitvoerders up-to-date zijn met een goede prijs-kwaliteit verhouding;
- Monitoring van de pensioenuitvoering;
- Bewaken en/of bevorderen van de kwaliteit van de managementinformatie over de uitbestede taken ten behoeve van bestuur;

- Voorbereiden van de selectie en benoeming van externe partijen/adviseurs;
- Aansturing van de externe partijen/adviseurs;
- Bewaken van het functioneren van externe partijen/adviseurs;
- Riskmanagement (onder andere de regie van de processen, sleutelfunctiehouder);
- Interne audit (sleutelfunctiehouder);
- Regie en ondersteuning met betrekking tot de opleiding van het bestuur;
- Zorgen voor goede communicatie tussen de organen van het fonds (inclusief raad van toezicht en verantwoordingsorgaan);
- Onderhouden van de externe contacten (bijvoorbeeld richting DNB, AFM, Pensioenfederatie); en
- Toetsen van de bijdrage van de pensioenuitvoerder en de fiduciair manager ten aanzien van inhoudelijke, beleidsmatige vraagstukken.

2.1.5. Verantwoordingsorgaan

Het fonds heeft een verantwoordingsorgaan ingesteld. Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd.

Het fonds stelt het verantwoordingsorgaan in de gelegenheid advies uit te brengen over:

- Het beleid inzake de beloningen;
- De vorm en inrichting van het intern toezicht;
- De profielschets voor de leden van de raad van toezicht;
- Het vaststellen en wijzigen van de interne klachten- en geschillenprocedure;
- Het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid;
- Gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van het fonds of de overname van verplichtingen door het fonds;
- Liquidatie, fusie of splitsing van het fonds;
- Het sluiten, wijzigen of beëindigen van een uitvoeringsovereenkomst, of het vaststellen, wijzigen of beëindigen van het uitvoeringsreglement; en
- Het omzetten van het pensioenfonds in een andere rechtsvorm, bedoeld in artikel 2:18 Burgerlijk Wetboek.

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit negen leden, van wie er vijf de deelnemers van het fonds vertegenwoordigen, twee de pensioengerechtigden en twee die de werkgevers vertegenwoordigen.

2.1.6. Raad van toezicht

Het intern toezicht wordt uitgeoefend door de raad van toezicht. De raad heeft tot taak om toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het fonds. Zij ziet toe op een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. Daarnaast heeft de raad goedkeuringsrecht wat betreft de profielschets van bestuurders, het beloningsbeleid van het fonds, de overdracht van de verplichtingen, de liquidatie, fusie of splitsing van het fonds en het jaarverslag, waarin opgenomen de jaarrekening. De taken en bevoegdheden van de raad zijn vastgelegd in het reglement van de raad van toezicht. Een samenvatting van het oordeel en de bevindingen van de raad van toezicht wordt in het bestuursverslag van het fonds opgenomen.

De raad van toezicht bestaat uit drie onafhankelijke deskundigen.

2.1.7. Adviserend actuaris

De adviserend actuaris is de adviseur van het bestuur met betrekking tot actuariële en pensioentechnische zaken, waaronder het beleid over de bijdragen, de grondslagen en de voorzieningen en reserves.

2.1.8. Compliance officer

De compliance officer ondersteunt het bestuur bij de waarborging van een integere bedrijfsvoering. Het bestuur heeft een gedragscode opgesteld en jaarlijks ondertekenen de bestuursleden een verklaring van naleving. De gedragscode bevat regels en richtlijnen die belangenconflicten tussen de zakelijk belangen en de privébelangen en het misbruik van vertrouwelijke gegevens moeten voorkomen.

De compliance officer van het fonds is onder meer verantwoordelijk voor het opstellen en actueel houden van het compliance charter.

2.1.9. Accountant

De accountant is belast met de controle van het jaarverslag (bestuursverslag en jaarrekening) van het fonds. De accountant verstrekt een controleverklaring bij onder meer de jaarrekening, de jaarlijkse verslagstaten voor DNB en de z-score.

De accountant geeft een oordeel over de betrouwbaarheid van de weergave van de grootte en samenstelling van het vermogen van het fonds en het resultaat over het verslagjaar. Daarbij doet de accountant verslag van zijn bevindingen in de vorm van een accountantsverslag aan het bestuur. In het accountantsverslag worden op hoofdlijnen de bevindingen en de verbeterpunten in de beheersing van de processen gesignaleerd.

De accountant is onafhankelijk van het fonds en verricht geen andere werkzaamheden voor het fonds.

2.1.10. Waarmerkend actuaris

De waarmerkend actuaris van het fonds is belast met de wettelijke taken wat betreft het certificeren (waarmerken) van de actuariële verslagstaten voor DNB. De actuaris maakt een actuariële verslag op met daarin opgenomen de actuariële verklaring. De actuaris toetst de fondsmiddelen en beoordeelt de vermogenspositie van het fonds. Hierbij gaat hij uit van de gegevens die zijn gecontroleerd door de accountant van het fonds.

De waarmerkend actuaris is onafhankelijk van het fonds en verricht geen advieswerkzaamheden voor het fonds. De waarmerkend actuaris functioneert ook als houder van de actuariële sleutelfunctie en draagt zorg voor een adequate uitvoering hiervan en waarborgt dat de uitvoering plaatsvindt door personen die aan de wettelijke en door het fonds opgestelde geschiktheidseisen voldoen.

2.2. Uitbestede werkzaamheden

De uitbesteding van werkzaamheden vindt plaats op basis van het uitbestedingsbeleid van het fonds.

2.2.1. Pensioenbeheer (administrateur)

Het bestuur heeft de uitvoering van het pensioenbeheer uitbesteed aan de administrateur. Het pensioenfonds en administrateur hebben de afspraken over de uitbesteding vastgelegd in een overeenkomst over pensioenuitvoering.

Onderdeel van deze overeenkomst is een Service Level Agreement (SLA), waarin de prestatie-afspraken zijn vastgelegd. De SLA wordt jaarlijks geëvalueerd en zo nodig in onderlinge afstemming door partijen aangepast.

De overeenkomst heeft een looptijd van 1 januari 2026 tot en met 31 december 2030. De administrateur heeft onder meer de volgende taken:

- Handhaven van de verplichtstelling;
- Verzamelen van gegevens benodigd voor de uitvoering van de pensioenregeling;
- Vaststellen en innen van de bijdragen;
- Vaststellen van de pensioenaanspraken en het informeren van de deelnemers hieromtrent;
- Vaststellen van de hoogte van de pensioenuitkeringen en het uitbetalen hiervan;
- Ondersteunen van het bestuursbureau bij het organiseren en voorbereiden van commissie- en bestuursvergaderingen;
- Vervaardigen van een concept bestuursverslag en conceptjaarrekening;
- Adviseren op pensioen juridisch gebied en het behandelen en adviseren over bezwaarschriften.

De administrateur voert de deelnemers- en financiële administratie uit. Daarnaast verzorgt de administrateur de werkgeversadministratie. De (financiële) jaarverslaglegging wordt voorbereid door de administrateur. De administrateur stelt het jaarlijkse actuariële rapport samen. De administrateur voert zijn werkzaamheden uit op basis van contractueel vastgestelde afspraken, waarvan SLA's onderdeel uitmaken. Naast de administratie is ook het dagelijks beheer van het fonds opgedragen aan de administrateur.

2.2.2. Vermogensbeheerder

Het fonds heeft een fiduciair vermogensbeheerder aangesteld. Het fonds heeft daartoe een fiduciair beheerovereenkomst gesloten. Deze overeenkomst heeft een looptijd van drie jaar maar is dagelijks opzegbaar.

De fiduciair beheerder wordt gemonitord aan de hand van een SLA, dat een onderdeel is van de overeenkomst.

De fiduciair beheerder voert het fiduciair management over het gehele fondsvermogen, inclusief (monitoring en uitvoering van) afdekking van rente- en valutarisico. Ook zorgt de fiduciair beheerder voor het strategisch advies en draagt zij zorg voor de selectie en monitoring van externe vermogensbeheerders en beleggingsinstellingen.

De fiduciair beheerder beheert het fondsvermogen, de beleggingen worden in principe en bij voorkeur uitgevoerd door vermogensbeheerders buiten de fiduciair beheerder.

De fiduciair beheerder heeft verder volgende (belangrijkste) taken:

- Adviseren van de BAC en het bestuur over het strategisch beleggingsbeleid en het risicobudget;
- Jaarlijks uitbrengen van een voorstel voor de normportefeuille voor het komende jaar, inclusief bijbehorende richtlijnen, bandbreedtes, enzovoorts;
- Selectie, aanstelling, monitoring, evaluatie en/of ontslag van externe vermogensbeheerders en externe beleggingsinstellingen. Aanstelling en ontslag van externe vermogensbeheerders kunnen slechts plaatsvinden na voorafgaande goedkeuring door het fonds. Een wijziging in de lijst met toegestane beleggingsinstrumenten kan plaatsvinden uitsluitend na goedkeuring door het fonds;
- Uitvoering van de valuta-overlay (afdekking valutarisico's) en de monitoring van de rente-overlay, zoals uitgevoerd door een specifiek daartoe aangestelde vermogensbeheerder;
- Uitvoeren van riskmanagement, performance measurement, compliance monitoring en (schaduw) beleggingsadministratie ten behoeve van het integraal portefeuillebeheer.

De externe vermogensbeheerders en beleggingsinstellingen waarin het fonds belegt, worden gemonitord door de fiduciair vermogensbeheerder. De fiduciair beheerder houdt de beleggingen van het fonds bij in een schaduwadministratie en rapporteert over de beleggingen aan bestuur en de BAC.

2.2.3. Custodian

Het fonds heeft een custodian aangesteld. De custodian verzorgt de formele beleggingsadministratie, de rendementsberekening en de compliance monitoring. De custodian verzorgt de onafhankelijke bevestiging van posities en resultaten, zoals die worden gerapporteerd door de fiduciair beheerder.

Door deze onafhankelijke positie heeft de custodian een belangrijke toezichthoudende functie voor het fonds.

Alle formele vermogensbeheerrapportages (ten behoeve van het jaarwerk en DNB) worden gebaseerd op de beleggingsadministratie van de custodian.

De custody-overeenkomst heeft voor het fonds een opzegtermijn van 30 dagen en voor de custodian een opzegtermijn van 90 dagen.

2.3. Interne beheersing

Het interne beheersingssysteem berust op de verantwoordelijkheden, bevoegdheden en onderlinge verhoudingen van de bij het fonds betrokken organen en (externe) organisaties. Hierna wordt een onderscheid gemaakt tussen de beheersing binnen de organisatie van het fonds (2.3.1) en interne beheersing bij de uitbestedingsrelaties (2.3.2.)

2.3.1. Beheersmaatregelen binnen de organisatie van het fonds

Statuten en huishoudelijk reglement

De bevoegdheden, verantwoordelijkheden en taken van de fondsorganen zijn vastgelegd in de statuten van het fonds en in het huishoudelijk reglement.

Gedragscode en compliance officer

Voor het bestuur en andere verbonden personen is een gedragscode opgesteld met regels en richtlijnen ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij het fonds aanwezige informatie. De compliance officer bewaakt de naleving van de gedragscode. Ieder jaar wordt een compliance rapportage opgesteld voor het bestuur. De compliance rapportage wordt in de IRMC besproken en vastgesteld.

Three lines of defense

Het fonds onderkent voor de beheersing van risico's een systeem van 'three lines of defense' voor haar eigen organisatie. In hoofdstuk 4.2 wordt het risicomanagement nader beschreven.

Tekenbevoegdheid

De administratieve organisatie is erop gericht dat alle contracten tussen het fonds en externe adviseurs en uitbestedingspartijen van minimaal twee de handtekeningen van bestuursleden worden voorzien. Verder is er een procuratieregeling voor de huishoudelijke uitgaven en facturen opgesteld, waarin de tekenbevoegdheid is vastgelegd.

Geschiktheidsplan

Het bestuur draagt er zorg voor dat wordt voldaan aan alle geschiktheidseisen die op basis van wet- en regelgeving worden gesteld. Het bestuur heeft hiertoe een geschiktheidsplan vastgesteld. Hiermee draagt het bestuur zorg voor een doorlopend programma om de geschiktheid van het bestuur op peil te houden en waar nodig te verbreden, of te ontwikkelen (permanente educatie).

In het geschiktheidsplan wordt uiteengezet welke deskundigheden, competenties en professioneel gedrag van het bestuur en van de individuele bestuursleden worden verwacht en welke mogelijkheden tot ontwikkeling worden aangereikt. In het geschiktheidsplan wordt verder aangegeven op welke wijze het fonds het functioneren van het bestuur (het collectief) en van de individuele bestuursleden (inclusief de deskundigheid) evalueert. Ook is het geschiktheidsplan een referentiepunt voor de geschiktheidstoets die DNB uitvoert.

Code Pensioenfondsen

Het dragende principe van de Code Pensioenfondsen 2024 is het expliciet en transparant laten zien hoe het pensioenfonds recht doet aan de belangen van deelnemers. Met het oog op 'goed pensioenfondsbestuur' stelt de Code onder meer eisen op het gebied van diversiteit, inclusie en lerend vermogen. De Code bevat ook normbepalingen benoemingen en zittingstermijnen.

Het bestuur onderschrijft de normen uit de Code Pensioenfondsen. Het beleid van het fonds is getoetst op de onderscheiden thema's uit de Code. De Code hanteert het principe 'pas toe of leg uit'.

Wat betreft diversiteit naar geslacht en leeftijd en inclusie heeft het bestuur in het geschiktheidsplan beleid geformuleerd. Het bestuur houdt bij de samenstelling van het bestuur naast diversiteit en inclusie ook rekening met complementariteit in deskundigheid en competenties.

Voor wat betreft de profielschets voor de interne toezichthouders wordt niet gewerkt met een specifiek profiel voor elk afzonderlijk lid van de raad van toezicht. Wel worden binnen het profiel drie specifieke accenten gelegd. Hiermee geeft het fonds invulling aan de eis van voldoende diversiteit en inclusie binnen het toezicht.

Zelfevaluatie bestuur

Het bestuur houdt jaarlijks een zelfevaluatie om het functioneren van het bestuur als geheel kritisch te beoordelen. Dit doet het bestuur (minimaal) éénmaal per drie jaar onder begeleiding van een externe deskundige.

Daarnaast organiseert de voorzitter eens in de twee jaar een persoonlijke evaluatie met de bestuursleden. Het wordt aan de voorzitter overgelaten hoe hij die persoonlijke evaluatie invult. Uitgangspunt van die evaluatie zijn de vereiste kennis en competenties die voor de functie zijn vastgesteld. Op basis van de evaluaties wordt, als en voor zover nodig, een ontwikkelpad uitgezet. De vicevoorzitters samen houden eveneens eens in de twee jaar een evaluatiegesprek met de voorzitter.

Beloningsbeleid

Het fonds hanteert de volgende uitgangspunten voor het beloningsbeleid:

- Het fonds voert een beheerst en duurzaam beloningsbeleid voor de beloning van de leden van de organen van het fonds, voor de aan commissies verbonden adviseurs en voor de medebeleidsbepalers. Het beleid is in overeenstemming met de doelstellingen van het fonds. Het beleid is passend gelet op de bedrijfstak waarvoor het fonds de pensioenregeling uitvoert.
- Het beloningsbeleid voorkomt dat de beloning een kritische opstelling in de weg staat.
- Het beloningsbeleid draagt bij aan het voorkomen (van de schijn) van belangenverstrengeling.

- De vergoeding moet in redelijke verhouding staan tot de gedragen verantwoordelijkheid en taken, de aan de functie gestelde eisen en het tijdsbeslag. Voor het bepalen van de tijdsbesteding voor het uitoefenen van een functie in het bestuur wordt uitgegaan van de VTE-score.
- Het bestuur is terughoudend als het gaat om prestatie gerelateerde beloningen. Het beloningsbeleid moedigt niet aan tot het nemen van meer risico's dan voor het fonds aanvaardbaar is.
- Het bestuur verstrekt bij tussentijds ontslag van een bestuurslid zonder arbeidsovereenkomst, of van een lid van het intern toezicht, geen transitie of ontslagvergoeding. Bij ontslag van een andere medebeleidsbepaler moet een eventuele transitie- of ontslagvergoeding passend zijn gelet op de functie en de ontslagreden.

Het bestuur heeft, na goedkeuring van de raad van toezicht en advies van het verantwoordingsorgaan, een vergoedingsregeling vastgesteld. Het beloningsbeleid wordt verantwoord in het bestuursverslag.

Diversiteit

Het bestuur van het fonds is zich bewust van de bepalingen in de Pensioenwet en Code Pensioenfondsen over diversiteit en inclusie in het bestuur en het verantwoordingsorgaan. Wat betreft diversiteit naar geslacht en leeftijd en inclusie heeft het bestuur in het geschiktheidsplan beleid geformuleerd. Naast diversiteit en inclusie hecht het bestuur aan complementariteit in deskundigheid en competenties bij de samenstelling.

Klachtenregeling

Het fonds beschikt over een klachtenregeling voor deelnemers c.s. en een klachtenregeling voor werkgevers. Op grond van deze regeling voor deelnemers bestaat de mogelijkheid om een uiting van ontevredenheid (klacht) in te dienen. Als de belanghebbende zich vervolgens niet kan vinden in de reactie van het bestuur is er sprake van een geschil en kan de belanghebbende zich wenden tot de Geschillen Instantie Pensioenfondsen (GIP), of de burgerlijke rechter.

Als een werkgever zich niet kan vinden in de beslissing van het bestuur is er sprake van een geschil en kan de werkgever het geschil voorleggen aan de burgerlijke rechter.

Klokkenluidersregeling

Het fonds kent een klokkenluidersregeling. Binnen die regeling is het mogelijk dat een verbonden persoon een misstand binnen het fonds (incident) meldt aan de compliance officer. Een misstand wordt afgehandeld als een incident uit de incidentenregeling, tenzij dit in de klokkenluidersregeling anders is bepaald. De klokkenluider wordt, voor zover deze te goeder trouw heeft gehandeld, vanwege de melding van een incident niet geschaad in zijn positie binnen het fonds.

Incidentenregeling

Het fonds heeft een incidentenregeling opgesteld. In die regeling wordt beschreven op welke wijze het bestuur omgaat met incidenten die de goede naam of faam van het fonds schade (kunnen) toebrengen, of financiële schade tot gevolg (kunnen) hebben.

ICT-beleid en DORA

Het fonds heeft een ICT-beleid geformuleerd. Het ICT-beleid beschrijft de richtlijnen en principes die door het fonds worden gehanteerd met betrekking tot informatietechnologie. De scope van het ICT-beleid betreft het pensioenbeheer en het vermogensbeheer, de dienstverleners van ICT-diensten, die kritieke of belangrijke functies ondersteunen en overige ICT-dienstverleners. Het IT-beleid is een

aanvulling op het uitbestedingsbeleid gericht op de beheersing van de ICT. Secundair richt het ICT-beleid zich op de ICT van de organen van het fonds.

Het fonds voldoet in opzet en bestaan aan de DORA-vereisten. De DORA vereisten zijn verwerkt in:

- Het ICT-beleid
- Het uitbestedingsbeleid
- Het integraal risicomanagementbeleid
- Het integriteitsbeleid
- Het geschiktheidsplan

Herzieningenbeleid

Bij de uitvoering van de pensioenadministratie kunnen zich onjuistheden voordoen. Het fonds dient bij een dergelijke onjuistheid te bezien of een herziening nodig en/of gewenst is. Het herzieningenbeleid is een richtlijn voor het herstel van onjuistheden als blijkt dat een aandeel in de gezamenlijke pensioenpot, een verzekerd pensioen of een pensioenuitkering niet juist is vastgelegd, berekend of uitgekeerd.

Datakwaliteit

Het fonds heeft onder meer beleid, procedures en maatregelen voor de kwaliteit van de data die worden gebruikt. In hoofdstuk 13 wordt de datakwaliteit nader beschreven.

Financieel crisisplan

Het financieel crisisplan wordt in 2026 herzien en na de vaststelling door het bestuur als bijlage D toegevoegd aan deze abtn.

Sleutelfuncties

De risicobeheerfunctie, actuariële functie en de interne auditfunctie worden aangemerkt als sleutelfuncties. Zowel het houderschap (verantwoordelijkheid) als de uitvoering en vervulling ligt bij de hiervoor door het bestuur aangestelde externe functionarissen. Het fonds beschikt over een opdrachtbevestigingen waarin nader invulling wordt gegeven aan de taken, invulling van de werkzaamheden, alsook aan de operationele onafhankelijkheid, de benoeming en de periodieke evaluatie.

De Pensioenwet bepaalt dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen uitvoering enerzijds en controletaken anderzijds. Bij de sleutelfunctiehouders worden controletaken belegd. Het bestuur is verantwoordelijk voor de gekozen invulling van de sleutelfuncties en ziet erop toe dat de sleutelfunctionarissen steeds voldoen aan de geschiktheidseisen. Het fonds maakt daarbij een onderscheid tussen 'een houder van een sleutelfunctie' en 'een persoon of een organisatorische eenheid die een sleutelfunctie vervult'.

Sleutelfunctiehouders moeten hun taken op een objectieve, eerlijke en onafhankelijke manier kunnen vervullen. Het fonds waarborgt verder dat de sleutelfunctiehouders toegang hebben tot alle informatie die noodzakelijk is om de functie te kunnen uitoefenen. Daarnaast is er een directe rapportagelijijn met het bestuur en de toezichthouder.

Intern toezicht

De raad van toezicht heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het fonds. De raad is ten minste belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur.

2.3.2. Interne beheersing bij uitbestedingspartners

Service level agreement

Alle uitbestede werkzaamheden zijn contractueel vastgelegd, waarvan een SLA onderdeel uitmaken. De administrateur verstrekt ieder kwartaal een SLA-rapportage.

Beloning

Bij het contracteren van (nieuwe) uitbestedingsrelaties wordt aandacht gegeven aan de hoogte van de beloning en aan het voorkomen van prikkels om oneigenlijke risico's te nemen.

Uitvoerders

Aan de uitbesteding door het fonds is een aantal risico's verbonden. In het risicobeleid is aangegeven hoe de risico's worden beheerst. Bij de afspraken met de uitvoerders is rekening gehouden met de 'Guidance uitbesteding pensioenfondsen' van de toezichthouder en het eigen uitbestedingsbeleid.

Hierbij zijn concrete afspraken gemaakt met betrekking tot onder meer:

- de inhoud van de dienstverlening;
- de eisen die aan de dienstverlening worden gesteld (kwaliteitsnormen);
- de eisen die aan het personeel (deskundigheid, gedragscode) en de interne organisatie worden gesteld;
- de wederzijdse verantwoordelijkheden, rechten en verplichtingen;
- de wijze waarop de vergoedingen voor de dienstverlening worden berekend;
- de wijze waarop wordt gerapporteerd;
- de condities waaronder de overeenkomsten kunnen worden beëindigd.

Het bestuur geeft uitvoering aan de formele monitoring van de belangrijkste uitbestedingsrelaties via onder meer:

- de kwartaalcyclus van SLA-rapportages (rapportages over de prestatieafspraken);
- de jaarlijkse evaluatiegesprekken over de dienstverlening;
- de jaarlijkse review van het risicoregister;
- de jaarlijkse beoordeling van de SOC- en ISAE 3402-rapportages.

De uitbestedingsrelaties zijn opgenomen in bijlage C.

2.4. Risicomanagement

Onder risicomanagement wordt het integrale en continue proces verstaan waarbinnen risico's worden geïdentificeerd, geanalyseerd, gemonitord en geëvalueerd. Dit resulteert in de acceptatie, mitigatie of het vermijden van geïdentificeerde risico's. Risicomanagement is een noodzakelijk en geïntegreerd onderdeel van de bedrijfsvoering en speelt een belangrijke rol om, door middel van goed risicobeheer, de doelstellingen van het fonds te realiseren.

Hoofdpijnen van het integraal risicomanagement

Belangrijke pijlers van het integraal risicomanagementsysteem zijn:

- Inzicht geven in het realiseren van de doelstellingen (organisatie, proces, verandering, compliance etc.) en waar moet worden (bij)gestuurd:
 - Identificeren van alle relevante risico's;
 - Beheersen van deze risico's;
 - Transparant 'in control' zijn: inzicht geven in effectiviteit van de beheersing (soll-ist);
- Zelflerende organisatie;
- Doorleven van beheersing en compliance: zowel 'hard controls', zoals die zijn vastgelegd in de beheersmaatregelen, als 'soft controls' (gedrag, integriteit, veranderbereidheid en -vermogen).

Daarnaast is het integraal risicomanagement het fundament van een beheerste en integere bedrijfsvoering, zoals dat is vastgelegd in artikel 143 van de Pensioenwet. Dit artikel ziet met name toe op het beheersen:

- Van bedrijfsprocessen en bedrijfsrisico's;
- Van financiële en andere risico's die de soliditeit van het fonds kunnen aantasten;
- Van de financiële positie over de lange termijn; en
- Het waarborgen van de integriteit.

Het beleid heeft onder meer geresulteerd in de vaststelling van een aantal risicogebieden, een inventarisatie van de risicobereidheid en de bruto- en netto-risico's aan de hand van de risico-omvang en de waarschijnlijkheid van het risico en de organisatorische inbedding van het risicomanagement in het fonds. Dit laatste houdt in dat alle risicogebieden zijn toegewezen aan een of meerdere commissies of direct aan het bestuur, dat de IRMC de integraliteit bewaakt en dat op het bestuursbureau een riskmanager is aangesteld.

Eigenrisicobeoordeling

Het fonds voert ten minste eens per drie jaar een eigenrisicobeoordeling uit. De eigenrisicobeoordeling maakt integraal onderdeel uit van de strategie van het fonds.

Ten minste in de volgende situaties wordt een (eerdere) eigenrisicobeoordeling uitgevoerd:

Aansluitend op significante wijzigingen in de

- a) strategische doelstellingen,
- b) de risicobereidheid,
- c) strategisch beleggingsbeleid,
- d) de risk governance,
- e) het financieel crisisplan, of
- f) de uitgevoerde pensioenregelingen.

En bij andere significante wijzigingen.

Het bestuur beslist op basis van gedegen onderzoek wanneer sprake is van (andere) significante wijzigingen. Een andere significante wijziging kan zich bijvoorbeeld voordoen bij aanzienlijke veranderingen in de pensioenregelingen, wijziging van wet- en regelgeving, aanzienlijke wijzigingen in de situatie van de sector, significante operationele wijzigingen, of uitbestedingen van significante omvang en/of impact.

De formele vaststelling van de eigenrisicobeoordeling ligt bij het bestuur. De resultaten van de eigenrisicobeoordeling worden in aanmerking genomen bij het nemen van strategische beslissingen. Hiertoe wordt in voorleggers en notulen bij bestuursbesluiten en bestuurlijke evaluaties expliciet aandacht besteed aan de relatie met de risicobereidheid van het fonds en de resultaten van de eigenrisicobeoordeling.

3. Doelstellingen en beleidsuitgangspunten

3.1. Missie

Het fonds voert de pensioenregeling uit die werkgevers en werknemers in de sector 'Levensmiddelenbedrijf' hebben afgesproken. Dit betekent concreet: Het toekennen en uitkeren van de toegezegde pensioenen bij ouderdom, overlijden en arbeidsongeschiktheid aan de deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden, evenals aan hun nagelaten betrekkingen, van de levensmiddelenbranche. Het fonds zorgt voor een betrouwbare, kostenbewuste en toekomstbestendige pensioenuitvoering.

3.2. Visie

Het bestuur handelt vanuit de kernwaarden 'goed', 'duurzaam' en 'kostenefficiënt', waarbij het compliant is met wet- en regelgeving. Het bestuur borgt de evenwichtigheid naar alle stakeholders en opereert binnen het bijdragebudget en de risicohouding van het fonds. Het fonds streeft naar een zo goed mogelijk pensioen, met zo min mogelijk risico op pensioenverlagingen. Het fonds sluit zo veel mogelijk aan bij het sociaal-maatschappelijke karakter van de sector.

De kernwaarden:

Goed: Dit betekent in elk geval juist, adequaat, tijdig, volledig en toereikend. De concretisering van deze kernwaarde kent echter zoveel facetten dat deze in de sub-niveaus nader worden uitgewerkt.
Duurzaam: Dit betekent zowel maatschappelijk verantwoord opereren als ook continuïteit kunnen bieden.
Kostenefficiënt: Dit betekent dat er gestuurd wordt op een passende prijs-kwaliteit verhouding.

3.3. Strategie

Het bestuur heeft de volgende strategieën geïmplementeerd om de missie met inachtneming van de visie te realiseren:

- Het bestuur voert een financieel solide beleid dat duurzaam is en evenwichtig naar alle stakeholders.
- Het bestuur int de overeengekomen bijdragen bij de aangesloten ondernemingen en belegt deze gelden om de financiering van de uitkeringen te realiseren.
- Het beleid van het bestuur is geënt op een adequaat risicomangement waarbij het de pensioenregeling op langere termijn onder een breed scala van omstandigheden overeenkomstig de ambitie kan uitvoeren.
- Het bestuur communiceert zijn beleid en de resultaten hiervan aan al zijn stakeholders, waarbij het behoud van draagvlak en het begrip van de pensioenrechten en de -resultaten worden beoogd.
- Het bestuur treedt in overleg met pensioenfondsen in het omringende kader om te bezien welke samenwerkingsvormen mogelijk zijn in de uitvoering.
- Richting de pensioenuitvoeringsorganisatie (hierna: PUO) trekt het bestuur, waar mogelijk, samen op met andere klanten van de PUO met het oog op een betrouwbare, toekomstbestendige en kostenbewuste pensioenuitvoering.

De opdracht tot uitvoering van de door sociale partners overeengekomen pensioenregeling is in 2025 vastgelegd in een opdrachtaanvaarding, zoals is bedoeld in het derde lid van artikel 102a van de Pensioenwet jo artikel 28d van het Besluit uitvoering Pensioenwet. De opdracht omvat ook de vastlegging van de doelstellingen en de beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding, die ten

grondslag liggen aan de pensioenregeling, op grond waarvan het fonds de opdracht tot de uitvoering aanvaardt.

3.4. Strategische doelstellingen

Het fonds treft pensioenvoorzieningen ter zake van ouderdom, overlijden en arbeidsongeschiktheid voor de deelnemers en gewezen deelnemers aan de pensioenregeling, evenals voor hun nabestaanden binnen de grenzen van de financiële mogelijkheden.

Het fonds streeft naar een pensioendoelstelling van ongeveer 75% van de gemiddelde nominale pensioengrondslag op de pensioendatum. Deze doelstelling is beschreven in hoofdstuk 5.2 'Ambitie'.

3.5. Algemene beleidsuitgangspunten

Het algemene uitgangspunt van het te voeren beleid is om tegen een inleg van een bijdrage zo stabiel mogelijke en op peil blijvende pensioenuitkeringen te verrichten uit het aandeel in de gezamenlijke pensioenpot. Het fonds streeft ernaar om een in de opbouwfase negatieve aandelen in de gezamenlijke pensioenpot vanwege de leenrestrictie zoveel mogelijk te voorkomen, alsook om de ingegane pensioenuitkeringen zoveel mogelijk op peil en stabiel te houden. Het fonds heeft een solidariteitsreserve ingericht en past een collectieve uitkeringsfase toe waarin de pensioengerechtigden risico's met elkaar delen met als gevolg gelijke procentuele aanpassingen van de uitkeringen en stabielere uitkeringen voor alle pensioengerechtigden. Het bestuur hanteert een leeftijdsafhankelijk beleid, op basis waarvan het beleggingsbeleid is ingericht en de toedeling van beschermingsrendement en overrendement is vormgegeven.

De personen die het beleid van het fonds bepalen of mede bepalen richten zich bij de vervulling van hun taak naar de belangen van de bij BPFL betrokken (gewezen) deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, de pensioengerechtigden en de aangesloten werkgevers en zorgen ervoor dat zij zich door hen op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen.

4. Deelname aan de pensioenregeling

4.1. *Werkings sfeer*

De werkingssfeer van het fonds is omschreven in de statuten en de verplichtstellingsbeschikking van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Het fonds is werkzaam voor de ondernemingen in het 'Levensmiddelenbedrijf'.

Bij het fonds kunnen ondernemingen ook vrijwillig zijn aangesloten, die daartoe een verzoek hebben ingediend.

4.2. *Aangesloten werkgever en hun werknemers*

Werkgevers die voldoen aan de voorwaarden, zoals opgenomen in de verplichtstellingsbeschikking, dienen zich te melden op het moment dat de aansluitingsverplichting op hen van toepassing is. De aangesloten werkgever is vervolgens verantwoordelijk voor het verstrekken van de juiste gegevens voor de uitvoering van de pensioenregeling.

De voorwaarden op grond waarvan een werkgever zich vrijwillig bij het fonds kan aansluiten zijn vastgelegd in de statuten.

In de verplichtstellingsbeschikking is vastgelegd welke personen als 'werknemer' worden aangemerkt en welke ondernemingen als 'werkgever' (zie 4.4.1). Het fonds heeft de beschikking gepubliceerd op zijn website.

4.3. *Uitvoeringsreglement*

Het bestuur heeft ten behoeve van de uitvoering en financiering van de pensioenregeling een uitvoeringsreglement opgesteld. Het uitvoeringsreglement is van toepassing op alle aangesloten werkgevers.

Bijdrage

Een aangesloten werkgever is aan het fonds een bijdrage verschuldigd voor het uitvoeren van de pensioenregeling. Er is geen bijdrage verschuldigd zolang en voor zover de deelnemer recht heeft op bijdragevrije voortzetting van de pensioenopbouw wegens arbeidsongeschiktheid.

Een aangesloten werkgever kan een deel van de bijdrage in rekening brengen bij de deelnemers.

Het bestuur stelt jaarlijks in overleg met de sociale partners de bruto bijdrage voor het komende jaar vast.

Informatieverplichting

De aangesloten werkgever verstrekt het fonds alle informatie die nodig is voor een goede uitvoering van de pensioenregeling.

Uitvoeringsovereenkomst vrijwillige aansluiting

Met een vrijwillig aangesloten instelling werkgever wordt een overeenkomst over de vrijwillige aansluiting gesloten, in aanvulling op het uitvoeringsreglement. Deze overeenkomst wordt in beginsel

voor vijf jaar aangegaan en kan door het fonds of de werkgever worden opgezegd met een opzegtermijn van zes maanden.

Beleid verzekeringstechnisch nadeel

Het fonds wil voorkomen dat de al aanwezige populatie negatieve impact ervaart van het vrijwillig toetreden van een werkgever.

Bij het vrijwillig toetreden van een nieuwe werkgever kan om die reden door de actuaaris van het fonds worden getoetst of er aanleiding is voor het vragen van vergoeding voor verzekeringstechnisch nadeel (VTN). Als VTN aanwezig is dan brengt het fonds bij het aangaan van de uitvoeringsovereenkomst tot vrijwillige aansluiting het aanwezige VTN in rekening bij de toetredende werkgever, tenzij de deelnemers voorafgaand aan de vrijwillige deelname al deelnamen aan de verplichte regeling.

De fondsactuaaris kan in opdracht van het bestuur in het derde jaar van de uitvoeringsovereenkomst tot vrijwillige aansluiting het werknemersbestand beoordelen. Daarbij wordt vastgesteld of, gezien eventuele substantiële wijzigingen in het werknemersbestand, aanvullend VTN in rekening gebracht moet worden. Als de actuaaris tot het oordeel komt dat aanvullend VTN aanwezig is, dan zal het bestuur dit VTN in rekening brengen bij de werkgever.

Het VTN wordt berekend op de wijze zoals beschreven in de Regeling Vrijstelling Wet Bpf 2000.

In artikel 5 van de Regeling Vrijstelling Wet Bpf 2000 is de rekenmethodiek voor de VTN vastgelegd. Het fonds volgt die methodiek.

Andere onderwerpen

Het uitvoeringsreglement bevat ook bepalingen over:

- Informatieverplichtingen van het fonds aan de werkgever;
- Wijziging van het uitvoeringsreglement en pensioenreglement;
- Solidariteitsreserve: uitgangspunten, regels en procedures;
- Gemoedsbezwaren.

Gemoedsbezwaarden

In het pensioenreglement is de regeling opgenomen voor het geval de werknemer of de werkgever gemoedsbezwaarde is.

4.4. Handhaving

Op grond van de verplichtstelling zijn de werkgevers in de sector verplicht alle bij hen werkzame werknemers, die voldoen aan de voorwaarden, aan te melden bij het fonds. Het fonds voert een actief handhavingsbeleid.

4.4.1. Verplichtstelling

Door een besluit tot verplichtstelling wordt de deelname in een bedrijfstakpensioenfonds voor iedereen in een omschreven bedrijfstak verplicht. De sociale partners zijn primair verantwoordelijk voor de arbeidsvoorwaarden, waaronder pensioen. De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid ondersteunt met de verplichtstelling deze verantwoordelijkheid van sociale partners.

De deelneming aan de pensioenregeling is voor de werknemers sinds 1 januari 2024 verplicht gesteld vanaf de eerste dag van de maand waarin de 18-jarige leeftijd wordt bereikt tot de eerste dag van de maand waarin de 68-jarige leeftijd wordt bereikt. De verplichtstelling geldt niet voor de werknemers die

op grond van de wet verplicht zijn tot deelneming in een ander bedrijfstakpensioenfonds, waarvan de deelneming al verplicht was gesteld op 1 november 1968.

Hierbij wordt verstaan onder:

1. **Werknemer:**
 - a. degene die tot een werkgever in dienstbetrekking staat in de zin van de sociale werknemersverzekeringen;
 - b. degene die tot een werkgever in dienstbetrekking staat en die niet langer verzekeringsplichtig is voor de sociale werknemersverzekeringen vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd in de zin van de AOW, maar die dat wel was geweest wanneer de werknemer deze leeftijd nog niet zou hebben bereikt.
2. **Werkgever:**
 Ieder, die één of meer winkels exploiteert en werknemers in dienst heeft, met uitzondering van de werkgever die:
 - a. op 1 januari 1967 aangesloten was bij de toenmalige Vereniging van Grootwinkelbedrijven in Levensmiddelen;
 - b. het levensmiddelenbedrijf uitoefent in de vorm van markt-, straat- en rivierhandel.
3. **Onder winkel wordt verstaan:** iedere fysieke en virtuele inrichting waar overwegend een verscheidenheid aan verbruiksartikelen zoals: kruidenierswaren, zuivel en eieren, kaas, aardappelen, groente en fruit, bier, wijn, frisdranken, melk, niet-gesteriliseerde melkproducten, boter, margarine, speciale melkproducten, vlees, wild en gevogelte, vleeswaren en salades, vis, schaal- en schelpdieren, brood en gebak, koek- en banketartikelen maaltijden, maaltijdcomponenten, ijs, chocolade en chocoladeproducten, snoepen, zoetwaren, zoutjes, onderleggers en notenbarproducten, delicatessen, dierenvoeding, rookwaren, drogmetica, schoonmaak- en onderhoudsartikelen, kantoorbenodigdheden en wenskaarten, lectuur, huishoudelijke artikelen, dierenbenodigdheden, bloemen en planten wordt verkocht, eventueel gecombineerd met een aanvullend assortiment gebruiksartikelen, waaronder iedere fysieke en virtuele inrichting waarin een kaasspeciaalzaak, delicatessenwinkel in de breedste zin des woords, gespecialiseerde zuiveldetailhandel, dan wel een supermarkt of levensmiddelenwinkel op een recreatiepark wordt geëxploiteerd.
 In geval van samenloop is bepalend de hoofdactiviteit in loonbedrag en aantal arbeidsdagen. Is de hoofdactiviteit niet een fysieke of virtuele winkel, kaasspeciaalzaak, delicatessenwinkel in de breedste zin van het woord of gespecialiseerde zuiveldetailhandel, dan geldt de verplichtstelling alleen voor de werknemers die zich met het levensmiddelenbedrijf bezighouden.
4. **Onder levensmiddelenbedrijf wordt verstaan:** het bedrijf waarin in winkels overwegend een verscheidenheid van verbruiksartikelen als genoemd wordt verkocht, eventueel gecombineerd met een aanvullend assortiment gebruiksartikelen.

Het bestuur hanteert het beleid dat er op zijn minst drie productcategorieën aanwezig moeten zijn, om van een verscheidenheid aan verbruiksartikelen te spreken.

4.5. *Vrijstelling van de verplichte deelneming in de pensioenregeling*

Het vrijstellingsbeleid is beschreven in bijlage G

4.6. *Deelnemerschap*

De deelnemers zijn de werknemers die op basis van een arbeidsovereenkomst werkzaam zijn voor een aangesloten werkgever. Het deelnemerschap van de werknemer vangt aan vanaf de eerste dag waarop de arbeidsovereenkomst met een aangesloten werkgever ingaat. Of op de eerste dag van de maand waarin de werknemer 18 jaar wordt.

4.7. Beëindiging van deelnemerschap

Het deelnemerschap eindigt bij overlijden van de deelnemer en bij beëindiging van het dienstverband tussen de deelnemer en een aangesloten werkgever zonder dat dit dienstverband wordt gevolgd door een dienstverband met een andere aangesloten werkgever. Bovendien eindigt het deelnemerschap op het moment dat de werkgever, waarbij de betrokkene in dienst is, niet langer als aangesloten werkgever kan worden beschouwd.

4.8. Voortzetting van deelnemerschap

In tegenstelling tot de voorgaande bepaling, wordt het deelnemerschap voortgezet:

- a. Als de deelnemer ten tijde van de beëindiging van het dienstverband (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt is, dan blijft het (gedeeltelijke) deelnemerschap bestaan, zolang de (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid voortduurt.
- b. Als degene die deelnemer was, aansluitend aan het einde van de deelname de deelneming individueel voortzet. De aansluiting op deze basis is onder voorwaarden mogelijk. Deze voorwaarden zijn in het pensioenreglement opgenomen.

5. De inhoud van de pensioenregeling

5.1. *Solidaire bijdrageregeling*

De huidige, solidaire bijdrage pensioenregeling is per 1 januari 2026 in werking getreden.

De hoofdlijnen van de pensioenregeling zijn:

Soort regeling	Solidaire premieregeling
Financiering	Collectieve vaste bijdrage Het bestuur stelt de bruto bijdrage jaarlijks vast in overleg met de sociale partners. De netto bijdrage wordt door het fonds vastgesteld en kan jaarlijks verschillen.
Toetredingsleeftijd	De eerste dag van de maand waarin de werknemer de 18-jarige leeftijd bereikt.
Pensioenleeftijd	De eerste dag van de maand waarin de (gewezen) deelnemer de 68-jarige leeftijd bereikt
Pensioengevend loon	Het loon in de zin van hoofdstuk 3 van de Wet financiering sociale verzekeringen, rekening houdend met het daarin genoemde maximum van € 79.409 (2026).
Hoger maximum pensioengevend salaris	De werkgever heeft de mogelijkheid om het maximum pensioengevend salaris vast te stellen op het fiscaal maximum (2026: € 137.800)
Franchise	De franchise wordt in beginsel geïndexeerd op basis van de ontwikkeling van de lonen in de van toepassing zijn de collectieve arbeidsovereenkomst (cao voor het levensmiddelenbedrijf of VGL-cao). De referteperiode loopt van 1 oktober tot en met 30 september. De franchise wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld. In 2026 bedraagt de franchise € 19.584.
Pensioengrondslag	Het pensioengevend loon verminderd met de franchise
Bijdragepercentage	27,6% van de pensioengrondslag voor 2026 (bruto) en 22,5% van de pensioengrondslag (netto).
Ouderdomspensioen	De totale netto bijdrage is beschikbaar om te beleggen. Deze netto bijdrage wordt toegevoegd aan het aandeel in de gezamenlijke pensioenpot van de deelnemer. Het aandeel in de gezamenlijke pensioenpot van de (gewezen) deelnemer wordt op de pensioeningangsdatum aangewend voor het ouderdomspensioen (default). De (gewezen) deelnemer kan ervoor kiezen om het aandeel in de gezamenlijke pensioenpot aan te wenden voor ouderdomspensioen in combinatie met latent partnerpensioen. De hoogte van het ouderdomspensioen wordt onder meer bepaald aan de hand van de omvang van het aandeel in de gezamenlijke pensioenpot, de leeftijd van de (gewezen) deelnemer en de rente (DNB RTS).

Soort regeling	Solidaire premiereregeling
Partnerpensioen bij overlijden vanaf de pensioendatum	Het partnerpensioen is maximaal 70% van het ouderdompensioen, als de (gewezen) deelnemer op de pensioeningangsdatum heeft gekozen voor de gedeeltelijke uitruil van ouderdompensioen voor partnerpensioen.
Wezenpensioen bij overlijden vanaf de pensioendatum	Bij overlijden ná pensionering is een wezenpensioen voor een kind jonger dan 25 jaar verzekerd van 28,57% van het partnerpensioen.
Partnerpensioen bij overlijden vóór de pensioendatum	Verzekerd op risicobasis, 20% van het pensioengevend salaris over de laatste 12 maanden voorafgaand aan het overlijden van de deelnemer. Het ingegane partnerpensioen wordt uitgekeerd tot het overlijden van de partner.
Tijdelijk partnerpensioen bij overlijden voor de pensioendatum	Verzekerd op risicobasis, bij aanvang aan € 9.250. De ingegane uitkering loopt door tot aan de AOW-leeftijd van de partner, of stopt bij diens eerder overlijden.
Wezenpensioen bij overlijden vóór de pensioendatum	Verzekerd op risicobasis, 8% van het pensioengevend salaris over de laatste 12 maanden voorafgaand aan het overlijden van de deelnemer. Het ingegane wezenpensioen loopt door tot de leeftijd van 25 jaar van het kind, of tot diens eerdere overlijden.
Overname van betaling van bijdrage bij arbeidsongeschiktheid	Bij een arbeidsongeschiktheid van 35% of meer (volgens WIA) wordt de betaling van de bijdrage door het fonds overgenomen. Bij een arbeidsongeschiktheid: <ul style="list-style-type: none"> • van meer dan 65% voor 100% • tussen de 45% en 65% voor 50% • tussen de 35% en 45% voor 25%.
Flexibiliseringsmogelijkheden	De (gewezen) deelnemer heeft de volgende keuzes: <ul style="list-style-type: none"> • Vervroegde ingang van ouderdompensioen • Deeltijdpensionering • Uitrui van een aandeel voor ouderdompensioen in de gezamenlijke pensioenpot voor partnerpensioen • Tijdelijk hoger of lager ouderdompensioen.
Jaarlijkse aanpassing van het ingegane pensioen (variabel pensioen)	Jaarlijks wordt per 1 januari op basis van de gegevens van 31 december van het voorgaande jaar de hoogte van de ingegane pensioenen opnieuw vastgesteld. De nieuwe hoogte geldt dan vanaf 1 april daaropvolgend. Uiterlijk op 1 maart van het jaar worden de pensioengerechtigden op de hoogte gesteld van de nieuwe uitkeringen.
Solidariteitsreserve	Met de solidariteitsreserve wordt beoogd te voorkomen dat in de uitkeringsfase de ingegane pensioenen moeten worden verlaagd in het geval van financiële tegenvallers en in de opbouwfase negatieve aandelen in de gezamenlijke pensioenpot worden voorkomen of beperkt.

Soort regeling	Solidaire premieregeling
Opgebouwd pensioen tot 1 januari 2026	De opgebouwde aanspraken, zoals op ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen, zijn per 1 januari 2026 omgezet in een extra aandeel in de gezamenlijke pensioenpot. Het partner- en wezenpensioen blijven behouden voor de (ex-)partner respectievelijk het kind volgens het pensioenreglement dat gold tot 1 januari 2026.

Het pensioenreglement bevat de details van de pensioenregeling en is leidend.

Het uitvoeringsreglement bevat de procedure voor de aanpassing van de pensioenregeling.

5.2. Ambitie

De sociale partners hebben (medio 2022) een pensioenambitie gedefinieerd. De sociale partners zijn van mening dat een totaal inkomen (enkelvoudige gehuwde AOW plus pensioeninkomen BPFL) van ongeveer € 1.700 netto per maand (2022) gewenst is voor een deelnemer die zijn/haar gehele werkzame leven in de sector werkt. Dit vertaalt zich naar een vervangingsratio voor een deelnemer die een gehele diensttijd in een soortgelijke functie kent in de sector van ongeveer 75% van de gemiddelde pensioengrondslag. Dit is de ambitie voor de lange termijn. De sociale partners realiseren zich dat deze ambitie nu niet haalbaar is en accepteren voor de middelkorte termijn een vervangingsratio tussen de 60% en 75%. Daarnaast is het voor de sociale partners gewenst dat sprake is van een waardevastheid van 75%. Verder is het uitgangspunt dat de huidige premiehoogte gelijk blijft, zodat de pensioenlasten in de opbouwfase voor de werknemers en werkgevers niet verzwaren.

5.3. Hoogte en samenstelling van bruto bijdrage

De bruto bijdrage is een percentage van de pensioengrondslag. Na aftrek van de risicobijdrages en vergoedingen voor de uitvoeringskosten van het fonds resteert een netto bijdrage. De netto bijdrage wordt toegevoegd aan het aandeel in de gezamenlijke pensioenpot van de deelnemer.

De samenstelling van de bijdrage

De totstandkoming van de bijdrage, wordt verder uitgewerkt in het hoofdstuk 'Bijdragebeleid'.

De samenstelling van de bijdrage voor 2026 is als volgt:

Component	Als % van de PG	In duizenden euro's
Bruto premie	27,6%	439.538
-/- MVEV	-/- 0,3%	-/- 4.778
-/- uitvoeringskosten	-/- 1,2%	-/- 19.254
-/- risicopremie PP	-/- 0,8%	-/- 12.266
-/- risicopremie TPP	-/- 0,3%	-/- 5.138
-/- risicopremie arbeidsongeschiktheid*	-/- 2,5%	-/- 38.791
Spaarpremie	22,5%	359.311

* De risicopremie voor arbeidsongeschiktheid bestaat uit twee onderdelen: de risicopremie voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid (2,0%) en de risicopremie die volgt vanwege het volgen van het convenant (0,5%)

Assumed payment

Voor wat betreft het beleggen van de bijdrage hanteert het fonds de ‘assumed payment’ methode. De bijdrage wordt daarbij geacht voor elke deelnemer op hetzelfde moment door het fonds te zijn ontvangen, ongeacht of de bijdrage daadwerkelijk door het fonds is ontvangen. Het fonds loopt hiermee een risico op de tijdigheid van de financiering (van een deel) van de bijdrage. Ter dekking van dit risico wordt een buffer aangehouden in de reserve operationele risico's. Bijvoorbeeld: de maandbijdrage met referentiemaand januari wordt per 1 april aan het aandeel in de gezamenlijke pensioenpot toegevoegd en is vanaf dat moment rendement dragend. Ook als de bijdrage niet tijdig wordt betaald, ontvangt de deelnemer rendement, alsof er wel tijdig is betaald. Dus in het voorbeeld: vanaf het eerste beleggingsmoment vanaf 1 april.

Het fonds voegt de niet betaalde premie vanuit het reserve operationele risico's toe aan het aandeel in gezamenlijke pensioenpot van de deelnemer en verhoogt de gemiste premie. Die gemiste premie en boete worden bij de werkgever geïncasseerd.

5.4. Toedelingsregels

Het pensioenvermogen wordt collectief belegd. De financiële mee- of tegenvallers worden gericht aan de aandelen in de gezamenlijke pensioenpot toebedeeld op basis van toedelingsregels.

De financiële toedelingsregels zien enerzijds op de bescherming tegen het renterisico en anderzijds op de verdeling van het overrendement. Deze toedelingsregels zijn gebaseerd op de risicohouding van de deelnemers, gewezen deelnemers en/of pensioengerechtigden.

Biometrische toedelingsregels hebben betrekking op resultaten als gevolg van de ontwikkeling van de levensverwachting en het sterfteresultaat. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt naar het zogeheten micro- en macro-langlevensrisico. De biometrische rendementen als gevolg van de ontwikkeling van de levensverwachting (macro-langlevensrisico) en het sterfteresultaat (micro-langlevensrisico en micro-kortlevensrisico) worden verwerkt door middel van separate toedelingsregels.

In de toedeling kan onderscheid gemaakt worden naar:

- Financieel beschermingsrendement;
- Financieel overrendement;
- Biometrisch beschermingsrendement micro-langlevensrisico;
- Resultaat op micro-langlevensrisico (overrendement micro-langlevensrisico);
- Biometrisch beschermingsrendement macro-langlevensrisico;
- Resultaat op macro-langlevensrisico (overrendement macro-langlevensrisico);
- Verwerking van de actualisatie van overige actuariële grondslagen; en
- Verwerking van het resultaat op overige actuariële grondslagen.

De toedeling van de rendementen aan de collectieve voorzieningen en reserves van het fonds worden beschreven in het hoofdstuk ‘Balans en waarderingsgrondslagen’.

Financieel beschermingsrendement

Het financieel beschermingsrendement is het deel van het beleggingsrendement dat – passend bij de risicohouding per leeftijdscohort – maandelijks aan de aandelen in de gezamenlijke pensioenpot wordt toebedeeld om de (verwachte) uitkering (gedeeltelijk) te beschermen tegen de impact van een rentewijziging. Voor jongere deelnemers met een pensioen dat nog niet tot uitkering komt, geldt een lagere mate van bescherming dan voor ouderen. Dichter bij de pensioenleeftijd staat bescherming van de verwachte uitkering meer centraal. Na ingang van het pensioen ligt de focus op nominale zekerheid. Om deze reden is er een beschermingsrendement van 100% voor pensioenen die al tot uitkering zijn gekomen.

Bij de vormgeving van de mate van renteaafdekking kan worden gekozen voor de directe methode (feitelijke) en de indirecte methode (theoretisch) voor renteaafdekking. Het fonds heeft gekozen voor de indirecte methode. Deelnemers ontvangen (deels) renteaafdekking op basis van DNB RTS.

Het financieel beschermingsrendement wordt opgesplitst in twee componenten:

1. Rentebijbeschrijving: maandelijkse oprenting van het aandeel in de gezamenlijke pensioenpot op basis van 1/12e van de één-jaars risicovrije rente (DNB RTS, deze één-jaars rente kan ook negatief zijn).
2. Rentewijziging: maandelijkse toedeling van het beschermingsrendement voor een rentewijziging (met een leeftijdsafhankelijke bescherming).

De leeftijdsafhankelijke toedelingsregels voor het beschermingsrendement zijn opgenomen in het pensioenreglement en worden weergegeven in de tabel in bijlage A. Bij het beschermingsrendement is dit percentage de procentuele rente-afdekking voor de betreffende leeftijd.

Financieel overrendement

Bij het overrendement is het percentage de gewenste blootstelling aan de beleggingen gericht op rendement voor de betreffende leeftijd. Jongere deelnemers met een nog niet ingegane uitkering kennen meer blootstelling naar overrendement dan oudere deelnemers met een nog niet ingegane uitkering.

Uit het totaal behaalde financiële rendement wordt eerst de één-jaarsrente en het beschermingsrendement gefinancierd. Vervolgens wordt de kostenvergoeding voor het vermogensbeheer aan het beleggingsrendement onttrokken. Het daarna resterende beleggingsrendement is gelijk aan het overrendement. Het overrendement wordt verdeeld over de aandelen in de gezamenlijke pensioenpot, afhankelijk van de leeftijd en de aard van de uitkering (wel of niet ingegaan). De leeftijdsafhankelijke toedelingsregels voor het overrendement zijn opgenomen in het pensioenreglement en worden weergegeven in de tabel in bijlage A.

Begrenzing aan de mismatch door toedeling beschermingsrendement

Door de toepassing van de indirecte methode krijgen de leeftijdscohorten een beschermingsrendement toebedeeld dat precies aansluit bij de beoogde mate van rentebeschermt. Het verschil tussen het toegekende theoretisch beschermingsrendement en het daadwerkelijk behaalde rendement op de renteaafdekking in de portefeuille komt terecht in het overrendement, waaraan jongere deelnemers relatief meer worden blootgesteld dan oudere deelnemers. Dit leidt tot een deling van het mismatchrisico tussen leeftijdscohorten, via het financiële overrendement. Hoewel de uitgangssituatie is dat de behaalde renteaafdekking zoveel mogelijk aansluit bij de beoogde rentebeschermt, is altijd sprake van enige mismatch. Aan deze mismatch worden begrenzingen gesteld.

Biometrisch beschermingsrendement micro-langlevenrisico

Het beschermingsrendement voor het micro-langlevenrisico is het rendement dat nodig is om het toekomstige – uit het aandeel in de gezamenlijke pensioenpot te financieren pensioen – of het ingegane pensioen en het meeverzekerde partnerpensioen gelijk te houden, ook als de deelnemer of de partner langer leeft dan op basis van de overlevingsgrondslagen werd verwacht. Het beleid van het fonds is dat alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden een volledig (100%) beschermingsrendement voor het micro-langlevenrisico krijgen.

De hoogte van dit beschermingsrendement volgt uit de actuele overlevingsgrondslagen van het fonds. Aangezien de overlevingskansen per leeftijd verschillen, worden de beschermingsrendementen leeftijdsafhankelijk toebedeeld.

Resultaat op micro-langleven (overrendement micro-langlevenrisico)

Het resultaat op micro-langleven (het biometrisch overrendement micro-langlevenrisico) is het resultaat dat ontstaat doordat deelnemers langer of korter leven dan op basis van de overlevingsgrondslagen werd verwacht. Het beleid van het fonds is dat het resultaat op micro-langleven van deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden maandelijks wordt verrekend via de aandelen in de gezamenlijke pensioenpot.

Het resultaat op het overlijdensrisico (risicodekking partnerpensioen) valt buiten het micro-langlevenresultaat. Het resultaat op het overlijdensrisico loopt via de reserve operationele risico's.

Biometrisch beschermingsrendement macro-langlevenrisico

Macro-langlevenrisico is het risico dat de levensverwachting van de deelnemers verandert, waardoor pensioenen naar verwachting langer of korter moeten worden uitgekeerd.

Het fonds kent geen biometrisch beschermingsrendement macro-langlevenrisico toe. Een actualisatie van de overlevingsgrondslagen leidt tot een daling of stijging van de (verwachte) pensioenuitkering. Voor zover de actualisatie tot een daling van een ingegane uitkering leidt, wordt vanuit de solidariteitsreserve een aanvulling op de uitkering gedaan, om die daling te voorkomen.

Resultaat op macro-langleven (overrendement macro-langlevenrisico)

Het overrendement vanwege het macro-langlevenrisico is gelijk aan het financiële resultaat als gevolg van de toegekende beschermingsrendementen tegen macro-langlevenrisico. Het fonds draagt dit resultaat niet, dit wordt door de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden zelf gedragen.

Verwerking van de actualisatie van overige actuariële grondslagen

De prijs van een pensioenuitkering wordt niet alleen door rente en overlevingskansen beïnvloed, maar ook door andere fondsspecifieke actuariële grondslagen. Te denken valt aan de gehanteerde man/vrouw-verhoudingen per pensioenvorm, het leeftijdsverschil tussen hoofdverzekerde en de medeverzekerde en de partnerfrequenties. De wijze waarop het fonds het risico dat de actualisatie van de andere actuariële grondslagen deelt, sluit aan op de wijze waarop het macro-langlevenrisico wordt gedeeld.

Verwerking van het resultaat op overige actuariële grondslagen

Het resultaat op overige actuariële grondslagen wordt niet separaat toegerekend maar loopt mee met het resultaat op het micro-langlevenrisico en het micro-kortlevenrisico.

5.5. *Invaarvermogen, eerbiedigende werking nabestaandenpensioen*

Het fonds heeft alle opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten op 1 januari 2026 ingevaren naar de solidaire premiereregeling. Op het moment van invaren zijn vanuit het collectieve fondsvermogen naast de aandelen in de gezamenlijke pensioenpot de volgende voorzieningen en reserves gevuld:

Reserves en voorzieningen	Hoogte op de invaardatum ¹
Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV)	0,75% van het totale fondsvermogen.
Reserve voor Operationele Risico's (ROR)	1,25% van het totale fondsvermogen
Kostenvoorziening	Afhankelijk van situatie op invaarmoment
Overige technische voorzieningen	Afhankelijk van situatie op invaarmoment
Compensatie afschaffen doorsneesystematiek	Afhankelijk van de dekkingsgraad
Solidariteitsreserve (SR)	Afhankelijk van de dekkingsgraad
Gerichte vermogenstoebedeling	Afhankelijk van de dekkingsgraad

Het vermogen dat is bestemd ter compensatie van het afschaffen van de doorsneesystematiek en voor gerichte vermogenstoebedeling, is op het moment van invaren in zijn geheel toegevoegd aan de aandelen in de gezamenlijke pensioenpot. Deze toebedeling heeft plaatsgevonden op basis van leeftijdsafhankelijke tabellen.

Bij de toepassing van de standaardmethode is uitgegaan van de spreidingstermijn van tien jaar.

Op het tot 1 januari 2026 opgebouwde nabestaandenpensioen bij overlijden vóór en ná de pensioendatum is de eerbiedigende werking, zoals is bedoeld in artikel 220g van de Pensioenwet van toepassing. Het aandeel in de gezamenlijke pensioenpot dat betrekking heeft op het tot 1 januari 2026 opgebouwde nabestaandenpensioen wordt apart geadmistreerd.

5.6. *URM-berekeningen, vaststellen van parameters*

De mogelijke pensioenuitkomsten, met inbegrip van de aandelen in de gezamenlijke pensioenpot vanwege het invaren, worden aan deelnemers getoond in drie scenario's: 'goed weer scenario', 'slecht weer scenario' en 'verwacht scenario'. Deze scenario's worden berekend op basis van de uniforme rekenmethodiek (URM). Het fonds maakt gebruik van de generieke rekenmethode. Het startpunt van de berekening wordt gevormd door de aandelen in de gezamenlijke pensioenpot van elke deelnemer. Voor elk scenario uit de scenarioset wordt een zo realistisch mogelijke projectie gemaakt. Het fonds hanteert de meest actuele scenarioset, zoals die is gepubliceerd door DNB.

¹ De percentages in de tabel zijn voorlopig en worden in Q1 2026 definitief berekend

6. Bijdragebeleid

De bruto bijdrage is opgebouwd uit een aantal componenten. De verschillende onderdelen uit de solidaire premieregeling komen terug in deze componenten. Het overgrote deel van de bruto bijdrage gaat naar het aandeel in de gezamenlijke pensioenpot van de deelnemer. Dit deel van de bijdrage noemen we hier de spaarbijdrage.

De risicobijdrages en de overige opslagen op de netto bijdrage worden periodiek herijkt, met peildatum 31 augustus, in overeenstemming met de beschrijving en grondslagen in bijlage A. Aangezien de netto bijdrage een resultante is van de bruto bijdrage en risicobijdrages en opslagen, is bij een gelijkblijvende bruto inleg de netto bijdrage (in procenten) niet elk jaar gelijk.

In de onderstaande tabel worden de verschillende bijdragecomponenten met toelichting weergegeven.

Bijdragecomponenten	Toelichting
Bijdrage die maandelijks aan het aandeel in de gezamenlijke pensioenpot van de actieve en arbeidsongeschikte deelnemers wordt toegevoegd	Totale bijdrage minus de opslagen voor risico's en kosten. De netto bijdrage is een percentage van de pensioengrondslag, rekening houdend met het deeltijdpercentage. Voor alle actieve deelnemers is de netto bijdrage hetzelfde percentage van de pensioengrondslag. Ook de arbeidsongeschikte deelnemers ontvangen deze spaarbijdrage, rekening houdend met de mate van arbeidsongeschiktheid.
Opslagen voor risico (tijdelijk nabestaandenpensioen (bij overlijden vóór de pensioendatum)	Ter dekking van de uitkeringen van partnerpensioen, tijdelijk partnerpensioen en wezenpensioen als gevolg van het overlijden van de deelnemer vóór de pensioendatum. De verplichte voortzetting van de risicodekking voor het (tijdelijk) partnerpensioen en wezenpensioen voor de duur van drie maanden na het einde van het dienstverband wordt uit de risicobijdrage gefinancierd.
Opslag voor risico arbeidsongeschiktheid (overname van de betaling van de bijdrage)	Ter dekking van de vrijstelling van de betaling van de bijdrage voor de arbeidsongeschikte deelnemers.
Opslag voor toekomstige en lopende uitvoeringskosten	De opslag voor de toekomstige kosten wordt toegevoegd aan de kostenvoorziening, ter dekking van de toekomstige kosten gerelateerd aan de nieuwe spaarbijdrages. Gelijk aan het verschil in de doel kostenvoorziening ultimo jaar en de doel kostenvoorziening primo jaar, uitgedrukt in een percentage van de pensioengrondslag. De opslag voor de lopende kosten is gelijk aan de geschatte uitvoeringskosten in het volgende boekjaar, uitgedrukt in een percentage van de pensioengrondslag. Het betreft de geschatte uitvoeringskosten na aftrek van uitvoeringskosten die vanuit de vrijval kostenvoorziening worden gefinancierd.
Opslag voor reserve operationele risico's (ROR)	De opslag over de spaarbijdrage voor het op peil houden van de ROR (tenminste op het niveau van het MVEV). De opslag wordt uitgedrukt in een % van de pensioengrondslag.

Vaststellen van bruto bijdrage

- Het percentage van de totale (bruto) bijdrage is door de sociale partners vastgesteld op 27,6% van de pensioengrondslag(som).

Netto bijdrage

- De netto bijdrage wordt jaarlijks vastgesteld door het bestuur, gegeven de bruto bijdrage en nadat alle andere bijdragecomponenten voor dat jaar zijn bepaald.

Risicobijdrages nabestaandenpensioen

- De risico-opslagen worden als percentage van de pensioengrondslag geheven en zijn daarmee leeftijdsonafhankelijk en sekseneutraal.
- De heffing van de risico-opslag wordt op basis van het actuele deeltijdpercentage bepaald, de dekking gaat uit van een parttimepercentage dat over (maximaal) twaalf maanden wordt gemiddeld.
- Jaarlijks wordt het percentage van de pensioengrondslag berekend voor het levenslange partnerpensioen. De risico-opslag voor het wezenpensioen wordt voor een langere periode vastgesteld (niet jaarlijks).
- De actuariële grondslagen per 31 augustus van het voorafgaande jaar, zoals opgenomen in bijlage A, worden gehanteerd voor de jaarlijkse berekening van de bijdrage voor het levenslange en tijdelijke partnerpensioen. Voor zover bekend, wordt hierbij rekening gehouden met actualisaties van deze grondslagen, die van kracht zullen zijn in het kalenderjaar waarvoor de bijdrage wordt vastgesteld. De gehanteerde rekenrente is gelijk aan de DNB-RTS op 31 augustus.
- Bij het bepalen van de risico-opslag wordt rekening gehouden met een financieringsgraad (dekkingsgraad) van de collectieve uitkeringsfase. Hiertoe wordt gebruik gemaakt van de stand per 31 augustus, waarbij wordt gecorrigeerd voor de op deze stand verwachte aanpassing in de uitkeringen per jaareinde. Voor de premie 2026 is 100% verondersteld.
- Bij een vrijwillige voortzetting van de nabestaandenpensioendekking (maximaal 15 jaar) worden de risico-opslagen aan het aandeel in de gezamenlijke pensioenpot onttrokken.

Risicobijdrages arbeidsongeschiktheid

- De risico-opslag wordt als percentage van de pensioengrondslag geheven en is daarmee leeftijdsonafhankelijk en sekseneutraal.
- De heffing van de bijdrage wordt op basis van het actuele deeltijdpercentage bepaald, de dekking gaat uit van een parttimepercentage dat over (maximaal) twaalf maanden wordt gemiddeld.
- De risico-opslag wordt jaarlijks bepaald.

Opslag voor toekomstige uitvoeringskosten

- De opslag voor toekomstige uitvoeringskosten heeft als doel om de kostenvoorziening op voldoende niveau te houden voor het effect van de nieuwe spaarbijdrages.
- De opslag voor toekomstige uitvoeringskosten wordt jaarlijks als een bedrag bepaald en vervolgens uitgedrukt als een percentage van de (geschatte) pensioengrondslagsom.
- De opslag wordt jaarlijks bepaald.

Opslag voor lopende uitvoeringskosten

- De opslag voor de lopende uitvoeringskosten is gelijk aan de verwachte uitvoeringskosten voor het betreffende jaar minus de uitvoeringskosten die via de kostenvoorziening lopen.
- De opslag voor lopende uitvoeringskosten wordt jaarlijks als een bedrag bepaald en vervolgens uitgedrukt als een percentage van de (geschatte) pensioengrondslagsom.
- De opslag wordt jaarlijks bepaald.

Opslag voor reserve operationele risico's

- De opslag ter aanvulling van de reserve operationele risico's met als doel om deze op voldoende peil te houden. Deze opslag is voor 2026 zodanig vastgesteld, dat het MVEV op peil blijft na toevoeging van de nieuwe spaarbijdrages.

Eigen bijdrage van deelnemers

De eigen bijdrage van de deelnemers wordt door de sociale partners vastgesteld.

7. Solidariteitsreserve

Onderlinge solidariteit (het delen van risico's met elkaar) in de tijd, is voor het fonds belangrijk om de pensioenen betaalbaar te houden voor de huidige en toekomstige generaties. De solidariteitsreserve is een onderdeel van het solidariteitsbeleid en wordt initieel gevuld vanuit het fondsvermogen bij het invaren. Vervolgens vinden er toevoegingen en onttrekkingen plaats, die hierna worden beschreven.

7.1. Solidariteitsreserve

In samenspraak met de sociale partners heeft het fonds de volgende doelstellingen voor het solidariteitsbeleid vastgesteld (in volgorde van prioriteit):

1. Het opvangen van het tekort wanneer de aandelen in de gezamenlijke pensioenpot negatief dreigen door het loslaten van de leenrestrictie;
2. Het aanvullen van een daling van de uitkering van pensioengerechtigden door economische ontwikkelingen of macro-langleven;
3. Een overschot in de solidariteitsreserve toedelen aan de aandelen in de gezamenlijke pensioenpot van de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden, op basis van de toedelingsregels voor overrendement.

Doelstelling 2 betreft de aanvulling na toepassing van het spreidingsmechanisme. Bovendien gaat het hier alleen om een aanvulling van de uitkering in het jaar volgend op het berekeningsmoment en dus niet om een permanente aanvulling.

7.2. Vulregels solidariteitsreserve

Bij het invaren naar de nieuwe pensioenregeling is de solidariteitsreserve initieel gevuld. De mate waarin is afhankelijk van de dekkinggraad.

Aan de solidariteitsreserve wordt daarnaast beschermd tegen het renterisico c.q. ontvangt beschermingsrendement en wordt gedeeltelijk 'blootgesteld' aan overrendement (zie 8.4). Van het totale positief behaalde overrendement over een kalenderjaar wordt 5% toegevoegd aan de solidariteitsreserve.

De solidariteitsreserve wordt niet gevuld vanuit de bijdragen.

Mutatie SR	Frequentie	Ter grootte van
Toevoeging vanuit het financiële rendement	Maandelijks	5% van het cumulatieve positieve overrendement.

7.3. Onttrekregels solidariteitsreserve

De omvang van de solidariteitsreserve wordt maandelijks vastgesteld en uitgedrukt in een percentage van het totale fondsvermogen. De solidariteitsreserve bedraagt aan het einde van enig kalenderjaar maximaal 5% van de waarde van het totale fondsvermogen. De solidariteitsreserve mag - en kan naar verwachting - niet negatief worden, door de wijze waarop de aanwending is vormgegeven.

Als de reserve aan het einde van het jaar groter is dan de maximale waarde van 5%, wordt de reserve teruggebracht naar 5%. Het vermogenoverschot vloeit via de toedelingsregels van het overrendement naar de aandelen in de gezamenlijke pensioenpot.

Bij het bepalen van de hoogte van de jaarlijkse aanvulling - ter voorkoming van een daling van de uitkeringen - wordt niet meer dan 50% van de solidariteitsreserve aangewend. Er kan nooit meer worden aangewend dan benodigd is ter financiering van een tekort en verlaging.

In de volgende tabel zijn de periodieke mutaties in volgorde van de geldende prioritering genoemd, evenals de overheveling van/naar andere bronnen als de solidariteitsreserve de genoemde bandbreedte doorbreekt.

Mutatie solidariteitsreserve	Frequentie	Ter grootte van
Doel 1 Voorkomen van de negatieve aandelen in de gezamenlijke pensioenpot	Maandelijks	De aandelen in de gezamenlijke pensioenpot mogen niet negatief zijn aan het einde van een maand.
Doel 2 Aanvullen van de ingegane uitkeringen en beschermen van de uitkering voor nieuwe gepensioneerden	Jaarlijks (bestaande uitkeringen) en maandelijks (nieuwe uitkeringen)	Het benodigde bedrag om ingegane uitkeringen nominaal gelijk te houden. Bij het bepalen van de hoogte van de jaarlijkse aanvulling wordt maximaal 50% van het vermogen in de solidariteitsreserve aangewend.
Doel 3 Indien reserve boven 5% van de totale waarde van de beleggingen.	Jaarlijks	Afroming van het gedeelte boven 5% naar de aandelen in de gezamenlijke pensioenpot van alle deelnemers via de toedelingsregels van het overrendement.

7.4. Beleggingsbeleid solidariteitsreserve

Naast het vullen vanuit het positief overrendement muteert de solidariteitsreserve - die als onderdeel van het totale vermogen wordt belegd - jaarlijks met het behaalde beschermingsrendement en het overrendement. Het vermogen dat bij de solidariteitsreserve hoort wordt voor 48% beschermd tegen het renterisico dat behoort bij een ingegaan ouderdomspensioen van een 58-jarige deelnemer. Het vermogen van de solidariteitsreserve ontvangt daarnaast overrendement, gebaseerd een toedeelpercentage van 90%.

7.5. Maximum en minimum solidariteitsreserve

De solidariteitsreserve mag niet negatief zijn. Als de solidariteitsreserve negatief is, wordt de solidariteitsreserve aangevuld vanuit de operationele reserve.

Bij een volle solidariteitsreserve gaat het vermogen boven de 5% van het totaal naar de aandelen in de gezamenlijke pensioenpot. Dit gebeurt overeenkomstig de wijze waarop het overrendement wordt verdeeld. Om te zorgen dat het MVEV op peil blijft, wordt eveneens een gedeelte toegevoegd aan het MVEV.

Jaarlijks wordt per 31 december vastgesteld of de omvang van de solidariteitsreserve voldoet aan de vereisten.

7.6. *Besluitvormingsproces solidariteitsreserve*

De vul- en uitdeelregels voor de doelstellingen van de solidariteitsreserve zijn in beginsel voor een periode van vijf jaar vastgesteld. Het bestuur heeft geen discretionaire bevoegdheid om bij de uitvoering van de solidariteitsreserve af te wijken van de vastgestelde regels. Alleen bij bijzondere omstandigheden kan van deze termijn van vijf jaar worden afgeweken. Bij een afwijking van de termijn waarvoor de regels voor de reserve vastliggen, onderbouwt het fonds dat deze afwijking evenwichtig is voor de deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden of pensioengerechtigden.

8. Uitkeringenbeleid

8.1. *Uitkeringenbeleid*

Met het uitkeringenbeleid wordt het verloop van de uitkeringen van pensioengerechtigden over de tijd bepaald. Het uitkeringsbeleid wordt in de volgende tabel samengevat.

Kenmerk	Beschrijving
Uitkeringen Uitkeringsfase	Variabel (hoogte wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld) Collectieve uitkeringsfase
Spreiding Backstop	Geheugenloos, asymptotisch 10 jaar, met 'slim' spreiden
Spreidingsparameter Bandbreedte spreidingsvermogen	5 -/-17% en +25%, van som van uitkeringsvermogen en spreidingsvermogen, maandelijks toets en toekenning
Projectierendement Aanpassing hoogte uitkering	DNB RTS Jaarlijks per 1 april
Bepaling hoogte uitkering bij ingang Dekkingsgraad collectieve uitkeringsfase	Op basis van uitkeringsvermogen minus al onttrokken uitkeringen op basis van dekkingsgraad collectieve uitkeringsfase 1+ spreidingsvermogen/uitkeringsvermogen

Hierna worden de verschillende elementen van het uitkeringenbeleid nader toegelicht.

8.2. *Collectieve uitkeringsfase*

Het fonds hanteert de collectieve uitkeringsfase, alle gepensioneerden en andere uitkeringsgerechtigden worden als één groep beschouwd: het uitkeringscollectief. De (jaarlijkse) ontwikkeling van de uitkering is voor iedereen binnen dit collectief hetzelfde. Gelijke verhoging of verlaging van alle pensioenuitkeringen (ouderdoms-, partner- en wezenpensioen) geschiedt door de verschuiving van het aandeel in de gezamenlijk pensioenpot binnen de kring van pensioengerechtigden. De collectieve uitkeringsfase geldt ook voor de pensioengerechtigden jonger dan de 68 jaar (de pensioenleeftijd). De latente partnerpensioenen, welke behoren bij de al ingegane ouderdomspensioenen, zijn ook onderdeel van de collectieve uitkeringsfase en volgen daarom hetzelfde patroon van aanpassing.

In de uitkeringsfase is de uitkering leidend en niet langer het aandeel in de gezamenlijke pensioenpot. Wel blijft het aandeel in de gezamenlijke pensioenpot geadmistreerd, waardoor de toedeling van het beschermings- en overrendement nog steeds op basis van het aandeel in de gezamenlijke pensioenpot plaatsvindt.

8.3. *Uitkerings- en spreidingsvermogen*

Het totale vermogen in de collectieve uitkeringsfase wordt gesplitst in een uitkeringsvermogen en een spreidingsvermogen. Het uitkeringsvermogen is het vermogen dat nodig is om de toekomstige uitkeringen te financieren. Vanaf de pensioeningangsdatum wordt iedere maand een deel aan uit het

uitkeringsvermogen onttrokken. Het spreidingsvermogen wordt gebruikt om gelijke aanpassingen voor alle ingegane en toekomstige uitkeringen te realiseren en om schokken in pensioenuitkeringen van jaar op jaar te spreiden.

Het uitkeringsvermogen is gelijk aan de contante waarde van de toekomstige uitkeringen, gewaardeerd op fondsgrondslagen. Tussen de uitkeringsvermogens van de pensioengerechtigden vindt geen herverdeling plaats. Het uitkeringsvermogen kan niet negatief zijn.

Het spreidingsvermogen is het nog onverwerkte deel van het vermogen van de collectieve uitkeringsfase. Het spreidingsvermogen wordt door toepassing van het spreidingsmechanisme in de uitkeringen verwerkt. Het spreidingsvermogen kan zowel positief als negatief zijn. De wettelijke norm is: het voor de pensioenuitkering bestemde vermogen mag niet negatief en dat geldt alleen voor de aandelen in de gezamenlijke pensioenpot als geheel. Tussen de spreidingsvermogens van de pensioengerechtigden kan wel beperkte herverdeling plaatsvinden, voor zover nodig om gelijke aanpassingen te bereiken.

Verwerking resultaten

Financiële resultaten worden onvoorwaardelijk vastgesteld. Een wijziging in de spreidingsmethode en/of de spreidingsparameter heeft geen invloed op al vastgestelde onvoorwaardelijke verwerking van eerdere financiële resultaten.

Geheugenloze methode

Het fonds hanteert de zogeheten geheugenloze methode. Het fonds streeft hierbij naar een aanpassingspatroon op totaalniveau dat een asymptotisch verloop kent (een groter deel aan het begin van de spreidingsperiode). Met 'totaalniveau' wordt hier bedoeld de verwerking van het resultaat van het afgelopen jaar plus de onvoorwaardelijk vastgelegde aanpassingen uit eerdere jaren.

Toepassing van de backstop

Bij het vaststellen van de aanpassingen, bij een nieuwe resultaatverwerking, wordt rekening gehouden met de onvoorwaardelijke aanpassingen uit eerdere jaren, waarbij het fonds streeft naar een eerstvolgende aanpassing gelijk aan het procentuele spreidingsvermogen gedeeld door de spreidingsparameter. Als dit laatste niet mogelijk is op basis van de onvoorwaardelijk vastgelegde aanpassingen van eerdere jaren, dan treedt de zogenaamde 'backstop' in werking, en zijn de onvoorwaardelijk vastgelegde aanpassingen uit eerdere jaren voor het fonds leidend bij de eerstvolgende aanpassing.

Jaarlijks wordt een aanpassingsprofiel voor de uitkeringen vastgelegd, zodanig dat het te verwachten onverwerkte gedeelte na 10 jaar geheel is verwerkt in het uitkeringsvermogen (de backstop). Als na de spreidingsperiode van 10 jaar een initiële schok nog niet volledig is verwerkt, geldt de backstop. In dat geval vindt er een extra bijstelling (positief of negatief) plaats op de uitkeringsvermogens. De toekomstige financiële mee- en tegenvallers worden verrekend met de backstop vanuit de eerdere verwerkingen om weer te komen tot het gewenste asymptotische aanpassingsprofiel.

In meer detail werkt dit als volgt.

Verwerken eerste resultaat

- Voor het resultaat dat via spreiding in het uitkeringsvermogen wordt verwerkt, stelt het fonds voor de komende 10 jaar de reeks aan (procentueel) benodigde aanpassingen vast.
- Om tot deze aanpassingen te komen, wordt telkens 1/5 van het nog onverwerkte spreidingsvermogen verwerkt.
- Enig na jaar 10 jaar nog niet verwerkt resultaat (spreidingsvermogen $< \text{of} > 0$), wordt volledig in jaar 10 verwerkt via de backstop.
- Door toepassing van deze backstop is het spreidingsvermogen aan het einde van jaar 10 nihil.

Verwerken resultaat in een volgend jaar

- Het nieuwe resultaat is toegevoegd aan het nog onverwerkte spreidingsvermogen van voorgaande resultaten.
- Voor het cumulatief niet verwerkt resultaat c.q. spreidingsvermogen, wordt voor de komende 10 jaar de reeks met aanpassingen vastgesteld. Dat wordt op gelijke wijze gedaan als bij het eerste resultaat.
- Dit geeft het gewenste (asymptotisch) patroon met aanpassingen voor de komende 10 jaar.
- Voor de backstop in het laatste (jaar 10) en voorgaande jaren (ter illustratie jaar 9) wordt als volgt te werk gegaan:

In het geval dat	Verwerking van de backstop
Resultaten hebben een gelijk teken	Voor de toekomstige verwerkingen wordt aangesloten bij het gewenste (asymptotisch) patroon van het cumulatief onverwerkt resultaat. De backstop van het vorige resultaat (nu in jaar 9) wordt gerespecteerd. Daarmee wordt in jaar 9 in feite minder van het nieuwe resultaat verwerkt. Dit restant wordt verwerkt via de nieuwe backstop in jaar 10.
Resultaten hebben een tegengesteld teken; het nieuwe resultaat is kleiner dan het cumulatief onverwerkte resultaat	Het nieuwe resultaat wordt verrekend met het aanwezige nog onverwerkte resultaat. Het resterende onverwerkte resultaat is daarmee nog niet geheel verwerkt. Voor het (na verrekening) nog resterend onverwerkt resultaat, wordt voor de toekomstige verwerking aangesloten bij het gewenste (asymptotisch) patroon. De backstop blijft daarbij in jaar 9, al wordt de hoogte van de backstop lager. De backstop in jaar 9 wordt zodanig vastgesteld dat het spreidingsvermogen na jaar 9 nihil is.
Resultaten hebben een tegengesteld teken; het nieuwe resultaat is groter dan het cumulatief onverwerkte resultaat	Het nieuwe resultaat wordt verrekend met het aanwezige nog onverwerkte resultaat. De nog resterende onverwerkte resultaten uit voorgaande jaren zijn daarmee volledig verwerkt. Het resterende deel van het nieuwe resultaat, wordt verwerkt via het gewenste (asymptotisch) spreidingspatroon. Om dit restant in 10 jaar volledig te verwerken, valt de backstop in jaar 10. Deze is zodanig dat het spreidingsvermogen na jaar 10 nihil is.

Spreidingsparameter

De spreidingsparameter is een maatstaf voor de snelheid waarmee financieel en biometrisch rendement in de uitkering wordt verwerkt. Het fonds past een spreidingsparameter toe van 5 jaar. Jaarlijks wordt een vijfde van het op dat moment aanwezige spreidingsvermogen toegevoegd aan het uitkeringsvermogen om de pensioenuitkeringen aan te passen.

Bandbreedte spreidingsvermogen

Het fonds hanteert een bandbreedte voor het spreidingsvermogen tussen de -17% en $+25\%$ van de som van het uitkeringsvermogen en het spreidingsvermogen. Hiermee zijn de bandbreedtes dus niet één-op-één te relateren aan de dekkingsgraad van het uitkeringscollectief. De eerste aanpassing binnen de resultaatverwerking over het afgelopen jaar wordt zodanig vastgesteld dat het spreidingsvermogen ná die eerste aanpassing naar verwachting weer binnen de door het fonds gehanteerde bandbreedte

komt te liggen. Bij overschrijding van de bandbreedtes gedurende het jaar wordt het surplus of tekort buiten de bandbreedte aan het uitkeringsvermogen toegevoegd.

Peildatum

Voor de vaststelling van het jaarlijkse aanpassingspercentage van de uitkeringen en de eventuele aanvulling vanuit de solidariteitsreserve wordt uitgegaan van een peildatum van 31 december. Het fonds informeert de pensioengerechtigden uiterlijk op 1 maart over het nieuwe pensioenbedrag.

Het bestuur stelt jaarlijks, vóór 1 maart, vast - zonder dat nadere besluitvorming noodzakelijk is, bijzondere omstandigheden daargelaten -:

1. Het verwerkingspatroon van het rendement over het afgelopen jaar;
2. De procentuele bijstelling per 1 januari van het uitkeringsniveau binnen de collectieve uitkeringsfase, die per 1 april van datzelfde jaar wordt doorgevoerd;
3. De procentuele aanvulling van de uitkering vanuit de solidariteitsreserve voor het komende kalenderjaar (indien van toepassing).

De rol van het bestuur is bij dit jaarlijks proces vooral gericht op het controleren dat de resultaten tot stand zijn gekomen in lijn met het fondsbeleid en de financiële opzet. Afwijken van het fondsbeleid over de aanpassing in het afgelopen jaar is niet mogelijk, maar bestuurlijke afwegingen kunnen wel aanleiding geven tot een weloverwogen bijstelling van het fondsbeleid voor een volgend jaar.

Bij toetreding tot de collectieve uitkeringsfase

Als een (gewezen) deelnemer toetreedt tot het uitkeringscollectief, wordt uit het beschikbare pensioenvermogen het uitkeringsvermogen en spreidingsvermogen gevormd, in een verhouding die aansluit bij de verhouding voor het gehele collectief (de dekkingsgraad bij toetreding) per de maand van toetreding. Deze twee vermogens samen vormen het persoonlijke pensioenvermogen van een deelnemer in het uitkeringscollectief.

Vanaf toetreding heeft de nieuwe toetredster in dezelfde mate voordeel of nadeel van het aanwezige spreidingsvermogen als de rest van het collectief, en heeft daar via de vorming van een passend spreidingsvermogen ook dezelfde 'prijs' voor betaald. Op deze manier ondervindt het zittende collectief voordeel noch nadeel van een nieuwe uitkeringsgerechtigde(n).

Jaarlijkse herijking van de uitkering van de pensioengerechtigde

Als een pensioengerechtigde eenmaal is toegetreten tot het uitkeringscollectief, krijgt deze pensioengerechtigde beschermings- en overrendementen bijgeschreven die passen bij de collectieve uitkeringsfase. Een deel van het rendement is om de actuele uitkering te beschermen (het rendement over het uitkeringsvermogen) en de rest van het rendement komt in het spreidingsvermogen en dient voor toekomstige aanpassingen van de uitkeringen. Jaarlijks verschuift een vijfde deel van het spreidingsvermogen naar het uitkeringsvermogen uit hoofde van de gelijke aanpassing van de ingegane pensioenuitkeringen. Na deze wijziging van het uitkeringsvermogen, bepaalt het fonds de (voorlopige) hoogte van de pensioenuitkering. Zo past het fonds alle ingegane uitkeringen aan met hetzelfde percentage. Het aandeel in het spreidingsvermogen wordt vervolgens bijgesteld zodat voor alle deelnemers in het collectief de verhouding tussen het spreidingsvermogen en het uitkeringsvermogen gelijk is. Het gelijktrekken van deze verhouding voor alle deelnemers binnen het collectief heeft slechts tot doel om ook in de toekomst gelijke aanpassingen te kunnen doen.

Aanvullingen vanuit de solidariteitsreserve

Als een verlaging van de uitkeringen noodzakelijk is, gegeven de stand van het collectieve spreidingsvermogen, dan kan met een aanvulling uit de solidariteitsreserve een verlaging van de uitkeringen worden voorkomen. Dat kan ook het geval zijn als een verlaging vanuit een eerder jaar nog

niet (volledig) teniet is gedaan door latere verhogingen. Alleen de jaaruitkering voor het komend jaar wordt hierbij aangevuld.

Om te toetsen of, en in welke mate, een aanvulling kan worden gegeven, wordt de beschikbare solidariteitsreserve vergeleken met de benodigde toevoeging aan het uitkeringsvermogen. Voor deze toetsing wordt gebruik gemaakt van hetzelfde jaarlijkse peilmoment als wordt gehanteerd voor de vaststelling van de verhoging of verlaging van het uitkeringsniveau. In het geval van een aanvulling binnen het uitkeringscollectief, krijgen nieuwe toetreders dezelfde procentuele aanvulling (die bij berekening van de uitkeringen per 1 januari van het jaar vastgesteld is en per 1 april wordt doorgevoerd).

8.4. Projectierendement

Het projectierendement is het ingerekende toekomstige rendement dat wordt gehanteerd voor de vaststelling van (de hoogte van) de pensioenuitkering. Het projectierendement wordt gebruikt om bij pensioeningang het uitkeringsvermogen te vertalen naar een uitkering. Het projectierendement is ook onderliggend aan het uitkeringsvermogen van de collectieve uitkeringsfase.

Het fonds hanteert een projectierendement gelijk aan de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur (DNB RTS), zonder een op- of afslag. De DNB RTS wordt elke maand geactualiseerd.

Voor de prognoses in het kader van de Uniforme Rekenmethodiek (URM) wordt de rente gehanteerd uit de betreffende DNB-scenarioset (op het veronderstelde toekomstige uitkeringsmoment).

8.5. Aanvangsuitkering bij pensionering

De hoogte van de initiële pensioenuitkering bij aanvang van pensionering is onder andere afhankelijk van het beschikbare persoonlijk pensioenvermogen en de actuariële inkoopfactor. De hoogte van de pensioenuitkering wordt vervolgens jaarlijks per 1 januari opnieuw vastgesteld en per 1 april van datzelfde jaar doorgevoerd.

Ingang op de pensioendatum

De hoogte van het ouderdomspensioen en een eventueel partnerpensioen wordt op de pensioeningangsdatum vastgesteld voor de periode tot aan de eerstvolgende 1 april, op basis van:

- De hoogte van het persoonlijk pensioenvermogen;
- Het projectierendement (DNB RTS);
- De keuzes die de (gewezen) deelnemer bij pensioeningang maakt;
- De actuariële grondslagen van het fonds;
- De verhouding tussen het uitkerings- en spreidingsvermogen van het uitkeringscollectief;
- Eventuele aanvulling vanuit de solidariteitsreserve.

Ingang voor de pensioendatum (overlijden)

De pensioenregeling bepaalt de hoogte van het (tijdelijk) partnerpensioen en wezenpensioen bij ingang vóór de pensioendatum van de deelnemer. Voor het vaststellen van het benodigde persoonlijke pensioenvermogen bij deze uitkeringen op moment van ingang, wordt uitgegaan van het verzekerde bedrag, het projectierendement, de actuariële grondslagen en de verhouding tussen het uitkerings- en spreidingsvermogen van het uitkeringscollectief.

Eerbiedigende werking nabestaandenpensioen

Voor het partnerpensioen op grond van het overgangsrecht dat bij overlijden vóór de pensioendatum tot uitkering komt, is de uitkering gelijk aan het bedrag aan latent partnerpensioen dat op het moment van overlijden vanuit het aanwezige pensioenvermogen voor partnerpensioen kan worden aangekocht. Dit bedrag gaat vervolgens direct in en wordt levenslang uitgekeerd aan de begunstigde (ex-)partner. Voor het wezenpensioen op grond van het overgangsrecht dat bij overlijden vóór de pensioendatum tot uitkering komt, is de uitkering gelijk aan het opgebouwde wezenpensioen op het transitiemoment. Na ingang loopt de uitkering van het wezenpensioen door tot 25 jaar.

Actuariële inkoopfactoren

Om vanuit het uitkeringsvermogen de pensioenuitkering af te leiden, worden actuariële inkoopfactoren gebruikt. De actuariële inkoopfactor is onder andere afhankelijk van de leeftijd van de pensioengerechtigde en de keuze wel of geen partnerpensioen na pensionering. Daarnaast is de hoogte van de actuariële inkoopfactor afhankelijk van het projectierendement, de levensverwachting en overige actuariële grondslagen. De actuariële inkoopfactoren maken geen onderscheid naar mannen en vrouwen ('sekseneutraal'). In bijlage A zijn de actuariële grondslagen beschreven, inclusief de methode om sekseneutrale factoren vast te stellen.

8.6. *Proces jaarlijkse vaststelling van uitkering*

Alle uit te keren pensioenen worden telkens per 1 januari opnieuw vastgesteld aan de hand van onder andere:

- De hoogte van het aandeel in de gezamenlijke pensioenpot;
- Het projectierendement (DNB RTS);
- Het toebedeelde rendement;
- De actuariële grondslagen van het fonds;
- De gerichte toedeling uit de solidariteitsreserve (bij voldoende middelen) in het betreffende jaar indien nodig.

Variabele pensioenuitkering

De hoogte van alle pensioenuitkeringen wordt jaarlijks collectief herzien, op basis van de situatie op 1 januari. Dat wil zeggen dat alle ingegane pensioenen met hetzelfde percentage worden verhoogd of verlaagd. De verhoging of verlaging wordt vervolgens per 1 april van datzelfde jaar doorgevoerd.

8.7. *Keuzemogelijkheden bij pensionering*

De (gewezen) deelnemer heeft op basis van de pensioenregeling keuzemogelijkheden ten aanzien van zijn uitkering. De hoogte van de uitkering na flexibilisering wordt bepaald op basis van onder meer de volgende uitgangspunten, zoals die geleden in de maand dat de flexibilisering ingaat:

- De hoogte van het aandeel in de gezamenlijke pensioenpot;
- De keuzes die de (gewezen) deelnemer bij de pensioeningang heeft gemaakt;
- Het projectierendement (DNB RTS);
- De actuariële grondslagen van het fonds.

8.8. *Waardeoverdracht, afkoop*

Bij een individuele uitgaande waardeoverdracht krijgt de deelnemer zijn aandeel in de gezamenlijke pensioenpot mee naar zijn nieuwe pensioenuitvoerder. Hier valt het 'invaarvermogen voor overgangsrecht partnerpensioen en wezenpensioen' ook onder. De deelnemer krijgt geen deel mee uit de kostenvoorziening, solidariteitsreserve, reserve operationele risico's of de overige technische voorzieningen.

Bij een individuele inkomende waardeoverdracht wordt het ontvangen kapitaal onderdeel van het aandeel in de gezamenlijke pensioenpot van de deelnemer. Het 'kapitaal bijhorende bij het overgangsrecht partnerpensioen en wezenpensioen' (indien beschikbaar bij de vorige pensioenuitvoerder) wordt onderdeel van het aandeel in de gezamenlijke pensioenpot bij het fonds. Hier worden echter geen rechten uit eerbiedigende werking meer uit vastgesteld.

Het fonds kan alleen waardeoverdrachten ontvangen van pensioenfondsen die ook al de overstap hebben gemaakt naar het nieuwe pensioencontract. Of van pensioenfondsen die niet gaan invaren.

In het geval van een afkoop wordt het aanwezige aandeel in de gezamenlijke pensioenpot (inclusief het gedeelte dat is bestemd voor partnerpensioen onder het overgangsrecht) overgemaakt aan de betreffende deelnemer. De deelnemer heeft geen recht op een deel van de kostenvoorziening, solidariteitsreserve, reserve operationele risico's of de overige technische voorzieningen.

Bij een inkomende of uitgaande collectieve waardeoverdracht worden de voorwaarden per situatie door het bestuur beoordeeld.

9. Risicohouding

9.1. *Risicohouding*

De risicohouding is de door het fonds vastgestelde mate waarin een groep deelnemers bereid is beleggingsrisico's te lopen (ofwel: risicobereidheid) en de mate waarin deze groep beleggingsrisico's kan lopen gegeven de kenmerken van deze groep (ofwel: risicodraagvlak). De risicohouding vormt, via de toedelingsregels, het uitgangspunt voor het strategisch beleggingsbeleid. Het fonds legt per leeftijdscohort de risicohouding vast waarop het beleggingsbeleid en de toedelingsregels zijn gebaseerd. Het fonds stelt de risicohouding vast na overleg met de organen van het fonds. Het vaststellen van de risicohouding wordt gebaseerd op de uitkomsten van een risicopreferentie-onderzoek, de deelnemerskenmerken en wetenschappelijke inzichten. Het fonds onderbouwt hoe en in welke mate deze elementen hebben bijgedragen aan de risicohouding.

9.2. *Proces vaststellen risicohouding*

Het bestuur stelt de risicohouding vast na overleg met de overige fondsorganen. De sociale partners worden via de opdrachtbevestiging geïnformeerd over de risicohouding. De risicohouding heeft invloed op diverse onderwerpen waarbij ook de sociale partners zijn betrokken. Zo zijn de sociale partners verantwoordelijk voor de hoogte van de bijdrage en de pensioendoelstelling en bepalen zij de doelen van de solidariteitsreserve.

De vaststelling en de toetsing van de risicohouding vindt plaats in vier fasen:

1. Het risicopreferentie-onderzoek;
2. De weging van de informatie uit het risicopreferentie-onderzoek, de deelnemerskenmerken en wetenschappelijke inzichten om tot vaststelling van de risicohouding te komen;
3. De vertaling van de risicohouding naar het beleggingsbeleid en de toedelingsregels door een ALM-analyse;
4. De jaarlijkse toetsing van de risicoblootstelling aan de risicohouding.

Het gaat bij deze fasen om volgtijdige stappen en verantwoordelijkheden. Bij de vertaling van de risicohouding naar het beleggingsbeleid en de toedelingsregels kan sprake zijn van iteratief proces om te komen tot een invulling die passend is bij de in een eerdere fase vastgestelde risicohouding.

Het risicopreferentie-onderzoek (RPO) wordt uitgevoerd onder (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. De output van het RPO betreft onder andere de zogenoemde gamma's (risico-aversieparameter), de inzichten in de populatiekenmerken en de risicovoorkeuren. Het fonds stelt representatieve maatmensen vast, waarmee het risicodraagvlak van de deelnemers wordt bepaald.

In zowel de vaststelling van de risicohouding, als de vaststelling van het beleggingsbeleid wordt met dezelfde beleggingskenmerken gerekend. De basis hiervoor is een strategische asset allocatie studie (SAA-studie) van de fiduciair beheerder.

Op basis van de verkregen informatie uit het RPO, de SAA-studie, de deelnemerskenmerken en wetenschappelijke inzichten wordt de risicohouding bepaald. Op basis van een wetenschappelijk model wordt de lifecycle vastgesteld. Deze lifecycle geeft de maximale risicohouding van de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden weer op grond van de risicopreferentie, zoals blijkt uit het RPO.

Op basis van de aldus vastgestelde lifecycle worden de drie wettelijke maatstaven voor de risicohouding a) (lange termijn) risicomaatstaf, b) verwachtingsmaatstaf en c) jaar-op-jaar afwijking berekend. Ook worden diverse gevoeligheidsanalyses voor zowel de lifecycle als deze wettelijke risicohoudingsmaatstaven uitgevoerd, om de robuustheid te onderbouwen.

Naast het RPO, de wetenschappelijke inzichten en de fondsspecifieke onderzoeken ook van worden gebruik gemaakt van 'bestuurlijke inzichten'. De bestuurlijke inzichten hebben betrekking op het vaststellen van de gebruikte inputparameters en de uiteindelijke normering van de risicohoudingsmaatstaven.

De risicohouding is voor het laatst in 2023 vastgesteld en wordt elke vijf jaar getoetst, tenzij er eerder sprake is van een ingrijpende wijziging in de pensioenregeling, of een belangrijke gebeurtenis daartoe aanleiding geeft.

9.3. Wettelijke maatstaven risicohouding

De risicohouding wordt vastgelegd door middel van twee maatstaven die zowel voor de opbouw- als uitkeringsfase van toepassing zijn en een derde maatstaf, specifiek voor de uitkeringsfase:

Ad a) risicomaatstaf:

de maximaal aanvaardbare afwijking van de, naar overlevingskans gewogen, gemiddelde reële pensioenuitkeringen, in een pessimistisch scenario ten opzichte van de, naar overlevingskans gewogen, gemiddelde reële pensioenuitkeringen in een mediaan scenario.

Oftewel: het risico dat deelnemers maximaal willen en kunnen nemen met het oog op het pensioen in een pessimistisch scenario in vergelijking met het pensioen in een verwacht mediaan scenario.

Ad b) verwachtingsmaatstaf:

de minimale verwachting voor de, naar overlevingskans gewogen, gemiddelde reële pensioenuitkeringen in een mediaan scenario ten opzichte van de, naar overlevingskans gewogen, gemiddelde reële pensioenuitkeringen in een mediaan scenario, op basis van een hypothetisch geheel risicomijdend beleggingsbeleid. Het hypothetisch geheel risicomijdende beleggingsbeleid is zodanig dat het inflatierisico in de verwachte uitkeringsstroom door middel van reële obligaties wordt afgedekt binnen de uniforme scenarioset.

Oftewel: het (over)rendement dat de deelnemers tenminste willen behalen met oog op een adequaat pensioen in een verwacht scenario.

Ad c) Jaar-op-jaar afwijking (alleen voor de uitkeringsfase):

de maximaal aanvaardbare afwijking van de, naar overlevingskans gewogen, gemiddelde reële pensioenuitkeringen in een pessimistisch scenario ten opzichte van de, naar overlevingskans gewogen, gemiddelde reële pensioenuitkeringen in een mediaan scenario, waarbij het in de teller en de noemer van de maatstaf gaat om een gewogen gemiddelde van alle resterende reële ouderdomspensioenen in de uitkeringsfase.

Deze maatstaf is hetzelfde als de risicomaatstaf maar is alleen van toepassing op de uitkeringsfase.

De wettelijke maatstaven zijn voor BPFL als volgt vastgesteld:

Lft cohort	Verwachtings maatstaf	Lft cohort	Risicomaatstaf lange termijn	Risicomaatstaf korte termijn
21-25	136,0%	21-25	65,0%	3,70%
26-30	120,0%	26-30	63,0%	
31-35	102,0%	31-35	60,0%	
36-40	87,0%	36-40	57,0%	
41-45	76,0%	41-45	53,0%	
46-50	64,0%	46-50	49,0%	
51-55	54,0%	51-55	45,0%	
56-60	42,0%	56-60	40,0%	
61-65	30,0%	61-65	33,0%	
66-70	17,0%	66-70	25,0%	
71-75	10,0%	71-75	20,0%	
76-80	6,0%	76-80	15,0%	
81-85	2,0%	81-85	12,0%	
86-90	0,0%	86-90	9,0%	
91-95	0,0%	91-95	6,0%	
96-100	0,0%	96-100	3,0%	

9.4. *Beleid jaarlijkse toetsing wettelijke maatstaven risicohouding*

Jaarlijks wordt de risicoblootstelling getoetst aan de vastgelegde grenzen. Door middel van een scenario-analyse wordt de risicoblootstelling bepaald. De scenario-analyse wordt gedaan op basis van een zo realistisch mogelijke doorrekening van het pensioenbeleid, waarbij wordt aangesloten bij het strategische beleggingsbeleid en het fondsbeleid, zoals dat in deze abtn is vastgelegd. In deze scenario-analyse wordt gebruik gemaakt van de door DNB beschikbaar gestelde uniforme scenarioset (P-set).

De risicoblootstelling wordt bepaald voor maatmensen per leeftijdscohort waarvoor de risicohouding is vastgelegd. De risicoblootstelling die volgt uit de (maatmens)doorrekening wordt getoetst aan de vastgestelde risicohouding per leeftijdscohort. De jaarlijkse bepaling van de risicoblootstelling wordt gebaseerd op de pensioenfondsbalans en de onderliggende gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarstaten per de rapportagedatum van het voorafgaande boekjaar.

Als uit de toetsing blijkt dat de in de risicohouding gestelde grenzen worden overschreden, neemt het fonds zo snel als redelijkerwijs mogelijk is maatregelen (maar in ieder geval voor de volgende jaarlijkse toetsing). De maatregelen moeten erin resulteren dat de in de risicohouding gestelde grenzen niet langer worden overschreden. De maatregelen kunnen een aanpassing van het beleggingsbeleid, of een aanpassing van de toedelingsregels behelzen.

10. Het beleggingsbeleid

10.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het beleggingsbeleid beschreven. Ook zijn hierin de richtlijnen vastgelegd voor het vermogensbeheer, zoals deze gelden vanaf 1 januari 2026. Achtereenvolgens wordt ingegaan op de kaders waarbinnen het strategisch beleggingsbeleid is vormgegeven, het strategisch beleggingsbeleid, zoals dat geldt vanaf 1 januari 2026, de uitvoering van de vermogensbeheeractiviteiten, de wijze van risicometing en –beheersing, evenals de opzet van de resultaatsevaluatie. In bijlage E van deze abtn is de Verklaring inzake de beleggingsbeginselen opgenomen.

10.2. Kaders voor strategische beleggingsbeleid

Het bestuur is verantwoordelijk voor het strategisch beleggingsbeleid. Onder het strategisch beleggingsbeleid wordt begrepen: de vaststelling van het doel en de stijl van het beleggingsbeleid, het rendements-/ risicoprofiel van de collectieve beleggingsportefeuille, de normportefeuille en bandbreedtes, de benchmarks, het MVB-beleid en de selectie en aanstelling van de fiduciaire vermogensbeheerder en van de custodian. Het strategische beleggingsbeleid dient in lijn te liggen met de doelstelling en risicohouding van het fonds.

Het fonds heeft tot doel een betaalbare toekomstbestendige pensioentoezegging waarbij de volgende aspecten belangrijk worden gevonden: verzorgen van de achterban, solidair, eerlijk/realistisch, minimaliseren van herverdeling en streven naar het verminderen van het risico op een lagere uitkering. Deze doelstelling sluit aan bij de missie, visie en strategie van het fonds waarbij een nominale uitkering wordt gerealiseerd en een waardevast pensioen wordt geambieerd.

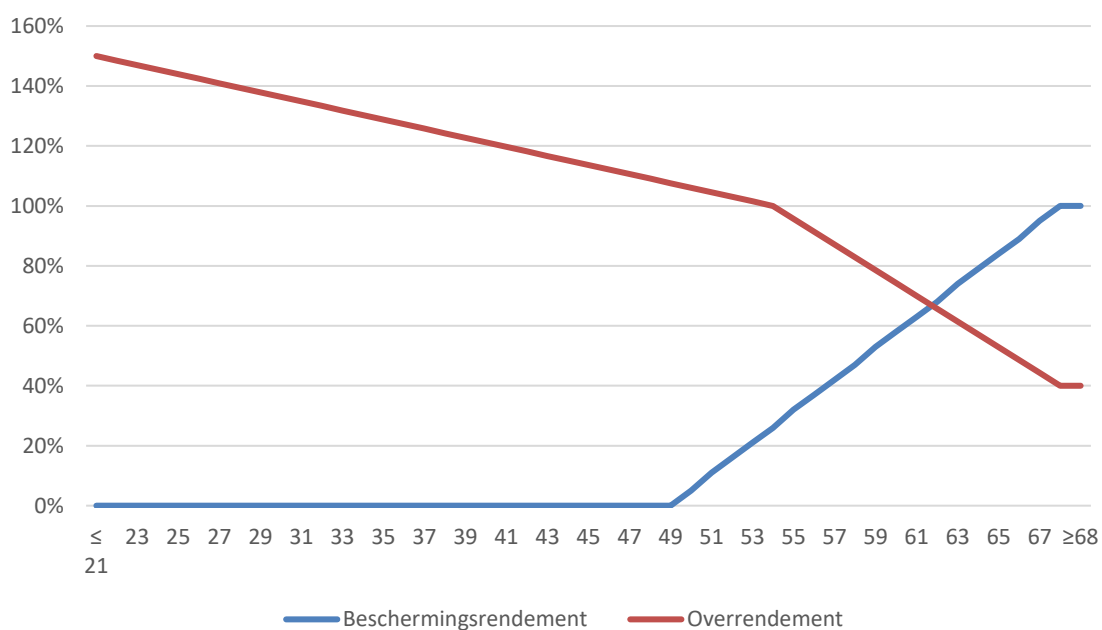
Het fonds realiseert zich dat voor het bereiken van dit doel het nemen van, naar verwachting beloond, risico een belangrijk uitgangspunt is. De waardevastheid moet worden gerealiseerd uit overrendement. Naarmate de beleggingshorizon van deelnemers korter wordt, neemt het fonds (impliciet) minder risico. Ook in de uitkeringsfase wordt risico gelopen om overrendement te kunnen realiseren. Echter, de uitkeringsgerechtigden hebben veelal niet meer de ruimte om eventuele negatieve effecten op te vangen, omdat er geen aanvullend inkomen uit arbeid meer is. De sociale partners en bestuur hebben daarom als uitgangspunt bij het ontwerpen van de nieuwe pensioenregeling het streven om het risico op een lagere uitkering te verminderen. De sociale partners en het bestuur hebben als uitgangspunt dat het belangrijk is om een invulling te vinden, waarbij de verwachte uitkering voor de uitkeringsgerechtigden in ieder geval zo veel als mogelijk voor een nominale daling moet worden beschermd. De solidariteitsreserve wordt als middel ingezet om dit streven zo goed als mogelijk te ondersteunen. Hierdoor blijft het risicoprofiel in de uitkeringsfase passend bij de uitkomsten van het risicopreferentie-onderzoek. Het risico op een lagere uitkering blijft in de nieuwe pensioenregeling bestaan.

Kwalitatieve en kwantitatieve elementen vormen de basis voor de door het bestuur en sociale partners geformuleerde risicohouding (zie hoofdstuk 9). De risicohouding van het fonds is verder gekwantificeerd door vastlegging van risicomaststaven. Dit zijn de wettelijke maatstaven: a) risicomaststaf (lange termijn), b) de verwachtingsmaatstaf en c) de risicomaststaf (korte termijn). De risicomaststaf op de korte termijn is vastgesteld op 3,7%.

De leeftijdsafhankelijke risicomaatstaf voor de lange termijn en de verwachtingsmaatstaf is weergegeven in onderstaande tabel

Leeftijdscohort	Risicomaatstaf (lange termijn)	Verwachtingsmaatstaf
21-25	65%	130%
26-30	63%	115%
31-35	60%	100%
36-40	57%	85%
41-45	53%	70%
46-50	49%	60%
51-55	45%	45%
56-60	40%	35%
61-65	33%	25%
65-70	25%	15%
71-75	20%	10%
76-80	15%	8%
81-85	12%	6%
86-90	9%	4%
91-95	6%	2%
96-100	3%	0%

Om een nadere invulling te geven aan het strategisch beleggingsbeleid is in 2023 een ALM-studie uitgevoerd als input om de lifecycle voor de nieuwe pensioenregeling vast te stellen. Voor deze ALM-studie is uitgegaan van de op dat moment bestaande strategische asset allocatie in de rendementsportefeuille. Deze wordt in 2026 opnieuw worden onderzocht. Deze lifecycle bestaat uit leeftijdsafhankelijke toedelingspercentages van het beschermingsrendement en overrendement, zoals is weergegeven in onderstaande grafiek.

Ten aanzien van de verschillende balansposten, niet zijnde een onderdeel van de persoonlijke pensioenvermogens van de pensioengerechtigden, heeft het fonds besloten om als volgt te beleggen

Reservetype	Balanspost	Overrendement - beschermingsrendement	Kasstroomprofiel
Minimaal vereist eigen vermogen	Eigen vermogen	Volgens gemiddelde risicoprofiel collectieve persoonlijke pensioenvermogens	In lijn met persoonlijke pensioenvermogens (geschaald)
Operationele reserve	Operationele reserve	Volgens gemiddelde risicoprofiel collectieve persoonlijke pensioenvermogens	In lijn met persoonlijke pensioenvermogens (geschaald)
Solidariteitsreserve	Solidariteitsreserve	Volgens gemiddelde risicoprofiel collectieve persoonlijke pensioenvermogens	In lijn met profiel leeftijd 64 jaar (geschaald)
Compensatiedepot	Compensatiedepot	Niet van toepassing, geen intentie om depot aan te houden	

Reservetype	Balanspost	Overrendement - beschermingsrendement	Kasstroomprofiel
Overige	Kostenvoorziening; Premievrijstellings-reserve/IBNR; Reserve risicodekking nabestaandenpensioen; Reserve risicopremie arbeidsongeschiktheid; Reserve risico gedekt tijdelijk partnerpensioen; Reserve overgangsrecht opgebouwd nabestaandenpensioen; Reserve voor niet-opgevraagde pensioenen; Eventuele overige niet benoemde posten.		

In de collectieve beleggingsportefeuille is de doelstelling om 100% van de geprojecteerde uitkeringen af te dekken. De verhouding tussen de matching- en rendementsportefeuille wordt maandelijks herijkt op basis van de toedelingspercentages en actuele waarde van de vermogens van de verschillende leeftijdscohorten, reserves en overige balansposten.

Het fonds heeft de sociale partners en het verantwoordingsorgaan geïnformeerd over het strategisch beleggingsbeleid. Deze gremia hebben aangegeven het strategisch beleggingsbeleid, zoals in deze abtn is beschreven, passend te vinden bij de doelstelling en risicohouding, mede op basis van de ALM-uitkomsten.

Jaarlijks wordt daarnaast een beleggingsplan opgesteld. In dit plan wordt onder meer stil gestaan bij de volgende aspecten:

- Wereldwijde macro-economische analyse;
- Evaluatie van de belangrijke strategische uitgangspunten van het fonds (risico-allocatie, asset allocatie, restricties/randvoorwaarden en toegestane instrumenten);
- Concrete normportefeuille.

Op basis van dit jaarlijkse beleggingsplan worden jaarlijks de beleggingsrichtlijnen opgesteld. De richtlijnen vormen de basis voor de uitvoering van het beleggingsbeleid.

10.3. Strategische beleggingsbeleid

Bij de inrichting van het strategisch beleggingsbeleid zijn de beleggingsbeginselen van belang (zie de bijlage E 'Verklaring inzake de beleggingsbeginselen'). Daarnaast zijn de volgende prudent-person uitgangspunten meegenomen in de bepaling van het strategisch beleggingsbeleid:

- Het vermogen wordt belegd in het belang van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden;
- Het beleggingsbeleid sluit aan bij de doelstelling, de beleidsuitgangspunten en de risicohouding van het fonds;
- De veiligheid, kwaliteit en liquiditeit van de beleggingsportefeuille worden gewaarborgd en beleggingen worden voldoende gediversifieerd;
- Het vermogen wordt beheerd op deskundige en zorgvuldige wijze en er is een adequate governancestructuur aanwezig om dit te waarborgen;
- De uitbesteding van het vermogensbeheer sluit aan bij het strategisch beleggingsbeleid en is adequaat begrensd.

De portefeuille is opgesplitst in een zogenaamde 'matchingportefeuille' en een 'rendementsportefeuille'. De matchingportefeuille heeft als doel het realiseren van het beoogde toe te delen beschermingsrendement. De rendementsportefeuille heeft tot doel om overrendement te genereren.

Achtereenvolgens wordt hierna ingegaan op het rente-afdekkingsbeleid, de normportefeuille, het valutabeleid en het risicoprofiel, volgend uit het strategisch beleggingsbeleid.

10.3.1. Rente-afdekkingsbeleid

Het fonds kiest ervoor om 100% van de rentegevoeligheid van de geprojecteerde uitkeringen af te dekken op basis van een verdiscontering tegen de euro-swapcurve. Dit niveau is niet afhankelijk van de hoogte van de rente. Bij de afdekking wordt een bandbreedte van 2,5%-punt naar boven en naar beneden gehanteerd, de werkelijke rente-afdekking kan hierdoor tussen 97,5% en 102,5% bewegen. Deze mate van afdekking geldt voor alle looptijdsegmenten.

10.3.2. Strategische normportefeuille

Het strategisch beleggingsbeleid is weergegeven in onderstaande tabel. Daarnaast zijn in de tabel de bandbreedtes opgenomen die gelden ten opzichte van de jaarlijkse normwegingen. De jaarlijkse normwegingen zijn gelijk aan de strategische normwegingen en de bandbreedtes aan de getoonde bandbreedtes, tenzij er zwaarwegende redenen zijn hiervan af te wijken in het jaarlijkse beleggingsplan. Een voorbeeld voor een dergelijke reden is de allocatie naar een illiquide categorie waar aanvullende opbouw van beleggingen nodig is om op de strategische normweging te komen, maar door het illiquide karakter niet direct gerealiseerd kan worden.

	Totale portefeuille (% van het vermogen)	Rendementsportefeuille (% van het vermogen)	Bandbreedtes t.o.v. jaarnorm
Matchingportefeuille	100% - allocatie rendementsportefeuille		+/- 3%
Rendementsportefeuille	Som van naar vermogen gewogen toedelings-percentages naar over-rendement voor de verschillende leeftijds-cohorten, reserves en overige balansposten, gedeeld door de totale waarde van de beleggingsportefeuille		+/- 3%
Aandelen		46,75	
<i>Aandelen ontwikkelde landen</i>		40,75	
<i>Aandelen opkomende landen</i>		6,00	
Onroerend Goed		13,2	
<i>Beursgenoteerd OG</i>		5,5	
<i>Niet-beursgenoteerd OG</i>		7,7	
Alternatieve beleggingen		3,9	
<i>Infrastructuur</i>		3,9	
Vastrentende waarden		36,15	
<i>Vastrentende waarden IG-bedrijfsobligaties</i>		16,75	
<i>Vastrentende waarden hypotheken</i>		10,5	
<i>Vastrentende waarden emerging market debt</i>		5,0	
<i>Vastrentende waarden onderhandse bedrijfsleningen</i>		3,9	
Liquiditeiten		0	
Totaal		100	

De portefeuille wordt op basis van de voorgestelde beleggingsmix met beleggingsinstellingen en discretionaire mandaten ingevuld.

10.3.3. Valutabeleid

Het fonds hanteert een strategische afdekking van 75% voor de exposure naar de Amerikaanse Dollar, het Britse Pond en de Japanse Yen. Zakelijke waarden en obligaties genoteerd in andere valuta dan de genoemde (belangrijkste) vreemde valuta worden niet afgedekt om reden van kosten en praktische uitvoerbaarheid.

10.3.4. Risicoprofiel strategisch beleggingsbeleid

Het risicoprofiel van de collectieve beleggingsportefeuille is het resultaat van de vastgestelde toedelingspercentages naar beschermings- en overrendement en het vermogen voor de verschillende leeftijdscohorten, reserves en overige balansposten. Het toedelingspercentage naar overrendement is gelijk aan de allocatie naar de rendementsportefeuille. De rendementsportefeuille heeft een zakelijke waarden blootstelling (in overeenstemming met definitie van de toezichhouder) van 72%.

10.4. Risicobeheersing

Om risico's adequaat te beheersen heeft het fonds een inschatting gemaakt van de belangrijkste risico's die op het fonds van toepassing zijn en beleid ontwikkeld om deze risico's te mitigeren en te monitoren.

Een belangrijk onderdeel van het beleggingsbeleid is het beheersen van beleggingsrisico's. De risicobeheersing is mede vormgegeven door onderstaande randvoorwaarden, welke door de fiduciair beheerder worden geïmplementeerd. Het fonds heeft ook een crisisplan opgesteld waarin het proces is vastgelegd hoe te handelen in een crisissituatie.

De strategische normportefeuille is onderbouwd op basis van de ALM-studie. De jaarlijkse normwegingen en bandbreedtes zijn gelijk aan de strategische normwegingen en bandbreedtes, tenzij er zwaarwegende redenen zijn hiervan af te wijken. Het fonds voert geen dynamisch beleid in de allocatie naar beleggingscategorieën, of de mate van rente- of valuta-afdekking. Deze uitgangspunten voorzien in een sterke inkadering van mogelijke afwijkingen van de strategische uitgangspunten.

10.4.1. Renteafdekking

Ten aanzien van de rente-afdekking gelden in 2026 de volgende richtlijnen:

- Het fonds kiest ervoor om strategisch 100% van de rentegevoeligheid van de geprojecteerde uitkeringen af te dekken op basis van verdiscontering tegen de euro-swapcurve. Dit niveau is niet afhankelijk van de hoogte van de rente;
- Er geldt een bandbreedte van -2,5%-punt tot +2,5%-punt rondom de normweging van de rente-afdekking om bewegingen in de markt (passief) te kunnen opvangen;
- De afdekking van het renterisico wordt gestuurd met behulp van zes looptijden (key rates), waarmee het curverisico wordt beheerst;
- Het beleid voor de renteafdekking op de verschillende looptijden is overeenkomstig het beleid voor de totale afdekking gelijk aan 100% van de rentegevoeligheid van de geprojecteerde uitkeringen van het fonds per looptijd. Per gedefinieerde looptijd geldt een bandbreedte van -2,5%-punt tot +2,5%-punt rondom de bijdrage aan de normafdekking; en
- De rente-afdekking vindt plaats met behulp van swaps, (staats)obligaties van verschillende landen, als onderdeel van de matchingportefeuille, en met specifieke vastrentende beleggingscategorieën in de rendementsportefeuille, zoals hypothecaire leningen en bedrijfsobligaties. In alle gevallen bestaat de categorie uit in euro luidende instrumenten met een hoge kredietwaardigheid.

De bandbreedtes die gelden voor verschillende vastrentende instrumenten worden hieronder weergegeven, waarbij de indicatieve invulling en de bandbreedtes worden uitgedrukt als percentage van de rentegevoeligheid van de verplichtingen gewaardeerd tegen swapcurve (in PV01).

Rente-afdekking per contributie

Instrument	Indicatie	Bandbreedte
Staatsobligaties en semi-overheid	10	7 - 13
Hypothecaire leningen	15, verandert onder invloed van herijking MP/RP	
Bedrijfsobligaties	15, verandert onder invloed van herijking MP/RP	
Swaps	90% - gecombineerde contributie van hypothecaire leningen en bedrijfsobligaties	
Totaal	100	

Met betrekking tot de staatsobligaties wordt de concentratie rentegevoeligheid per land (uitgedrukt als percentage van de totale rentegevoeligheid van de verplichtingen, in PV01) gemonitord, waarbij de volgende maxima worden gehanteerd:

Staatsobligaties en semi-overheid
Rente-afdekking contributie per land

Land	Minimum (%)	Maximum (%)
Nederland (incl. Nederlandse SSA)	0	2
Frankrijk (incl. Franse SSA)	1	4
Duitsland (incl. Duitse SSA en KfW)	0	4
Overige landen en supranationals	0	12

Ook dienen obligaties in de matchingportefeuille te voldoen aan één van de volgende voorwaarden:

- Vastrentende waarden in euro's uitgegeven of expliciet gegarandeerd door centrale of lagere overheden, van de volgende landen: Nederland, Duitsland, Frankrijk, Finland, Oostenrijk en België;
- Vastrentende waarden in euro's uitgegeven door Europese supranationale overheidsinstellingen;
- Vastrentende waarden in euro's uitgegeven of expliciet gegarandeerd door andere centrale of lagere overheden, of uitgegeven door een agentschap van een centrale overheid;
- Aan de obligaties in portefeuille zijn op het moment van aankoop voorwaarden gesteld ten aanzien van de kredietbeoordeling door meerdere kredietbeoordelaars: minimaal AA (S&P). Wanneer de kredietbeoordeling van een obligatie in portefeuille onder de minimaal verplichte lange termijn beoordeling komt, worden in overleg met het fonds vervolgstappen bepaald.

10.4.2. Maximale deling van renterisico

Het fonds moet per leeftijdscohort begrenzen in hoeverre een afwijking tussen het gerealiseerd beschermingsrendement en beoogd beschermingsrendement in het overrendement mag belanden. Dit wordt aangeduid als deling van renterisico.

In het strategisch beleggingsbeleid zijn de bronnen van een verschil tussen gerealiseerd en beoogd beschermingsrendement toegelicht. Op basis van de verhouding tussen de matchingportefeuille en rendementsportefeuille, zoals gebruikt in de ALM-studie, begrenst het fonds de jaarlijkse maximale impact op het overrendement op -1,7%. Dit percentage geldt bij een 100% toedeling van het overrendement. Voor de leeftijdscohorten met een toedelingspercentage afwijkend van 100% geldt een maximale impact proportioneel met het toedelingspercentage overrendement. De deelnemers hebben een leeftijdsafhankelijke toedeling naar dit rendement. Dit maximum geldt daarom proportioneel naar het toedelingspercentage van het overrendement.

In het geval de deling van renterisico de maximale impact overstijgt, dan geldt dat een overschrijding niet direct leidt tot een herziening van het beleid. Bij overschrijding van de bandbreedte worden de volgende, volgordelijke acties ondernomen:

- Onderzoek naar de voornaamste oorzaak van de overschrijding (vanuit rente (duratie), curve, spread);
- Onderzoek of de allocaties c.q. bandbreedtes die het mismatchrisico veroorzaken, kunnen worden verkleind.
 - Bijvoorbeeld kleinere bandbreedtes voor rente, curve of spreadrisico, meer diversificatie binnen spreadrisico;
- Beoordelen of de bandbreedtes nog passend zijn.
 - Met name als de bron niet stuurbaar is, bijvoorbeeld door vertraagde beschikbaarheid van gegevens.

Hierbij is de duidelijke intentie om binnen de bandbreedte te komen, maar tegelijkertijd de consequenties van maatregelen eerst goed te beoordelen.

10.4.3. Valuta afdekking

De fiduciair beheerder dekt het valutarisico op de Amerikaanse dollar, het Britse pond en de Japanse yen in de rendementsportefeuille af met behulp van valuta termijncontracten. De restricties en normafdekking van het valutarisico worden in onderstaande tabel weergegeven. Voor de afdekking van de valuta exposures zijn de wegingen van de allocaties naar verschillende mandaten en/of beleggingsinstellingen binnen de rendementsportefeuille leidend. De valuta-exposure van een beleggingsinstelling of mandaat wordt op basis van een hiertoe in de beleggingsrichtlijnen vastgelegde methodiek periodiek van een update voorzien.

Rendementsportefeuille Valuta-afdekking

Valuta	Norm afdekkingspercentage (%)	Bandbreedte (%)
Britse pond	75%	50% - 100%
Amerikaanse dollar	75%	50% - 100%
Japanse yen	75%	50% - 100%

De beleggingen die zijn genoteerd in andere valuta dan de genoemde (belangrijkste) vreemde valuta worden niet afgedekt vanwege kosten en praktische uitvoerbaarheid.

10.4.4. Actief beheer risico

De fiduciair beheerder heeft géén ruimte voor actief beleid over de allocatie naar categorieën (tactisch actief afwijken van normwegingen), de mate van rente-afdekking, de mate van valuta-afdekking, of de selectie van operationele vermogensbeheerders. De opname of het ontslag van operationele vermogensbeheerders in de portefeuille is uitsluitend toegestaan na goedkeuring door het fonds.

10.4.5. Toegestane instrumenten

Voor de totale portefeuille geldt een lijst met toegestane instrumenten.

De matchingportefeuille mag alleen ingevuld worden met:

- Deposito's, banksaldi en geldmarktfondsen;
- Nominale obligaties;
- Rente swaps; en
- Repurchase agreements (repo').

De rendementsportefeuille mag alleen ingevuld worden met:

- Deposito's, banksaldi, en geldmarktfondsen;
- Beleggingsinstellingen die primair exposure bieden tot de beleggingscategorieën, zoals die zijn vastgelegd in hoofdstuk 10.3.2;
- Beleggingsinstrumenten, zoals die zijn toegestaan in de beleggingsrichtlijnen van de mandaten. Dergelijke mandaten bieden primair exposure tot de beleggingscategorieën, zoals die zijn vastgelegd in hoofdstuk 10.3.2;
- Valuta forwards ten behoeve van de valuta-afdekking; en
- Valutaswaps ten behoeve van de valuta-afdekking.

10.5. Overige richtlijnen vermogensbeheer

10.5.1. Rebalancing

De normweging voor de matching en rendementsportefeuille wordt maandelijks herijkt. Als de feitelijke portefeuillewegingen buiten de gestelde bandbreedte vallen, vindt een herbalancering van de portefeuille plaats. Ook worden jaarlijks, bij ingang van het nieuwe beleggingsplan, de wegingen binnen de rendementsportefeuille zoveel mogelijk naar de norm teruggebracht. Als de bandbreedtes van de rendementsportefeuille gedurende het jaar worden overschreden, vindt een tussentijdse herbalancering plaats om weer binnen de bandbreedtes te komen. Premiestortingen worden gebruikt om de portefeuillewegingen richting de normwegingen van beide sub-portefeuilles te brengen, onder andere om transactiekosten te minimaliseren.

10.5.2. Beleidsbenchmark

Voor de matchingportefeuille geldt dat de benchmark wordt gelijkgesteld aan de daadwerkelijk behaalde resultaten van deze portefeuille. De performance van deze portefeuille en de (ex post) bereikte mate van rente-afdekking worden periodiek geëvalueerd ten opzichte van de ontwikkeling in de verdisconteerde waarde van de af te dekken geprojecteerde uitkeringen, waarbij rekening wordt gehouden met de mate van rente-afdekking.

Voor de rendementsportefeuille geldt een samengestelde beleidsbenchmark op basis van diverse marktbenchmarks in combinatie met de normweging per beleggingscategorie volgens het strategisch

beleggingsbeleid. Deze benchmarks worden gebruikt om het rendement en de uitvoering van de portefeuille nader te kunnen beoordelen.

Beleggingscategorie	Normweging beleidsbenchmark (%)	Benchmark beleggingscategorie
Aandelen ontwikkelde landen	40,75	MSCI Wereld TR ND
Aandelen opkomende landen	6,0	MSCI Emerging markets TR ND
Genoteerd Onroerend Goed	5,5	FTSE/EPRA Global Developed Index
Niet genoteerd Onroerend Goed	7,7	3.85% MSCI Dutch Total Return Residential Property 3.85% MSCI Pan European Total Return All Property
Alternatieve beleggingen Infrastructuur	3,9	Euribor 3m + 2,6%
Vastrentende waarden Investment Grade bedrijfsobligaties	16,75	Iboxx Euro Corporates overall TR
Hypothecaire leningen	10,5	ICE BofA ML Netherlands Gov. +1%
Vastrentende waarden hoogrentend Staatsobligaties opkomende landen (EMD)	5,0	JPM EMB hard currency/ local currency 50-50
Direct lending	3,9	Euribor 3m + 4,5%
Liquiditeiten	0	European Central Bank ESTR OIS

Per jaar wordt bovendien, in het kader van het jaarlijkse beleggingsplan, een uitvoeringsbenchmark vastgesteld om ook de uitvoering van het vermogensbeheer op een meer gedetailleerd niveau te kunnen monitoren.

10.6. Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

Het fonds heeft beleid vastgesteld op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB). Het fonds onderschrijft de principes van de UN Global Compact. De uitvoering van het beleid bestaat uit ESG-integratie, engagement (aangaan van dialoog met ondernemingen), stemmen op aandeelhoudersvergaderingen en tot slot uitsluiting, onder andere van producenten van controversiële wapens. De lijst van uitgesloten ondernemingen wordt minimaal elk jaar opnieuw vastgesteld en jaarlijks tezamen met een rapportage over de uitvoering van het MVB-beleid gepubliceerd op de website van het fonds. Ook publiceert het fonds een klimaatrapportage, waarin onder andere de 'carbon footprint' van de meest liquide beleggingen in de portefeuille wordt berekend.

De MVB-ambitie omvat onder andere de aansluiting bij de klimaatdoelstelling uit het 'Akkoord van Parijs' en het leveren van een significante bijdrage aan de Sustainable Development Goals (SDG): 'Betaalbare en duurzame energie (SDG 7)', 'Waardig werk en economische groei (SDG 8)', 'Verantwoorde consumptie en productie (SDG 12)' en 'Klimaatactie (SDG 13)'.

In de uitwerking hanteert het fonds een stapsgewijze aanpak waarbij per categorie de invulling wordt bepaald en geïmplementeerd. Daar waar mogelijk heeft het fonds in de implementatie keuzes gemaakt

voor beleggingsoplossingen met MVB-karakteristieken die aansluiten bij het beleid van het fonds. Begin 2024 is besloten de allocatie in alternative credit uit de portefeuille te verwijderen. Minder dan de verwachte/ gewenste voortgang wat betreft MVB-integratie en de verwachting dat dit niet snel verandert waren de belangrijkste argumenten voor dit besluit.

De verdere uitwerking en implementatie van de MVB-ambitie blijft een speerpunt voor het fonds.

10.7. Resultaatsevaluatie

Elk kwartaal rapporteert de fiduciair beheerder onder meer het volgende:

- De ontwikkeling van de beleggingsportefeuille, gesplitst naar matchingportefeuille en rendementsportefeuille;
- Een uitsplitsing van de rente-afdekking naar swaps en staatsobligaties van verschillende landen;
- De behaalde rendementen in het kwartaal en vanaf het vorige jaar ultimo, gesplitst naar matchingportefeuille en rendementsportefeuille en per beleggingscategorie;
- Een toelichting op het rendement, het gevoerde beleid en de risicometing.

De rapportage over een zojuist verstreken kwartaal kan door de gewenste snelheid van rapporteren een schatting van de behaalde rendementen van minder liquide beleggingen bevatten.

Naast de kwartaalrapportages wordt door de fiduciair beheerder ook op maandbasis een rapportage verstrekt, waarin een groot deel van bovenstaande onderdelen eveneens wordt meegenomen. Op kwartaalbasis wordt er een rapport verstrekt met daarin een evaluatie van de resultaten van diverse managers.

Naast de rapportage van de fiduciair vermogensbeheerder levert ook de custodian een rapportage over de beleggingen, de performance en de mate waarin is voldaan aan de beleggingsrichtlijnen. Deze rapportages worden onafhankelijk van de fiduciair vermogensbeheerder opgesteld, zodat hiermee de rapportages van de fiduciair vermogensbeheerder kunnen worden gevalideerd.

10.8. Koppeling vermogensbeheer met pensioenadministratie

In bijlage F is het Target Operating Model (TOM) van het fonds beschreven. In het TOM zijn beschreven de activiteiten, afspraken en werkzaamheden van alle ketenpartners, die zijn betrokken in de vermogensbeheerketen voor het fonds. De essentie van de beschrijving van het TOM is het benoemen van de onderlinge afhankelijkheden van de ketenpartners en de afspraken die in dat verband zijn gemaakt.

In de beschrijving van het TOM zijn opgenomen de informatiestromen tussen de betrokken ketenpartners en hun rollen en administraties in de vermogensbeheerketen. Naast het fonds zijn de ketenpartners:

- Beleggingsadministrateur/custodian;
- Fiduciair manager;
- LDI-manager; en
- Pensioenuitvoeringsorganisatie (PUO).

Ook de partijen die zijn betrokken bij de rapportages aan de toezichthouder zijn benoemd.

Het TOM bevat niet de uitvoering van alle activiteiten bij de verschillende ketenpartners, die zonder periodieke afhankelijkheid van elkaar kunnen worden uitgevoerd. Dergelijke activiteiten worden in bilaterale contracten en SLA beschreven.

11. De balans en waarderingsgrondslagen

11.1. *Beleggingen voor risico fonds*

De beleggingen voor risico van het fonds worden gewaardeerd op marktwaarde.

11.2. *Beleggingen voor risico deelnemers*

De beleggingen voor risico van de deelnemers worden gewaardeerd op marktwaarde.

De beleggingen voor risico van de deelnemers en de aandelen in de gezamenlijke pensioenpot zijn aan elkaar gelijk.

11.3. *Overige activa*

Overige activa worden gewaardeerd op marktwaarde.

11.4. *Technische voorzieningen*

De technische voorzieningen (TV) op de balans van het fonds bestaan uit de TV voor risico van de deelnemers en de TV voor risico van het fonds.

11.4.1. *TV voor risico deelnemer*

De TV voor risico van de deelnemers bestaan uit de aandelen in de gezamenlijke pensioenpot.

Voor iedere deelnemer, gewezen deelnemer en pensioengerechtigde wordt een aandeel in de gezamenlijke pensioenpot respectievelijk een persoonlijk pensioenvermogen respectievelijk een aandeel in de gezamenlijke pensioenpot vastgesteld. De ontwikkeling hiervan wordt voornamelijk bepaald door bijdrages, uitkeringen en rendementen. Het fonds hanteert de additieve methode voor de toerekening van beleggingsrendement. Daarnaast spelen de toevoegingen en onttrekkingen uit hoofde van sterfterisico een rol.

11.4.2. *TV voor risico fonds*

De TV voor risico van het fonds betreffen de volgende voorzieningen:

- De kostenvoorziening;
- De overlijdensrisicovoorziening;
- De arbeidsongeschiktheidsrisicovoorziening;
- De IBNR-voorziening in verband met toekomstige arbeidsongeschiktheid;
- De voorziening voor niet opgevraagd pensioen.

Bij overlijden wordt een kapitaal vanuit de collectieve voorzieningen overgeheveld naar een nieuw te vormen aandeel in de gezamenlijke pensioenpot voor de nabestaande(n).

11.4.2.1. Kostenvoorziening

De kostenvoorziening wordt gevormd voor de situatie dat er sprake is van een liquidatie/overdracht of afwikkelingscenario, waarbij er geen bijdrage meer is waaruit de lopende uitvoeringskosten van het fonds kunnen worden gefinancierd. De hoogte van de kostenvoorziening moet op dat moment voldoende zijn om, voor de duur van het afwikkelen van de verplichtingen (het doen van pensioenuitkeringen), de dan geldende jaarlijkse uitvoeringskosten uit de vrijval van de kostenvoorziening te financieren. Onder de uitvoeringskosten worden niet de beleggingskosten verstaan. De beleggingskosten worden uit het beleggingsrendement gefinancierd.

Bij de bepaling van de kostenvoorziening wordt rekening gehouden met inflatie volgens Commissie parameters (lange termijn inflatie en 'ingroeipad'). De hoogte van de kostenvoorziening wordt maandelijks vastgesteld.

Kostenvoorziening – als onderdeel van Technische Voorzieningen	
Doel	De kostenvoorziening is bedoeld om de lopende en toekomstige uitvoeringskosten van het fonds te dekken.
Aanvangswaarde bij invaren	Bij het invaren wordt het doelniveau van de voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten vastgesteld.
Toevoegen	De opslag in de bijdrage voor de lopende en toekomstige uitvoeringskosten en beleggingsrendement.
Onttrekken	Maandelijks onttrekking van de feitelijke uitvoeringskosten.
Beleggingsrendement	Beschermingsrendement, via een eigen verdeelsleutel. Geen toevoeging van overrendement.
Bandbreedte	
Maximum	Doelniveau (voorziening die nodig is voor de dekking van toekomstige uitvoeringskosten). Per einde jaar te bepalen.
Indien overschot	Positief resultaat overhevelen naar de reserve operationele risico's.
Minimum	Doelniveau (voorziening die nodig is voor de dekking van toekomstige uitvoeringskosten). Per einde jaar te bepalen.
Indien tekort	Negatief resultaat onttrekken aan de reserve operationele risico's.

Het fonds draagt het kostenrisico via de reserve operationele risico's. Het resultaat op kosten wordt jaarlijks als volgt vastgesteld.

	Verloop (ex ante)	Verloop (ex post)
	<i>Doelniveau kostenvoorziening primo jaar</i>	
<i>1. Af:</i> Lopende uitvoeringskosten	De verwachte lopende uitvoeringskosten	De feitelijk gemaakte lopende uitvoeringskosten
<i>2. Bij:</i> Opslag uit de bruto bijdrage voor de lopende en de toekomstige uitvoeringskosten	De opslag wordt jaarlijks vooraf vastgesteld op basis van de verwachte uitvoeringskosten, onder aftrek van de verwachte vrijval uit de kostenvoorziening door uitkeringen	De beschikbaar gekomen opslag uit de bijdrage
<i>3. Bij:</i> Rendement	De benodigde intrest wordt op basis van de één-jaarsrente (DNB RTS) bijgeboekt in de kostenvoorziening.	Het aan de kostenvoorziening toegerekende beschermingsrendement (inclusief de benodigde intrest op basis van de één-jaarsrente)
Resultaat op kosten is het verschil van	Verwacht doelniveau (ex ante)	Doelniveau (ex post) Toevoeging of onttrekking tot doelniveau vanuit de reserve operationele risico's. Het doelniveau is de kostenvoorziening die nodig is voor de dekking van de toekomstige uitvoeringskosten ultimo jaar.

Het bestuur houdt de bevoegdheid om gegeven de specifieke situatie aanpassingen van de kostenvoorziening door te voeren.

11.4.2.2. Overlijdensrisicovoorziening

Een voorziening om de resultaten bij ingang van het nabestaandenpensioen mee te verrekenen betreft het risicogedekte nabestaandenpensioen vóór ingang van het ouderdompensioen en (risico gedekt) nabestaandenpensioen na ingang van het ouderdompensioen (wezenpensioen). Ook de risicobijdrage voor de eerbiedigende werking wordt aan de overlijdensrisicovoorziening toegevoegd.

Als de gewezen deelnemer zich na uitdiensttreding vrijwillig verzekert voor de voortzetting van de dekking van het nabestaandenpensioen, wordt de bijbehorende risicobijdrage onttrokken aan het aandeel in de gezamenlijke pensioenpot van de gewezen deelnemer en toegevoegd aan deze voorziening.

Overlijdensrisicovoorziening	
Doel	Een voorziening om de resultaten bij ingang van het risicogedekte nabestaandenpensioen mee te verrekenen. Inclusief de resultaten op de dekking op basis van de eerbiedigende werking van het partner- en wezenpensioen.
Aanvangswaarde bij invaren	Nihil.
Toevoegen	Risicobijdrages voor het nabestaandenpensioen (uit de bijdrage, uit de arbeidsongeschiktheidsvoorziening voor de vrijstelling van de betaling van de bijdrage, uit het aandeel in de gezamenlijke pensioenpot bij vrijwillige voortzetting en uit de eerbiedigende werking en na pensionering) en beleggingsrendement.
Onttrekken	Benodigd kapitaal voor het nabestaandenpensioen bij overlijden van de deelnemer (naar het aandeel in de gezamenlijke pensioenpot van de nabestaande).
Beleggingsrendement	Toevoeging van één-jaarsrente. Geen beschermingsrendement of toevoeging van overrendement.
Bandbreedte	
Maximum	Geen.
Indien overschot	Niet van toepassing
Minimum	Geen
Indien tekort	Niet van toepassing

11.4.2.3. IBNR-voorziening

De voorziening IBNR (Incurred But Not Reported) is bedoeld voor de financiering van de toekomstige schades voor de vrijstelling van de betaling van de bijdrage bij arbeidsongeschiktheid. De voorziening IBNR bevat aan het einde van elk jaar, de via de bijdrage ontvangen opslagen voor arbeidsongeschiktheid over de afgelopen twee boekjaren. De risicobijdrages betaald in jaar 1 dekken de schades ontstaan door ziektegevallen in jaar 1, tot uitkering komend vanaf jaar 3 (2 jaar later), en zo verder.

IBNR	
Doel	De financiering van de toekomstige schades voor de vrijstelling van de betaling van de bijdrage bij arbeidsongeschiktheid.
Aanvangswaarde bij invaren	Tweemaal de bijdrage voor arbeidsongeschiktheidsrisico.
Toevoegen	Risicobijdrages voor arbeidsongeschiktheid in het lopende boekjaar t
Onttrekken	Risicobijdrages voor arbeidsongeschiktheid in het voorgaande boekjaar t-2. De risicobijdrages voor de vrijstelling worden vanuit de IBNR aan de arbeidsongeschiktheidsvoorziening toegevoegd.

IBNR	
Beleggingsrendement	Beschermingsrendement, via een eigen verdeelsleutel. Geen toevoeging van overrendement.
Bandbreedte	
Maximum	Geen.
Indien overschot	Overhevelen naar de reserve operationele risico's
Minimum	Voorziening mag niet negatief worden.
Indien tekort	Onttrekken aan de reserve operationele risico's.

Bij aanpassing van de procentuele arbeidsongeschiktheidsbijdrage worden de al aan de voorziening arbeidsongeschiktheidsrisico's toegevoegde bijdrages (voor schades die zich kunnen materialiseren in jaar 3 en jaar 4) met terugwerkende kracht herrekend. Het resultaat ten gevolge van de omrekening is voor rekening van de reserve operationele risico's.

11.4.2.4. Voorziening arbeidsongeschiktheid

Voor het bepalen van de hoogte van de aan te houden schadevoorziening voor vrijstelling van de betaling van de bijdrage bij arbeidsongeschiktheid worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Hoogte van de vrij te stellen bijdrage wegens arbeidsongeschiktheid: de totale beschikbare bijdrage minus de risicobijdrages voor arbeidsongeschiktheid (bijdragevrijstelling). Voor bestaande arbeidsongeschikten hoeft de risicobijdrage voor arbeidsongeschiktheid immers niet meer te worden betaald, het risico heeft zich al voorgedaan.
- Eindleeftijd voor bijdragevrijstelling: de vrijstelling eindigt reglementair uiterlijk op de AOW-leeftijd. De reservering loopt tot de vastgestelde AOW-leeftijd van de deelnemer.
- Er wordt een jaarlijkse stijging van het pensioengevend salaris en franchise ter hoogte van de ontwikkeling van de lonen in de betreffende cao ingerekend in de collectieve schadevoorziening.
- Er wordt geen revalidatie aangenomen.

Arbeidsongeschiktheidsvoorziening	
Doel	Een voorziening om (de resultaten op) het arbeidsongeschiktheidsrisico op te vangen en de lopende vrijstelling van de betaling van de bijdrage te financieren.
Aanvangswaarde bij invaren	De actuariële waarde van de vrijgestelde bijdrages, rekening houdend met een pensioengrondslag die jaarlijks stijgt.
Toevoegen	Risicobijdrages voor arbeidsongeschiktheid (uit de bijdragen), beleggingsrendement en de vrijval van een aandeel in de gezamenlijke pensioenpot door revalidering.
Onttrekken	De bijdrages ten behoeve van bijdragevrije opbouw in een jaar (toevoegen van de netto bijdrage aan het aandeel in de gezamenlijke pensioenpot, berekend over een pensioengevend salaris dat jaarlijks stijgt), de risicobijdrage voor het nabestaandenpensioen voor de arbeidsongeschikte deelnemers (onttrekking van de risicobijdrages aan de nabestaandenpensioenvoorziening) en de kostenvergoedingen.

Arbeidsongeschiktheidsvoorziening	
Beleggingsrendement	Beschermingsrendement, via een eigen verdeelsleutel. Geen toevoeging van overrendement.
Bandbreedte	
Maximum	Geen
Indien overschot	Overhevelen naar de reserve operationele risico's.
Minimum	Voorziening mag niet negatief worden
Indien tekort	Onttrekken aan de reserve operationele risico's.

11.4.2.5. Voorziening voor niet opgevraagde pensioenen (NOP)

Voor de niet opgevraagde pensioenen wordt een voorziening aangehouden ter grootte van de niet uitgekeerde pensioenen aan pensioengerechtigden. Zodra de pensioengerechtigde 'is gevonden', maakt het fonds de niet uitgekeerde bedragen alsnog over aan de pensioengerechtigde.

Voorziening niet opgevraagd pensioen	
Doel	Het reserveren van pensioenuitkeringen die nog niet zijn opgevraagd, de pensioengerechtigden zijn onvindbaar voor het fonds.
Aanvangswaarde bij invaren	De waarde van de op dat moment gemiste uitkeringen van de niet-opgevraagd pensioenen.
Toevoegen	De niet-uitbetaalde pensioenuitkeringen vanwege onvindbare pensioengerechtigden.
Onttrekken	Uitkeringen die alsnog worden gedaan en de vrijval indien de rechthebbende na een bepaalde periode definitief als onvindbaar wordt aangemerkt (na leeftijd 80 jaar).
Beleggingsrendement	Geen
Bandbreedte	
Maximum	Geen.
Indien overschot	Overhevelen naar de reserve operationele risico's.
Minimum	Voorziening mag niet negatief worden.
Indien tekort	Onttrekken aan de reserve operationele risico's.

Als het aantal niet opgevraagde pensioenen op enig moment (fors) oploopt of de verdeling over de leeftijdscohorten substantieel wijzigt, dan wordt de methodiek geëvalueerd. Om de actualiteit te waarborgen wordt de methodiek sowieso eens in de vijf jaar herijkt.

De aandelen in de gezamenlijke pensioenpot van de onvindbare pensioengerechtigden blijven tot maximaal de 80-jarige leeftijd van de pensioengerechtigde staan en vervallen daarna aan de reserve operationele risico's. De niet-opgevraagde pensioenen verjaren niet, bij een latere aanmelding (dan 80-jarige leeftijd) komt dit ten laste van de reserve operationele risico's.

11.4.2.6. Voorziening voor gemoedsbezwaarden

De ten behoeve van een werknemer betaalde spaarbijdragen worden door of namens het fonds geboekt op een voor die werknemer geopende spaarrekening. De voorziening groeit aan met 1,85% (2026).

11.5. Bestemmings- en algemene reserves

Het fonds kent de volgende reserves:

- Solidariteitsreserve: de solidariteitsreserve heeft als doel het voorkomen van verlaging van ingegane pensioenen en het voorkomen van negatieve aandelen in de gezamenlijke pensioenpot. De solidariteitsreserve is beschreven in hoofdstuk 7.
- Reserve operationele risico's: in de reserve operationele risico's worden resultaten op risicodekkingen, niet-opgevraagde pensioenen en kosten verwerkt. Daarnaast vindt voorfinanciering van de bijdrage (vanwege de assumed payment methode) plaats uit de reserve operationele risico's.

11.5.1. Solidariteitsreserve

In overeenstemming met de voorschriften van de Raad voor de Jaarverslaggeving wordt de solidariteitsreserve opgenomen, onder 'Bestemmingsfondsen', en daarbinnen specifiek onder 'Solidariteitsfonds'.

11.5.2. Reserve operationele risico's

Het fonds heeft een reserve operationele risico's gedefinieerd ter dekking van diverse operationele risico's. Op de balans wordt deze reserve opgenomen onder de 'Overige Reserves'.

De reserve operationele risico's is bedoeld om resultaten van het fonds op te vangen, die niet via de aandelen in de gezamenlijke pensioenpot of de solidariteitsreserve worden verwerkt. Onder de reserve operationele risico's vallen onder meer resultaten op risicoverzekeringen, kosten en wijzigingen die met terugwerkende kracht worden doorgevoerd.

Bij het invaren zondert het fonds een bedrag af ter dekking van het minimaal vereist eigen vermogen. Na het invaren vervalt het onderscheid tussen de reserve operationele risico's en het minimaal vereist eigen vermogen. De reserve operationele risico's dient maandelijks ten minste gelijk te zijn aan het minimaal vereist vermogen. De hoogte van initiële vulling van de reserve operationele risico's is vastgesteld door per doel te bepalen hoe hoog de omvang van de reserve operationele risico's hiervoor moet zijn door de kans dat een gebeurtenis zich voordoet en de impact van de gebeurtenis op de reserve operationele risico's als deze optreedt te beoordelen.

Reserve Operationele Risico's (ROR)	
Doel	Het opvangen van onvoorziene tegenvallers en correcties.
Aanvangswaarde bij invaren	2,0% van het fondsvermogen bij invaren; 0,75% voor de MVEV en 1,25% voor de operationele risico's.
Toevoegen	Diversen (zie onttrekken) en beleggingsrendement.

Reserve Operationele Risico's (ROR)	
Onttrekken	<p>Lasten als gevolg van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorfinanciering voor de feitelijke bijdragen; • Verwerking resultaten op risicodekking levenslang partnerpensioen (bij overlijden van de deelnemer vóór de pensioendatum); • Verwerking resultaten op risicodekking tijdelijk partnerpensioen; • Verwerking resultaten op risicodekking wezenpensioen; • Verwerking resultaten op risicodekking arbeidsongeschiktheid; • Verwerking resultaten op uitvoeringskosten; • Verwerking resultaten op niet-opgevraagd pensioen; • Periodieke herijking actuariële grondslagen (kosten, arbeidsongeschiktheid, niet de overlevingsgrondslagen); • Debiteurenrisico (geen bijdrage wel recht); • Terugwerkende kracht mutaties; • Compensatie voor de deelnemer en boete voor de werkgever als gevolg van de assumed payment methode; • 'Geen bijdrage, wel recht'; • Onvindbare pensioengerechtigden die zich na de 80-jarige leeftijd alsnog melden; • Overige onvoorziene financiële resultaten (een 'stropenpot' voor situaties die zich bij invaren voordoen, boetes, uitgaven in verband met de hardheidsclausule uit het pensioenreglement, de afwikkeling herverzekeringen); • Herijking AOW-leeftijd; • Andere onvoorziene tegenvallers.
Beleggingsrendement	Beschermings- en overrendement, via een eigen verdeelsleutel.
Bandbreedte	
Maximum	Geen
Indien overschot	Een overschot vloeit naar de solidariteitsreserve, op jaarbasis, voor zover dit fiscaal is toegestaan. Anders vloeit het overschot naar rato naar de aandelen in de gezamenlijke pensioenpot.
Minimum	De hoogte van het minimaal vereist eigen vermogen, toetsing per maand.
Indien tekort	Een tekort wordt eerst aangevuld van uit de solidariteitsreserve, voor zover er dan nog een tekort resteert wordt dat aan de aandelen in de gezamenlijke pensioenpot onttrokken, naar rato.

11.6. Minimaal vereist vermogen

Het minimaal vereist eigen vermogen (MVEV) is niet expliciet zichtbaar op de passief zijde van de balans, maar maakt deel uit van het eigen vermogen.

Jaarlijks per 31 december toetst het fonds of het eigen vermogen minimaal gelijk is aan het MVEV. Als het fonds op 31 december niet voldoet aan de vereisten ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen, beoordeelt het fonds of het gemiddeld per het einde van de afgelopen twaalf kalendermaanden voldeed aan deze vereisten.

Als het fonds zowel op 31 december als gemiddeld per het einde van de afgelopen twaalf kalendermaanden niet voldeed aan de vereisten ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen, neemt het fonds direct maatregelen, zodat het fonds op 31 december alsnog voldoet aan de vereisten ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen. Een ander met in acht name van het bepaalde in de Pensioenwet.

Het fonds kan besluiten om de verworven pensioenaanspraken en ingegane pensioenuitkeringen te verminderen om ervoor te zorgen dat het eigen vermogen minimaal gelijk is aan het MVEV. Het verminderen van de verworven pensioenaanspraken en ingegane uitkeringen vindt pas plaats nadat eerst de overige reserves, voor zover wettelijk toegestaan, aangesproken zijn. Als er onvoldoende vermogen is ter dekking van het MVEV én de reserve operationele risico's niet voldoende is om het tekort aan te vullen, dan worden de aandelen in de gezamenlijke pensioenpot van alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden aangesproken.

Het financieel crisisplan wordt in 2026 herzien en na vaststelling door het bestuur als bijlage D toegevoegd aan deze abtn.

12. Communicatiebeleid

Per 1 januari 2026 is het communicatiebeleid herijkt en vastgelegd in het communicatiemeerjarenplan 2026–2028. Het communicatiebeleid heeft als doel (gewezen) deelnemers en gepensioneerden tijdig, begrijpelijk en relevant te informeren over hun pensioen en hen te begeleiden bij het maken van bewuste pensioenkeuzes.

Effectieve communicatie is essentieel voor het realiseren van de doelstellingen het fonds. Het beleid is gericht op het versterken van zelfredzaamheid, het bieden van inzicht en handelingsperspectief, en het behouden van het solidariteitsgevoel binnen het nieuwe pensioenstelsel. De deelnemers worden gestimuleerd om regie te nemen over hun pensioen en krijgen inzicht in hun persoonlijke situatie. Het beleid draagt bij aan vertrouwen in het fonds.

Uitgangspunten communicatie

De communicatie van het fonds is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Deelnemer centraal:
communicatie sluit aan bij de persoonlijke situatie, levensfase en informatiebehoefte van de deelnemer.
- Digitale communicatie als norm:
communicatie vindt primair digitaal plaats, met behoud van mogelijkheden voor schriftelijke communicatie.
- Gelaagd en begrijpelijk:
informatie wordt in begrijpelijke taal (B1-niveau) en in lagen aangeboden, zodat deelnemers zelf kunnen kiezen hoeveel detail zij willen.
- Transparantie en betrouwbaarheid:
het fonds communiceert eerlijk over voor- en nadelen van keuzes en over de financiële situatie van het fonds.
- Meten en verbeteren:
effectiviteit van communicatie wordt gemeten en gebruikt voor continue verbetering.

Doelgroepen

De communicatie richt zich op:

- Actieve deelnemers:
met focus op kennis, houding en gedrag rondom pensioenopbouw en keuzes.
- Gewezen deelnemers:
met aandacht voor behoud van betrokkenheid en informatievoorziening.
- Gepensioneerden:
met nadruk op stabiliteit van uitkeringen en verwachtingen.
- Werkgevers:
als informatiekanaal richting werknemers en als verantwoordelijke voor correcte gegevensaanlevering.

Communicatieaanpak

De aanpak is gericht op:

- Actieve begeleiding bij keuzes:
deelnemers worden ondersteund bij het maken van pensioenkeuzes via een digitale keuzeomgeving.
- Zelfredzaamheid faciliteren:
deelnemers worden in staat gesteld om zelfstandig keuzes te maken, met ruimte voor ondersteuning waar nodig.

- Gebruik van data en segmentatie:
communicatie wordt afgestemd op leeftijd, levensfase en gedrag.
- Samenwerking met werkgevers:
werkgevers worden actief betrokken als communicatiekanaal.

Uitvoering

De communicatiedoelstellingen uit het communicatiemeerjarenplan worden jaarlijks concreet uitgewerkt in een communicatiejaarplan (met meetbare doelen, middelenmix en begroting) en door het bestuur vastgesteld. De pensioen en communicatiecommissie bewaakt de uitvoering

13. Datakwaliteit

13.1. Visie op datakwaliteit

Het bestuur van het fonds heeft de volgende visie op datakwaliteit:

- BPFL is een digitaal fonds;
- Kwaliteit van data is van strategisch belang en het bestuur draagt dit ook uit;
- Betrouwbare pensioenuitvoering tegen acceptabele kosten;
- Gestandaardiseerd STP-proces (Straight Through Processing) als instrument om de juistheid, tijdigheid en volledigheid van data te (blijven) waarborgen;
- Digitalisering inzetten om de communicatie te verbeteren, te vergemakkelijken en te verduurzamen. Om tot digitalisering over te kunnen gaan, moet de kwaliteit van data van hoog niveau zijn.
- Meer persoonlijke ondersteuning van de deelnemers met name bij de individuele keuzemogelijkheden.

13.2. Doelstelling en reikwijdte

Alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden hebben recht op de pensioenuitkeringen, zoals die in het pensioenreglement is vastgelegd. Een hoge kwaliteit van de data is daarvoor essentieel. De kwaliteit van de data wordt bepaald door de mate waarin de data geschikt, volledig, accuraat en tijdig zijn.

De informatiesystemen en processen moeten zodanig zijn ingericht dat de vastgelegde informatie altijd geschikt, volledig, accuraat en tijdig is. Door de juiste maatregelen, procesinrichting en verdeling van verantwoordelijkheden kan het fonds het gewenste niveau bereiken en handhaven.

Het datakwaliteitsbeleid is een separaat document beschreven. Essentiele elementen van dat beleidskader zijn:

- Data governance, inclusief taken en verantwoordelijkheden;
- Risicobereidheid, kwalitatief en kwantitatief;
- Correctie- & herzieningsbeleid, inclusief deelnemerscommunicatie;
- Key controls; en
- Proces van afwijkingen vaststellen en opvolgen.

Maatregelen, procesinrichting en verdeling van verantwoordelijkheden heeft onder meer betrekking op:

- De risico's die worden onderkend op het gebied van datakwaliteit en de wijze waarop deze risico's worden gemitigeerd;
- De opzet: hoe de governance, beleidsdocumenten en -maatregelen zijn geformuleerd;
- Het bestaan van de maatregelen: de wijze waarop het beleid is ingebed in de eigen organisatie en in de keten (uitbesteding); qua bewustwording, rollen en verantwoordelijkheden;
- De werking: hoe invulling wordt gegeven aan de (beheers)maatregelen, procesinrichting en verdeling van verantwoordelijkheden op het gebied van datakwaliteit, zodat het gewenste niveau van geschiktheid, volledigheid, accuraatheid en tijdigheid wordt bereikt en gehandhaafd.

De beheersmaatregelen richten zich met name op:

- Geschiktheid: is de data relevant voor een duurzame en kosten-efficiënte vaststelling van de pensioenrechten en -aanspraken;
- Volledigheid: is de data compleet voor alle deelnemers en werkgevers inclusief historie in het kader van reproduceerbaarheid;

- Accuraatheid: is de data betrouwbaar en geeft deze voldoende beeld van de werkelijke situatie van deelnemers en werkgevers;
- Tijdigheid: is de data beschikbaar en toegankelijk voor een tijdige vaststelling van de pensioenrechten en -aanspraken.

De nadruk van het beleid ligt op het definiëren van de interne vereisten die worden gesteld aan de kwaliteit van de data, die de grondslag vormen voor een juiste pensioenadministratie.

Het fonds streeft met het beleid de volgende doelen na:

- Gegevens zijn 100% geschikt, volledig, accuraat en tijdig;
- Er zijn geen onnodige gegevens verwerkt;
- Vertrouwelijke en geheime gegevens kunnen niet ongeautoriseerd worden geraadpleegd;
- Er wordt voldaan aan de vigerende wet- en regelgeving.

Het datakwaliteitsbeleid biedt richtinggevende kaders en principes voor de uitvoering en toetsing van de datakwaliteit binnen de gedefinieerde scope. Bij de opzet van het beleidskader heeft het bestuur gebruik gemaakt van een datakwaliteit raamwerk. Binnen dit raamwerk gebruikt het fonds de 'Good practice voor een Robuuste Pensioenadministratie' van DNB en het 'Kader Datakwaliteit – Wet Toekomst Pensioenen' van de Pensioenfederatie als uitgangspunten voor de inrichting van het beleid. Een hoog niveau van datakwaliteit is afhankelijk van een volwassen invulling van de processen in en rondom de pensioenuitvoering rekening houdend met de proportionaliteit en complexiteit hiervan. Het raamwerk moet een de juistheid, volledigheid en reproduceerbaarheid waarborgen, evenals de effectiviteit van de datakwaliteit.

Het fonds draagt zorg voor het waarborgen van een adequaat functioneren van het raamwerk door middel van het identificeren en kwantificeren van risico's rondom datakwaliteit en het opstellen, toepassen, controleren, evalueren en indien nodig aanpassen van beheersingsmaatregelen. Het beleid is zo geformuleerd dat het voldoende handvaten biedt voor de uitvoeringsorganisatie om de datakwaliteit te waarborgen.

Een goede borging kent een bepaalde volgordelijkheid (Plan-Do-Check-Act): vanuit het beleidskader en een ingerichte governance zijn, op basis van onderkende risico's, controls ingericht. De werking hiervan wordt vervolgens beoordeeld en gemonitord om inzicht te verkrijgen in de feitelijke datakwaliteit en indien nodig maatregelen ter verbetering kunnen worden getroffen zowel op het gebied van procesverbetering als op het gebied van het corrigeren van fouten in de data. De tweede en derde lijn-risicomanagement moeten de datakwaliteit kunnen toetsten

13.3. *Andere elementen van het datakwaliteitsbeleid*

Het fonds heeft ervoor gekozen het datakwaliteitsbeleid vorm te geven op basis van de volgende zes aanvullende en de daarbinnen geïdentificeerde KDE's, elementen:

- Data Governance
- Data Architectuur & Informatiesystemen
- Data Identificatie
- Risicobeoordeling
- Data Controls
- Monitoring

Data Governance

Het geheel van beschreven, goedgekeurde en bekend veronderstelde relevante functies, rollen en commissies, verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en interne rapportage-,

overleg- en besluitvorming arrangementen die als zodanig de kaders vormen voor de beheersing van datakwaliteit.

Data Architectuur & Informatiesystemen

Het geheel van hulpmiddelen en maatregelen die randvoorwaardelijk zijn voor het kunnen implementeren en toepassen van een datakwaliteitsmanagementsysteem, zoals is beoogd met de beleids- en governance kaders.

Data Identificatie

Het geheel van maatregelen die, binnen de beleids- en governance kaders, zijn gericht op het beschrijven en normeren van de gegevenshuishouding en de daarbinnen geïdentificeerde KDE's.

Het fonds herijkt ná de transitie de geformuleerde KDE's.

Risicobeoordeling

Het geheel van maatregelen die, binnen de beleids- en governance kaders, zijn gericht op het identificeren en beoordelen van risico's uit hoofde van datakwaliteit.

Het fonds herijkt ná de transitie de risicobeheercyclus, een herbeoordeling op de actualisatie van het KDE-beleid, met onder meer als doel een identificatie en analyse van nieuwe, WTP-gerelateerde KDE's.

Data Controls

Het geheel van maatregelen die, binnen de beleids- en governance kaders, zijn gericht op het borgen van de datakwaliteit in overeenstemming met interne normen, alsook op het mitigeren van geïdentificeerde risico's ten aanzien van de datakwaliteit.

13.4. Onderzoeken datakwaliteit

Het fonds heeft op meerdere manieren de datakwaliteit onderzocht om zodoende de kwaliteit van de data inzichtelijk te krijgen en te verbeteren:

- De uitvoerder heeft namens het fonds driemaal een integraal onderzoek uitgevoerd naar de datakwaliteit op jaarlaag via de zogenaamde DARE- (tweemaal) en DARE forward- (eenmaal) onderzoeken. Deze onderzoeken bieden een integrale controle op de juistheid en volledigheid van de data, met de mogelijkheid om rekenregels te valideren aan de hand van het pensioenreglement en een plausibiliteitscheck;
- Daarnaast zijn vanuit de uitvoeringsorganisatie ook een tweetal Data APK-onderzoeken uitgevoerd in opdracht van het fonds. Hierbij is via diverse (deels voorgeschreven door de toezichthouder) analyses inzichtelijk gemaakt wat de datakwaliteit is met behulp van Power BI.

13.5. Monitoring

Het geheel van maatregelen die, binnen de beleids- en governance kaders, zijn gericht op het meten en monitoren van de feitelijke datakwaliteit, alsook op het zo nodig bijsturen van de beheersing van datakwaliteit. Van de uitvoeringsorganisatie wordt verwacht dat de periodieke toets op de kwaliteit van de data wordt ingebed in de ISAE-rapportage en waar nodig niet controlemaatregelen worden geïntroduceerd.

14. Slotopmerking

Deze actuariële en bedrijfstechnische nota beschrijft het fonds naar de situatie van 1 januari 2026. De abtn en de bijlagen worden jaarlijks in het eerste kwartaal op actualiteit getoetst.

Voorgestelde tekstuele en inhoudelijke wijzigingen of toevoegingen worden voor advies voorgelegd aan de Pensioen en Communicatie Commissie, waarna het bestuur besluit over de voorgestelde wijzigingen.

De wijzigingen of toevoegingen worden verwerkt in de teksten of door het toevoegen of vervangen van bijlagen. Door middel van versie beheer zijn de wijzigingen zichtbaar.

Bijlage A

Technische uitgangspunten

In deze appendix worden beschreven:

- De actuariële grondslagen;
- De frequentie van toetsing van de actuariële grondslagen;
- Tabel voor toedeling beschermings- en overrendementen;
- De methode voor de bepaling van de kostenvoorziening.

Actuariële grondslagen

In de volgende tabel zijn de actuele grondslagen weergegeven.

Grondslag	Vaststelling
Prognosetafel	AG prognosetafel 2024 Het startjaar wordt jaarlijks één jaar verhoogd (Per 31 december 2025: startjaar 2026).
Correctiefactoren voor ervaringssterfte	De sterftekans-correctiefactoren zoals vermeld in de tabel in deze bijlage.
Gehuwdheid vóór de pensioendatum	Volgens het systeem van onbepaalde partner. Bij de waardering van niet-ingegaan partnerpensioen, wordt uitgegaan van een tabel met partnerfrequenties (met daarin voor iedere leeftijd een kans dat er een partner is). Aangenomen wordt dat partners van ongelijke sekse zijn.
Gehuwdheid na de pensioendatum	Bij de waardering van niet-ingegaan partnerpensioen na pensioendatum, wordt uitgegaan van de feitelijke situatie van gehuwd of ongehuwd samenwonen.
Leeftijdverschil man – vrouw	Vrouwelijke hoofdverzekerde: de vrouw is 1 jaar en 9 maanden jonger dan de man. Mannelijke hoofdverzekerde: de man is 3 jaar en 2 maanden ouder dan de vrouw.
Projectierendement, één-jaarsrente	Risicovrije rente (DNB-rentetermijnstructuur).
Uitkeringen	De uitkeringen worden continu betaalbaar verondersteld.
Leeftijden	De berekening vindt post voor post plaats waarbij de leeftijd van de verzekerde in jaren en maanden nauwkeurig wordt bepaald, hierbij wordt een verzekerde verondersteld te zijn geboren op de eerste dag van de maand van geboorte.
Voorziening voor toekomstige bijdrage arbeidsongeschikten	Er wordt rekening gehouden met een stijging van het pensioengevend salaris op basis van de loonindex. De stijging wordt gelijk verondersteld aan 2,0%. De stijging van de franchise is hieraan gelijk verondersteld.

Grondslag	Vaststelling
Voorziening arbeidsongeschiktheidsrisico's (IBNR)	IBNR maakt deel uit van de arbeidsongeschiktheidsvoorziening (onderdeel van de reserve operationele risico's) en is gelijk aan de arbeidsongeschiktheidsrisicobijdrages over de laatste twee boekjaren.
Revalidering	Bij ingetreden arbeidsongeschiktheid wordt bij de berekening van de waarde van de vrijgestelde toekomstige bijdrages, de kans op revalidering op nul gesteld.
Vertrekkansen	In verband met de voortzetting van de overlijdensrisicodekkingen voor drie maanden na uitdiensttreding.
Opslag in de bijdrage voor uitvoeringskosten	Deze opslag wordt jaarlijks vooraf bepaald bij iedere bijdragevaststelling. Voor de lopende (in het boekjaar) en de toekomstige uitvoeringskosten.
Opslag in de bijdrage voor arbeidsongeschiktheid	Deze opslag wordt jaarlijks vooraf bepaald bij iedere bijdragevaststelling. Voor de bijdrage in 2026 is deze opslag gelijk 2,5% van de pensioengrondslag. De opslag bestaat uit een opslag voor premievrijstelling (7,7% van de bruto premie na vermindering met de opslagen voor MVEV, kosten en risicodekkingen), verhoogd met 0,5% van de pensioengrondslag voor het extra risico als gevolg van het gaan volgen van het ao-convenant.
Opslag in de bijdrage voor het wezenpensioen	0,03% van de pensioengrondslag.
Voorziening niet-opgevraagd pensioen	De som van de uitkeringen voor onvindbare pensioengerechtigden, voor zover ze jonger zijn dan 90 jaar. Deze leeftijd geldt voor alle ingegane pensioenvormen.

Correctietabellen voor ervaringssterfte

De correctietabellen voor ervaringssterfte zijn gebaseerd op de sterftegegevens van het fonds. Voor het bepalen van de ervaringssterfte is gebruik gemaakt van het "Weighted Least Squares"-model, de ervaringssterfte zelf is gebaseerd op bedragensterfte. Voor medeverzekerden is, in verband met het lage aantal waarnemingen, de ervaringssterfte afgeleid van de ervaringssterfte van de hoofdverzekerde en is gebruik gemaakt van gegevens van het CBS. De laatste wijziging van de ervaringssterfte heeft plaatsgevonden in 2024.

De correctiefactoren voor ervaringssterfte op de sterftetekansen zijn als volgt:

Ervaringssterfte 2024: hoofdverzekerde en medeverzekerde

Leeftijd	Mannen	Vrouwen	Leeftijd	Mannen	Vrouwen
≤ 21	0,311	0,516	61	0,868	1,019
22	0,338	0,545	62	0,872	1,020
23	0,365	0,572	63	0,876	1,021
24	0,391	0,599	64	0,879	1,021
25	0,416	0,624	65	0,883	1,021
26	0,440	0,649	66	0,886	1,021
27	0,463	0,672	67	0,889	1,020
28	0,485	0,695	68	0,892	1,020
29	0,507	0,716	69	0,895	1,019
30	0,528	0,737	70	0,897	1,018
31	0,548	0,757	71	0,900	1,017
32	0,567	0,776	72	0,902	1,015
33	0,585	0,794	73	0,905	1,014
34	0,603	0,811	74	0,907	1,012
35	0,620	0,827	75	0,909	1,011
36	0,636	0,843	76	0,911	1,009
37	0,652	0,857	77	0,914	1,007
38	0,667	0,871	78	0,916	1,006
39	0,681	0,884	79	0,918	1,004
40	0,695	0,897	80	0,920	1,002
41	0,708	0,908	81	0,923	1,000
42	0,721	0,919	82	0,925	0,999
43	0,733	0,930	83	0,928	0,997
44	0,744	0,939	84	0,930	0,996
45	0,755	0,948	85	0,933	0,994
46	0,765	0,957	86	0,936	0,993
47	0,775	0,964	87	0,939	0,992
48	0,784	0,971	88	0,942	0,991
49	0,793	0,978	89	0,945	0,990
50	0,802	0,984	90	0,949	0,990
51	0,809	0,990	91	0,953	0,990

Leeftijd	Mannen	Vrouwen	Leeftijd	Mannen	Vrouwen
52	0,817	0,995	92	0,957	0,989
53	0,824	0,999	93	0,961	0,990
54	0,831	1,003	94	0,966	0,990
55	0,837	1,007	95	0,971	0,991
56	0,843	1,010	96	0,976	0,992
57	0,848	1,012	97	0,981	0,993
58	0,854	1,015	98	0,987	0,995
59	0,859	1,017	99	0,993	0,997
60	0,863	1,018	≥ 100	1,000	1,000

Partnerfrequenties

Er wordt voor actuariële berekeningen uitgegaan van het onbepaalde man/vrouw systeem. Daartoe wordt de volgende tabel met partnerfrequenties gehanteerd (vastgesteld in 2023):

Leeftijd	Partnerkans Mannen	Partnerkans vrouwen
18	0%	0%
19	0%	0%
20	0%	0%
21	0%	1%
22	0%	2%
23	1%	4%
24	3%	5%
25	4%	11%
26	7%	17%
27	10%	21%
28	15%	27%
29	21%	31%
30	28%	39%
31	33%	44%
32	37%	46%
33	43%	50%
34	46%	53%
35	56%	55%
36	56%	55%

Leeftijd	Partnerkans Mannen	Partnerkans vrouwen
37	57%	59%
38	61%	59%
39	61%	63%
40	65%	64%
41	65%	65%
42	67%	66%
43	70%	66%
44	70%	68%
45	70%	68%
46	70%	71%
47	72%	72%
48	75%	75%
49	75%	75%
50	75%	77%
51	78%	77%
52	78%	78%
53	81%	78%
54	81%	79%
55	83%	81%
56	83%	82%
57	84%	84%
58	84%	84%
59	84%	84%
60	85%	84%
61	85%	84%
62	87%	84%
63	87%	84%
64	88%	84%
65	88%	84%
66	89%	84%
67	89%	84%
68	100%	100%

De methode voor de bepaling van de kostenvoorziening

Voor de dekking van toekomstige uitvoeringskosten wordt jaarlijks de nominale kostenvoorziening vastgesteld, waarbij het bestuur gebruik maakt van het zogenaamde offertemodel. Dit betekent dat als de premiebetaling stopt, het bestuur ernaar zal streven om de verplichtingen van het pensioenfonds zo snel als mogelijk, maar maximaal na twee jaar, zorgvuldig over te dragen aan een verzekeraar of een andere pensioenuitvoerder. Hierbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld het pensioenfonds voor de Detailhandel of PGB. Bij de vaststelling van de nominale kostenvoorziening wordt onder andere het volgende in ogenschouw genomen:

- De toekomstige uitvoeringskosten stijgen jaarlijks met de verwachte inflatie.
- De vaste uitvoeringskosten worden verondersteld met 50% af te nemen als de premiebetaling stopt.
- De vaste uitvoeringskosten worden verondersteld 75% lager te zijn bij de nieuwe pensioenuitvoerder
- Gedurende de liquidatieperiode (verondersteld op maximaal twee jaar) zijn de totale extra uitvoeringskosten € 1 miljoen.
- Als de premiebetaling stopt dan wordt verondersteld dat 80% van de deelnemers onder de afkoopgrens wordt overgedragen/afgekocht.

Per 31 december 2025 is de nominale kostenvoorziening vastgesteld op € 173 miljoen.

Toetsing actuariële grondslagen

De actuariële grondslagen worden volgens de volgende planning periodiek herijkt.

Actuariële grondslagen	Laatste toetsing	Komende toetsing	Periodiciteit
AG-Prognosetafel	2024	2026	Elke 2 jaar
Correctiefactoren op sterftekansen	2024	2026	Elke 2 jaar
Partnerfrequenties	2023	2028	Elke 5 jaar
Leeftijdsverschil M/V	2023	2028	Elke 5 jaar
Opslag voor wezenpensioen: <ul style="list-style-type: none"> • T.b.v. bijdrage • T.b.v. voorziening WzP 	2023 2023	2028 2028	Elke 5 jaar Elke 5 jaar
Waardering niet opgevraagd pensioen	2025	2030	Elke 5 jaar
Opslag voor arbeidsongeschiktheid in bijdrage	2025	2026	Jaarlijks
Stijging van de pensioengrondslag bij arbeidsongeschiktheid	2025	2026	Jaarlijks
Man-vrouw verhoudingen	2025	2028	Elke 3 jaar
Kostenvoorziening: doelvoorziening	2025	2026	Jaarlijks
Kostenvoorziening: toetsen van de gehanteerde aannames	2025	2026	In 2026 en 2027, daarna elke 3 jaar

Mocht daartoe naar oordeel van het bestuur aanleiding zijn, dan worden grondslagen eerder getoetst.

Tabel voor toedeling beschermings- en overrendementen (toedelingsregels)

Hierna zijn twee tabellen met leeftijdsafhankelijke percentages voor toedeling van overrendement en beschermingsrendement opgenomen. Eén voor niet-ingegane uitkeringen en één voor ingegane uitkeringen.

Niet ingegane uitkeringen

leeftijd	percentage overrendement	bescherming rente risico
21 en jonger	150%	0%
22	148%	0%
23	147%	0%
24	145%	0%
25	144%	0%
26	142%	0%
27	141%	0%
28	139%	0%
29	138%	0%
30	136%	0%
31	135%	0%
32	133%	0%
33	132%	0%
34	130%	0%
35	129%	0%
36	127%	0%
37	126%	0%
38	124%	0%
39	123%	0%
40	121%	0%
41	120%	0%
42	118%	0%
43	117%	0%
44	115%	0%

leeftijd	percentage overrendement	bescherming rente risico
45	114%	0%
46	112%	0%
47	111%	0%
48	109%	0%
49	108%	0%
50	106%	5%
51	105%	11%
52	103%	16%
53	102%	21%
54	100%	26%
55	96%	32%
56	91%	37%
57	87%	42%
58	83%	47%
59	79%	53%
60	74%	58%
61	70%	63%
62	66%	68%
63	61%	74%
64	57%	79%
65	53%	84%
66	49%	89%
67	44%	95%
Vanaf leeftijd 68	40%	100%

Ingegane uitkeringen

percentage overrendement	bescherming rente risico
40%	100%

Bijlage B

Beleggingsplan 2026 (vanaf transitiedatum 1 januari 2026)

1. Inleiding

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het levensmiddelenbedrijf (BPFL) voert vanaf 1 januari 2026 een solidaire premieregeling uit. Dit beleggingsplan 2026 richt zich op de normportefeuille na vanaf die transitiedatum. Deze normportefeuille is de uitkomst van eerdere analyses en gedachtewisselingen van het bestuur en adviseurs over de aanpassing van de asset allocatie en de kapitaalverdeling over de cohorten na het invaren. De overkoepelende onderwerpen zijn opgenomen in het strategisch beleggingsbeleid.

2. Allocatie portefeuille 2026 (na invaren)

Bijlage C

Overzicht uitbestedingsrelaties

De bij het fonds betrokken externe partijen zijn (per 1 januari 2026):

Fiduciair beheerder	VLK IM, Amsterdam
Bewaarnemer (custodian)	Northern Trust, Amsterdam
(Pensioen-)administrateur	AZL, Heerlen
Adviserend actuaris	De heer B. Cordewiner AAG FRM AZ, Heerlen
Compliance officer	De heer Mr. P. de Koning, TriVu, Zevenbergen
Accountant	De heer drs. M. van Luijk, Deloitte Accountants, Amsterdam
Waarmerkend actuaris	De heer W. Hoekert AAG, Towers Watson, te Amstelveen
Sleutelfunctiehouder en vervuller actuariële functie	De heer W. Hoekert AAG, Towers Watson, te Amstelveen
Sleutelfunctiehouder en vervuller interne auditfunctie	De heer H. Sieraad
Sleutelfunctiehouder en vervuller risicobeheerfunctie	De heer B. Hulshof

Bijlage D

Financieel crisisplan

Bijlage E

Verklaring inzake de Beleggingsbeginselen

Het fonds heeft in juni 2023 de volgende tien beleggingsbeginselen ('investment beliefs') vastgesteld:

1. Beleggingsrisico's worden genomen indien het fonds hiervoor wordt beloond.
2. Door de langere beleggingshorizon kan het fonds meer, en beter risicopremies verdienen.
3. Sturen op de geprojecteerde uitkeringen is leidend voor de samenstelling van de beleggingsportefeuille.
4. We houden vast aan ons strategisch beleid, tenzij er sprake is van 'game changers'. Dan moet het fonds wendbaar zijn.
5. Het fonds belegt passief, tenzij er overtuigende redenen zijn om actief te beleggen.
6. Het fonds vindt het belangrijker een goede benchmark op te zetten dan een belegger te vinden die de benchmark kan verslaan.
7. Diversificatie, het spreiden over verschillende beleggingscategorieën en risicofactoren, verbetert op de langere termijn het rendement-risicoprofiel.
8. Kostenbewustzijn is belangrijk, maar alleen lage kosten zijn niet doorslaggevend voor beleggingskeuzes.
9. Het fonds doet alleen zaken die we begrijpen, transparantie is cruciaal. Het beleggingsbeleid is mede gericht op eenvoud en uitlegbaarheid.
10. Integratie van maatschappelijk verantwoord beleggen verbetert de beleggingskeuze en levert een positieve bijdrage aan de rendement-risicoverhouding van de beleggingsportefeuille.

Bijlage F

Target Operating Model

Introductie

In het Target Operating Model (TOM) van het fonds zijn beschreven de activiteiten, afspraken en werkzaamheden van alle partijen (hierna: ketenpartners), die zijn betrokken in de vermogensbeheerketen voor het fonds. De essentie van de beschrijving van het TOM is het benoemen van de onderlinge afhankelijkheden van de ketenpartners en de afspraken die in dat verband zijn gemaakt. Het TOM bevat niet de uitvoering van alle activiteiten bij de verschillende ketenpartners, die zonder periodieke afhankelijkheid van elkaar kunnen worden uitgevoerd. Dergelijke activiteiten worden in bilaterale contracten en Service Level Agreements beschreven.

De beschrijving van activiteiten, etc. impliceert geen juridische verhouding tussen de partijen onderling. Alle contractuele afspraken worden bilateraal met het fonds gemaakt.

In deze bijlage worden de hoofdlijnen van het operationele proces benoemd. Ten behoeve van het fonds en de ketenpartners is een meer gedetailleerde beschrijving van het TOM opgesteld. Waar nodig wordt naar dat document verwezen.

Reikwijdte TOM

De beschrijving van het TOM ziet op:

- Alle activiteiten en afspraken die noodzakelijk zijn om de beleggingsportefeuille van het fonds adequaat te kunnen beheren en rendement te kunnen toebedelen aan persoonlijke pensioenvermogen deelnemers c.s. en aan de reserves, waarvoor onderlinge afhankelijkheid tussen ketenpartners bestaat.
- De uitwisseling van data en de samenwerking tussen ketenpartners, voor zover deze niet in tussen partijen onderling overeengekomen documenten zijn beschreven en vastgelegd.

Buiten de beschrijving vallen alle activiteiten in het kader van de vermogensbeheerketen, waarbij geen sprake is van onderlinge afhankelijkheden tussen de ketenpartners. Dat betreft onder meer de werkzaamheden die betrekking hebben op:

- De premie-inning en -verwerking (incasso, afrekennota, etc.);
- Het debiteurenbeheer;
- De werkzaamheden tussen de fiduciair manager en de custodian en de fiduciair manager en de operationeel vermogensbeheerder(s).

De wijze waarop de rendementen worden toebedeeld aan het persoonlijke pensioenvermogen van de deelnemers c.s. en aan de reserves vallen ook buiten de scope van de beschrijving van TOM.

De uitwisseling van gegevens tussen de fiduciair manager en de custodian en die tussen de fiduciair manager en operationeel vermogensbeheerder(s) valt wel binnen de scope van het TOM.

Informatiestromen

In de beschrijving van het TOM zijn opgenomen de informatiestromen tussen de betrokken ketenpartners en hun rollen en administraties in de vermogensbeheerketen. Naast het fonds zijn de ketenpartners:

- Beleggingsadministrateur/custodian
- Fiduciair manager
- LDI-manager
- Pensioenuitvoeringsorganisatie (PUO)

Ook de partijen die zijn betrokken bij de rapportages aan de toezichthouder zijn benoemd.

SIVI-berichten

Kern van het TOM is de maandelijkse gegevensuitwisseling tussen de PUO, de fiduciair manager, de LDI-manager en de custodian. Daarnaast zijn beschreven de reconciliaties op maand-, kwartaal- en jaarbasis. De gegevensuitwisseling vindt plaats door middel van SIVI-berichten. Er worden een viertal berichten onderkend:

SIVI #1(1a) = vermogen-/kapitaal standen op totaal- en cohortniveau

SIVI #2(1b) = in- en uitstroom volgende maand

SIVI #3(1c) = geprojecteerde kasstroom (hedged en unhedged)

SIVI #4(2) = kapitaalstand totaal begin en ultimo vorige maand en gerealiseerde rendement in de vorige maand.

SIVI #1

Op maandbasis ontvangen de fiduciair manager en de custodian van de PUO het kapitaal per cohort (incl. reserves) en het totale pensioenvermogen per einde maand.

SIVI #2

Dit bericht bevat het te beleggen of te onttrekken bedrag als informatiestroom van de PUO naar de fiduciair manager. Dit is een totaalbedrag als som van de premie, in- en uitgaande waardeoverdrachten, andere mutaties en uitkeringen.

SIVI #3

Op maandbasis ontvangen de fiduciair manager en de LDI-manager van de PUO per (leeftijds-)cohort de geprojecteerde uitkeringen op basis van de opgebouwde vermogens per einde maand.

SIVI #4

De PUO heeft voor het uitvoeren van de solidaire premieregeling periodiek informatie nodig over het behaalde rendement, dat is opgenomen in SIVI #4. Op maandbasis ontvangt de PUO over de betreffende periode de waarde per begin van de maand, de waarde per eind van de maand en het portefeuille rendement in euro's.

Reconciliatie

Maandelijks

De PUO voert een reconciliatie uit, na het verwerken van de rendementen in de kapitaalstanden van de deelnemers, cohorten en reserves. Het door middel van SIVI #4 aangeleverde rendement moet gelijk zijn aan de som van alle daadwerkelijk toebedeelde rendementen in de kapitaaladministratie. De PUO voert iedere maand een reconciliatie uit tussen de kapitaalstand in de pensioenadministratie en de stand die de beleggingsadministrateur heeft opgegeven.

De custodian voert op basis van de aanlevering van informatiestroom SIVI #1 een compliance functie uit door de normallocatie van de rendementsportefeuille te berekenen op basis van de vermogens per cohort. Dit getal wordt gedeeld met de fiduciair manager.

Buiten de scope van het TOM vallen de gegevensuitwisseling op kwartaalbasis, zoals de informatie uit de vermogensbeheerketen die is benodigd voor de DNB K-staten, of informatie die over de strategische normwegingen. Hetzelfde geldt voor de informatie die is benodigd voor de jaarrekening en de DNB J-staten) en eens per jaar wordt aangeleverd.

Naast de SIVI-berichten vindt er nog een gegevensuitwisseling plaats, non-SIVI. Dat betreft onder meer het indienen van de DNB-staten en de toelichtingen op de gerealiseerde rendementen, op basis waarvan het fonds de deelnemers kan informeren.

De ketenpartners hebben in het TOM concrete afspraken gemaakt op welke moment de gegevens worden aangeleverd. De ketenpartners hebben ook afspraken gemaakt over de wijziging op of aanvulling van het TOM. Leidend daarin is een wijzigingsvoorstel van een van de ketenpartners.

Vermogensbeheerkosten

Wet- en regelgeving verlangt dat alle kosten van het vermogensbeheer in het rendement worden verwerkt, voordat het rendement aan de cohorten (deelnemers en reserves) wordt toebedeeld. De kosten mogen niet (direct) ten laste van het persoonlijk pensioenvermogen van de deelnemer worden gebracht en ook niet uit een reserve of voorziening worden gehaald.

Met het oog daarop zijn de volgende afspraken gemaakt:

Aan het begin van ieder jaar wordt een inschatting gemaakt van de indirecte vermogensbeheerkosten. Het geschatte jaarbedrag wordt verdeeld in 12 delen en iedere maand wordt het rendement, dat wordt aangeleverd door middel van SIVI #4, verlaagd met het geschatte maandbedrag, alvorens het rendement wordt toebedeeld aan de reserves en deelnemers. In december van ieder jaar wordt bepaald wat de werkelijke kosten zijn. Verschillen met de schatting worden verrekend met het rendement van december.

Alle vermogensbeheerkosten die plaatsvinden via de beleggingsrekening bij de custodian worden verrekend met het rendement dat via SIVI4 aan de PUO wordt aangeleverd.

Techniek

In de gedetailleerde beschrijving van het TOM is een uitwerking opgenomen van de technische aspecten van het SIVI-berichtenverkeer. Dat blijft hier verder achterwege.

Verstoringen

De ketenpartners hebben stil gestaan bij de zogenoemde 'proces versturende events'. Per mogelijke verstoring is beschreven welke actie moet worden genomen en wat een mogelijke oplossing is. Ter illustratie:

Verstoring: SIVI #4 wordt niet tijdig aan de PUO geleverd.

Actie: het contact opnemen met de PUO vooraf als duidelijk is dat de deadline niet wordt gehaald, of zo spoedig mogelijk nadat de deadline niet is gehaald.

Oplossing: Het SIVI #4 wordt indien mogelijk nog dezelfde dag alsnog verstuurd. Of er wordt gezocht naar een andere wijze van aanlevering als de gegevensaanlevering via SIVI technisch niet mogelijk is.

Bijlage G

Vrijstellingsbeleid

(Vastgesteld op 15 december 2025)

1. Beleid inzake verlenen van vrijstellingen

In het Vrijstellings- en boetebesluit Wet 2000 (hierna: VBB) zijn regels opgenomen op grond waarvan een werkgever vrijstelling kan krijgen van de verplichte deelname in een verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds (hierna: Bpf). Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de gevallen waarin een recht bestaat op een vrijstelling indien de werkgever aan de in de VBB opgenomen voorwaarden voldoet en de gevallen waarin het Bpf tot vrijstelling bevoegd is, maar niet verplicht.

1.1. Verplichte vrijstellingen

De verplichte vrijstellingsgronden zijn opgenomen in de artikelen 2, 3, 4 en 5 VBB. In artikel 6 VBB is de mogelijkheid tot het verlenen van een onverplichte vrijstelling opgenomen.

De verplichte vrijstellingsgronden zijn:

- Vrijstelling in verband met een bestaande pensioenregeling (artikel 2 VBB);
- Vrijstelling in verband met groepsvorming (artikel 3 VBB);
- Vrijstelling in verband met een eigen CAO (artikel 4 VBB);
- Vrijstelling in verband met onvoldoende beleggingsrendement (artikel 5 VBB).

Het fonds is verplicht om een vrijstelling te verlenen indien een werkgever voldoet aan de voorwaarden die voor een specifieke verplichte vrijstelling gelden. Deze voorwaarden zijn opgenomen in artikel 7 VBB en in het specifieke artikel op grond waarvan vrijstelling wordt aangevraagd.

1.2. Onverplichte vrijstelling

In artikel 6 VBB is een onverplichte vrijstellingsgrond opgenomen (vrijstelling 'om andere redenen'). Indien een werkgever om welke reden dan ook niet wenst deel te nemen in het fonds, en de werkgever niet voor een verplichte vrijstelling in aanmerking komt, kan de werkgever voor alle werknemers of een deel van de werknemers van die werkgever ook om andere redenen dan bovengenoemde redenen om een vrijstelling van verplichte deelname in het fonds verzoeken.

De belangrijkste voorwaarden voor het aanvragen van een vrijstelling op deze grond zijn:

- De werkgever dient een andere pensioenregeling te hebben;
- De door de werkgever getroffen pensioenregeling dient actuarieel gelijkwaardig te zijn aan de pensioenregelingen van het fonds.

Beleid verlenen onverplichte vrijstelling

Een Bpf is niet verplicht om een vrijstelling te verlenen op basis van artikel 6 VBB. Het betreft hier een zogenaamde discretionaire bevoegdheid van het Bpf die door de rechter terughoudend wordt getoetst. Een Bpf mag het belang dat is gediend met het handhaven van de solidariteit zwaarder laten wegen dan het belang van een werkgever en werknemers om deel te nemen in een eigen pensioenregeling.

Het fonds gaat zeer terughoudend om met het verlenen van een onverplichte vrijstelling. Indien het fonds een te ruimhartig vrijstellingsbeleid hanteert, zorgt dit voor uitholling van het deelnemersbestand en komt dit niet ten goede aan de solidariteit en collectiviteit binnen het fonds.

Soorten vrijwillige vrijstellingen

Het fonds kan (samenvattend) op grond van artikel 6 VBB drie soorten vrijstellingen 'om andere redenen' verlenen:

- Voor onbepaalde tijd;
- Voor bepaalde tijd (dit betreft veelal een afloop- of een afwikkelvrijstelling) *; en
- In verband met verplichte aansluiting bij een ander verplichtgesteld BPF.

** Een afloopvrijstelling is een vrijstelling voor alle werknemers tot een bepaalde datum. Een afwikkelvrijstelling betreft een vrijstelling voor werknemers die op een bepaalde datum in dienst zijn getreden (werknemers die later in dienst treden nemen wel deel in het Bpf).*

Het fonds gaat zeer terughoudend om met het verlenen van onverplichte vrijstellingen en verleent alleen afloopvrijstellingen voor bepaalde tijd. Indien een werkgever redelijkerwijs niet op de hoogte kon zijn van de verplichte deelname in het fonds, en de werkgever reeds een eigen pensioenvoorziening heeft getroffen, kan door het fonds een afloopvrijstelling worden aangeboden. Hiermee wordt voorkomen dat de werkgever zowel aan het fonds als de andere pensioenuitvoerder pensioenpremies is verschuldigd. In de praktijk leidt dubbele premiebetaling veelal tot een fiscaal bovenmatige pensioenregeling.

In geval van een afloopvrijstelling dient de werkgever verplicht aan te sluiten bij het fonds op de in de vrijstellingsbeschikking opgenomen datum. Het fonds sluit hierbij - indien mogelijk - aan bij de einddatum van de door de werkgever reeds gesloten pensioenuitvoeringsovereenkomsten.

1.3 Beleid toetsing actuariële gelijkwaardigheid bij dispensatie

Als een vrijstelling wordt verleend op grond van artikel 2 of artikel 6 van het VBB dient de werkgever aan te tonen dat de eigen pensioenregeling te allen tijde financieel en actuariel gelijkwaardig is dan wel was aan de pensioenregeling van het fonds (op grond van artikel 7 lid 5 VBB).

Indien de werkgever en het Bpf daarmee instemmen en de pensioenregeling van de werkgever kent dezelfde soorten pensioen als de pensioenregeling van het Bpf, kan worden afgezien van de berekening van de actuariële gelijkwaardigheid.

Periodieke toetsing

Indien aan een werkgever vrijstelling wordt verleend dient ten minste eens in de 5 jaar de pensioenregeling van de werkgever aan wie vrijstelling is verleend getoetst te worden op gelijkwaardigheid. Indien binnen de periode van 5 jaar sprake is van een wijziging in de pensioenregeling van het Bpf óf in de pensioenregeling van de werkgever aan wie vrijstelling is verleend, die zo ingrijpend is dat die wijziging een reële invloed heeft op de kwantitatieve toetsing als bedoeld in deze notitie, kan het Bpf besluiten dat toetsing frequenter plaatsvindt.

De werkgever aan wie vrijstelling is verleend, zendt van iedere wijziging in de pensioenregeling een afschrift aan het Bpf toe.

Aansluiting met terugwerkende kracht

In de praktijk komt het voor dat een werkgever wordt aangesloten met terugwerkende kracht. Het Bpf sluit dergelijke werkgevers aan per 1 november 1968, per wijziging van 13 maart 2008, of een latere datum van oprichting, dan wel de datum waarop de bedrijfsactiviteiten van de werkgever onder de werkingssfeer van het Bpf zijn komen te vallen.

Het beleid van het fonds is om werkgevers bij het fonds aan te sluiten per 1 november 1968, per wijziging van 13 maart 2008, of een latere datum van oprichting, dan wel de datum waarop de bedrijfsactiviteiten van de werkgever onder de werkingssfeer van het fonds zijn komen te vallen. Indien een werkgever met terugwerkende kracht wordt aangesloten bij het fonds en vrijstelling aanvraagt, dient voor wat betreft het aantonen van gelijkwaardigheid, de gelijkwaardigheid vanaf deze aansluitdatum te worden aangetoond.

Vrijstelling in verband met eigen pensioenregeling (artikel 2 VBB)

Werkgevers die op basis van artikel 2 sub a VBB-vrijstelling aanvragen dienen per 1 november 1968, of per wijziging van 13 maart 2008 aan te tonen dat de eigen regeling gelijkwaardig is. Werkgevers die op basis van artikel 2 sub b VBB-vrijstelling aanvragen dienen gelijkwaardigheid aan te tonen vanaf de aansluitingsdatum.

Vrijstelling om andere redenen (artikel 6 VBB)

Indien een werkgever niet aan de voorwaarden van een verplichte vrijstellingsgrond voldoet, wordt in de praktijk vaak een vrijstelling aangevraagd op basis van artikel 6 VBB. Echter, ook voor deze vrijstellingsgrond geldt dat de eigen pensioenregeling gelijkwaardig dient te zijn aan de pensioenregeling van het fonds. Indien het fonds overweegt aan een werkgever een afloopvrijstelling toe te kennen, wordt niet uitgegaan van de datum die wordt gebruikt bij een vrijstelling op basis van artikel 2 VBB, maar wordt gebruik gemaakt van een terugwerkende kracht periode van vijf jaar.

Kwalitatieve en kwantitatieve toetsing

De financiële en actuariële gelijkwaardigheid van de eigen pensioenregeling kan zowel kwalitatief als kwantitatief getoetst worden. Het uitgangspunt van de wetgever is echter een kwantitatieve toets. De uitgangspunten hiervoor zijn opgenomen in de Regeling vrijstellingen Wet Bpf 2000 (hierna: Regeling). Een kwalitatieve toets is wettelijk gezien alleen mogelijk indien het Bpf en de werkgever dit gezamenlijk overeenkomen.

Het fonds werkt alleen met een financiële kwantitatieve toets, tenzij de werkgever die om vrijstelling verzoekt verplicht deelneemt in de regeling van een ander verplichtgesteld fonds, sprake is van een fiscaal maximale eigen regeling, of de fondsactuaris na overleg met de actuaris van de werkgever instemt met kwalitatieve toetsing.

In artikel 6 van de Regeling zijn de uitgangspunten opgenomen voor een kwantitatieve financiële gelijkwaardigheidstoets:

Het fonds hanteert, voor de situatie waarin de eigen pensioenregeling van de werkgever een vlakke premie kent een financiële kwantitatieve gelijkwaardigheidstoets als standaard, waarbij de feitelijke netto premie-inleg op werknemersniveau in euro's tenminste gelijk moet zijn aan die bij BPFL.

Het fonds hanteert voor de situatie waarin de eigen pensioenregeling van de werkgever een progressieve premie kent een financiële kwantitatieve gelijkwaardigheidstoets als standaard, waarbij:

- er gekeken wordt naar de benutting van het fiscale maximum (vlakke fondspremie t.o.v. 30% als fiscaal maximale vlakke netto premie en gemiddelde progressieve netto premie van de werkgever

t.o.v. 27,6% als gemiddelde van het fiscale maximum van 38r), indien er in de eigen regeling sprake is van dezelfde premiegrondslag als bij BPFL

- dan wel een vergelijking van de werkgeverspremie met de toetspremie-inleg van het fonds, op werknemersniveau in euro's, indien er in de eigen regeling sprake is van een andere premiegrondslag dan bij BPFL. Daarbij bedraagt (door het verschil in de fiscale maximale opbouw tussen beide soorten regelingen) de toetspremie 92% van de vlakke netto premie van BPFL.
- Het fonds hanteert een financiële kwantitatieve gelijkwaardigheidstoets als standaard voor het pensioen op risico-basis, waarbij:
 - in de transitieperiode wordt volstaan met een toets op de aanwezigheid van een hetzelfde pensioen op risicobasis en
 - na de transitieperiode tevens wordt gekeken of de feitelijke uitkeringshoogte op werknemersniveau in euro's tenminste gelijk is aan die bij BPFL.

Naast de kwantitatieve financiële toetsing, wordt aan de werkgever inzicht gevraagd in het beleggingsbeleid en de daaruit te verwachte rendementen op basis van de default life-cycle of daadwerkelijk door werknemers gemaakte keuzes voor een ander beleggingsprofiel.

Het fonds stemt niet in met het afzien van een actuariële kwantitatieve toets, als er na de financiële toetsing van de gelijkwaardigheid twijfels bestaan over de te verwachten pensioenuitkomst.

Indien naar het oordeel van de fondsactuaris op basis van de verzamelde informatie nog twijfels bestaan over de gelijkwaardigheid van de pensioenregeling van de werkgever, gaat BPFL niet akkoord met het afzien van een actuariële toetsing van de gelijkwaardigheid.

De actuariële gelijkwaardigheid wordt vastgesteld aan de hand van de richtlijnen opgenomen in artikel 5 van de Regeling. Op basis van artikel 5 van de Regeling dient de werkgever de voor de berekening van de gelijkwaardigheid te hanteren grondslagen voor te stellen en kan het fonds aangeven hiermee wel of niet akkoord te gaan. BPFL kan vooraf door het fonds goedgekeurde grondslagen voor gelijkwaardigheid vaststellen en delen met werkgevers.

1.4 Verzekeringstechnisch nadeel

In het geval van een vrijstelling op basis van artikel 6 VBB, kan een Bpf een vergoeding vragen voor verzekeringstechnisch nadeel. Verzekeringstechnisch nadeel kan ontstaan indien het gegeven dat de vrijgestelde werkgever niet deelneemt in het Bpf van invloed is op de doorsneepremie en het Bpf hier nadeel van ondervindt.

Het fonds kan bij het verlenen van een afloop- of een afwikkelvrijstelling verzekeringstechnisch nadeel in rekening brengen.

1.5 Kosten

In artikel 4 van de Regeling zijn de rekenregels bij het verzekeringstechnisch nadeel opgenomen. In artikel 3 van de Regeling is ook opgenomen dat het Bpf de kosten die redelijkerwijs verbonden zijn aan een vrijstellingsverzoek, aan een werkgever, die om vrijstelling verzoekt, in rekening mag brengen.

Het fonds kan kosten in rekening brengen voor het verlenen van een vrijstelling.

1.6 Vrijstellingsprocedure

Na ontvangst van een verzoek tot vrijstelling, wordt een ontvangstbevestiging verzonden aan de werkgever. Voor zover nog niet alle benodigde informatie is ontvangen, stuurt AZL namens BPFL, een verzoek aan de werkgever om dit binnen 4 weken aan te vullen. Met een voorlegger wordt het verzoek binnen 6 weken aan het bestuursbureau, dan wel de pensioencommissie voorgelegd. De werkgever moet binnen 6 weken de gelijkwaardigheid van de eigen regeling aantonen. De werkgever kan verzoeken deze termijn met 12 weken uit te breiden. Indien de werkgever gelijkwaardigheid heeft aangetoond en de pensioencommissie en/of het bestuursbureau gaat akkoord met het verlenen van de gevraagde vrijstelling, wordt het bestuur hiervan in kennis gesteld. Vervolgens wordt de vrijstelling verleend en de beschikking aan de werkgever verzonden.